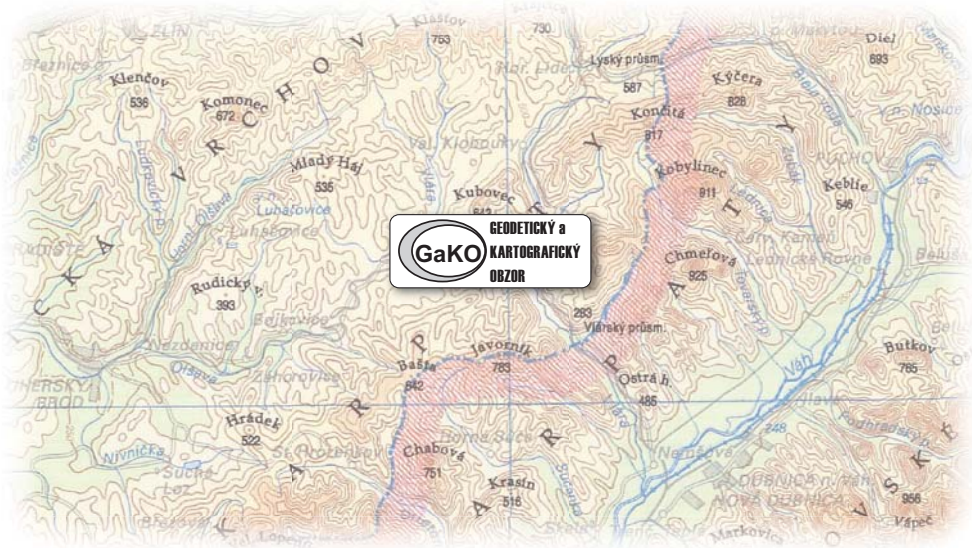

100 L E T

GEODETICKÉHO a KARTOGRAFICKÉHO OBZORU

Český úřad zeměměřický a katastrální

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Zeměměřický úřad

Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov

Geodetický a kartografický obzor - - náš odborný a stavovský časopis, história jeho vývoja a analýza obsahu v rokoch 1913 až 2011

Zostavil a na potreby súborného vydania upravil:

Ing. Jozef MAREK,

Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov

Pôvodne pripravené v piatich častiach pre časopis
Geodetický a kartografický obzor, ktoré boli uverejnené v číslach:

1/2009 – 1. časť (roky 1913-1922)

2/2009 – 2. časť (roky 1923-1939)

3/2009 – 3. časť (roky 1940-1955)

8/2009 – 4. časť (roky 1956-1975)

12/2009 – 5. časť (roky 1976-2000)

nepublikované – 6. časť (roky 2001-2011)

Praha, Bratislava 2012

Obsah

Predslov.....	3
Slovo autora.....	5
Abstrakt.....	7
Summary.....	8
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (1. časť, roky 1913-1922).....	9
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (2. časť, roky 1923-1939).....	19
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (3. časť, roky 1940-1955).....	30
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (4. časť, roky 1956-1975).....	41
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (5. časť, roky 1976-2000).....	55
Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (6. časť, roky 2001-2011).....	71
Galéria redaktorov a členov redakčnej rady.....	88

Predslov

Vážení čtenáři,
redakční rada odborného a vědeckého časopisu *Geodetický a kartografický obzor (GaKO)*, který vydávají společně Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK) a Úřad geodézie, kartografie a katastra Slovenské republiky (ÚGKK SR), připravila tuto publikaci, která má připomenout stoletou existenci tohoto časopisu a jeho přímých předchůdců. O její vydání se zasloužila Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov a Zeměměřický úřad v Praze, který ji vytiskl.

Publikace vznikla na podkladě pěti článků Ing. Jozefa Mareka, které byly publikovány v *GaKO* v roce 2009. V nich byla postupně popsána historie časopisu od roku 1913 až do roku 2000. Autor doplnil ještě část šestou, která popisuje působení *GaKO* ve třetím tisíciletí. Vydáním publikace chceme ocenit nejen obrovský podíl autora na jejím zpracování, ale také na převedení všech dosud vyšlých čísel časopisu do digitální formy.

Ta jsou dostupná na adrese:

http://archivnimapy.cuzk.cz/index_zemvest.html.

Časopis *GaKO* vychází od roku 1993 v nakladatelství *Vesmír*. Již řadu let je zařazen mezi vybrané časopisy, které považují vysoké školy i vědecké instituce za natolik kvalitní, že v nich publikované články jsou uznávány jako příspěvky, které jsou bodově hodnoceny při posuzování výsledků vědy a výzkumu. Časopis *GaKO* představuje dnes také vhodnou platformu pro studenty doktorského studia pro publikování jejich prací.

Zcela specifický význam pak má skutečnost, že časopis je vydáván ve dvou státech, přičemž neexistují jazykové bariéry. To vše se daří také zásluhou ČÚZK a ÚGKK SR - vydavatelů, kteří mají zajistit vhodný výběr členů redakční rady.

Obsah publikovaných článků se měnil, a to jednak v souvislosti s novými odbornými problémy a okruhy zaměření, tak také pochopitelně odrážel vývoj společnosti. Měnila se i forma a formát časopisu. Od roku 2009 vychází více barevných stran. To proto, aby byla prezentace výsledků názornější a odpovídala potřebám oblastí, kterým se časopis věnuje. Dnes nejde již jen o klasické zeměměřičství, geodézii, kartografii v rozličných podobách, či katastr nemovitostí. Jde také o nové vědní disciplíny, které se týkají informací o Zemi a zemském povrchu, jako jsou geoinformatika, navigace a příbuzné obory vědy. V posledním období pak také o oblast práva ve vztahu k nemovitostem.

Je jisté, že nás čeká i další vývoj, překotnější, než možná očekáváme. I na takové podněty bude náš časopis reagovat, musí být připraven. Velmi důležité přitom je věrně zaznamenávat současnost a shrnout a vyhodnotit minulost. K tomu jistě napomůže i tato publikace, která má symbolicky 100 stran.

V Praze a v Bratislavě 24. 4. 2012

Budova ČÚZK v Praze

Budova ÚGKK SR v Bratislave

Slovo autora

Rozsahom nevelká publikácia, ktorú práve držíte v rukách, vznikla súborným zostavením piatich článkov (resp. jedného článku v piatich častiach), ktoré boli uverejňované v priebehu roka 2009 na stránkach časopisu Geodetický a kartografický obzor postupne tak, ako vznikali. Autor jednotlivé články zostavoval paralelne s pokračujúcim skenovaním úplného obsahu časopisu. Dôvod skenovania je vysvetlený v závere prvej časti (vydávanie časopisu v rokoch 1913 až 1922) a postup skenovania je potom priebežne komentovaný v ďalších častiach.

Po uverejnení posledného zo série týchto článkov bol autor vyzvaný, aby zostavil dovtedajšiu históriu vývoja a analýzu obsahu časopisu do jedného celku s tým, že v ucelenej podobe by tento prierez mohol byť vydaný pri príležitosti vzácneho jubilea – storočnice vydávania odborného a stavovského časopisu Geodetický a kartografický obzor. Táto výzva a neobyčajná pocta autora potešila, ale súčasne ho postavila pred otázku, ako usporiadať jednotlivé informácie, štatistické údaje a analytické hodnotenie pôvodne „rozbité“ do viacerých častí, keď tieto neboli pripravované s takýmto zámerom, ale mali formu klasického príspevku do časopisu (abstrakt, úvodná a záverečná časť, zoznam literatúry a pod.) Okrem toho história vývoja a analýza obsahu končila rokom 2000. V rokoch 2008 a 2009, keď tento „seriál“ vznikal, neboli k dispozícii úplné podklady potrebné na uzatvorenie poslednej dekády, tobôž nie celej storočnice. Bolo sa treba rozhodnúť – či prerobiť všetky dovtedajšie podklady od základu, t. z. „prekopať“ údaje a štatistiky, pospájať ich do „storočných“ tabuliek atď., alebo nechať všetko v pôvodnej forme a iba doplniť poslednú, chýbajúcu etapu, ktorá by bola zostavená rovnakým spôsobom ako pôvodné časti, ale bez predchádzajúceho uverejnenia v časopise. Výsledkom je kompromis, ktorý bol na jednej strane autorom zvládnuteľný, a na druhej strane snáď bude aj pre čitateľa akceptovateľný.

Príprava údajov do tejto publikácie pozostávala z viacerých krokov. Prvým bolo zostavenie krátkeho súborného abstraktu (resumé) a zostavenie zoznamu literatúry zodpovedajúceho celému obsahu. Druhý krok spočíval v drobných úpravách v rámci každej z piatich častí. Tieto ostali v podstate v pôvodnej forme, len sa napr. upravilo číslovanie kapitol, literatúry a tabuliek (predtým boli číslované v rámci jednotlivých častí, teraz sú číslované priebežne v rámci celej publikácie). Toto malo okrem iného výhodu v tom, že nebolo treba vytvárať a zostavovať do tabuliek nové štatistické údaje za obdobie celých 100 rokov – tie by boli veľké a neprehľadné. Taktiež analýza obsahu po častiach umožňuje zrozumiteľnejšie podanie v blokoch, napr. za dve dekády rokov, ako keď by bola pospájaná do istej miery značne nesúrodými dobovými údajmi. Takisto nech Vás, čitateľov, nepomýlia niektoré všeobecné závery, ktoré sú uvedené na konci piatej časti v odseku 5.7. Pôvodne totiž mali byť definitívnou bodkou na konci „seriálu“. Rozhodnutie vydať túto ucelenú publikáciu uvedené závery nespochybnilo, iba boli ešte kontinuálne rozšírené a doplnené v pôvodne neplánovanej šiestej časti.

Ing. Jozef Marek na redakčnej rade GaKO

A tak tretím, najdôležitejším krokom bolo práve vytvorenie novej, záverečnej šiestej časti, ktorá logicky nadväzovala na časti predchádzajúce. Táto nielenže zachytila obsah časopisu v poslednej chýbajúcej etape (2001 až 2011), ale bola doplnená, resp. rozšírená aj o niektoré „storočné“ štatistické údaje. Pribudli napr. prehľadné tabuľky s menami všetkých doterajších členov redakčnej rady časopisu s uvedením ich funkcie a dĺžky pôsobenia v časopise, ale aj „galéria“ ich fotografií, aj keď nie všetky sa podarilo získať. Celkový obsah publikácie dopĺňajú viaceré obrázky, ktoré už niekoľko rokov obohacujú časopis aj vo farebnej podobe.

Tolko na priblíženie a ozrejmienie postupu pri zostavovaní súbornej histórie Geodetického a kartografického obzoru za storočnicu trvania jeho edície.

Ing. Jozef Marek,
Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov

Abstrakt

Publikácia sleduje vývoj česko-slovenského vedeckého a odborného časopisu *Geodetický a kartografický obzor* počas jeho storočnej existencie (od roku 1913). Podáva obraz o tom, ako časopis vznikol, ako sa menil jeho názov a vydavатели, ale aj jeho vzhľad, formát, rozsah a náplň. Ako zasiahli do vydávania časopisu obidve svetové vojny a ako sa menil obsah časopisu vplyvom politických zmien po druhej svetovej vojne. Ale aj o zložení redakcie a redakčnej rady, príprave, tvorbe a distribúcii časopisu. O tom, že aj po rozpade spoločného štátu Čechov a Slovákov v roku 1993 si časopis zachoval svoj dvojjazyčný charakter a vďaka rezortom geodézie a kartografie v obidvoch novovzniknutých štátoch vychádza do dnešných dní.

Storočné obdobie existencie časopisu je rozdelené na 6 časových úsekov – 1913-1922, 1923-1939, 1940-1955, 1956-1975, 1976-2000 a 2001-2011. Každému časovému úseku je venovaná jedna časť publikácie, ktorá v príslušnom časovom období hodnotí charakter a obsah časopisu, triedi príspevky podľa ich druhu (odbornej oblasti) a uvádza ich počet, upozorňuje na najproduktívnejších autorov a najzaujímavejšie informácie z tohto obdobia a pár slov venuje digitalizácii časopisu, ku ktorej autor pristúpil pre vlastnú potrebu, aby si uľahčil opakovaný prístup k informáciám v časopise. To ale nakoniec viedlo k sprístupneniu všetkých ročníkov časopisu širokej verejnosti prostredníctvom internetu.

Súčasťou publikácie je prehľad všetkých doterajších 145 tvorcov časopisu (redaktorov, členov redakčnej rady), v niektorých prípadoch doplnený aj ich podobizňami. Celkový formát publikácie je spestrený viacerými obrázkami, vybranými prevažne z vnútorných stránok obálok niektorých čísiel z posledných ročníkov časopisu.

Summary

Publication monitors the development of the Czech-Slovak scientific and professional magazine Geodetic and cartographic review in the course of its 100-year existence (since 1913). It depicts not only the origin of the magazine, changes of its name and publishers, but also changes of its design, size and scope. How both world wars influenced publishing of the magazine and change of content due to the political situation after Second World War is mentioned so as the composition of editors and editorial board, preparation, creation and distribution of the magazine. Even after separation of Czech and Slovak in 1993 the magazine remained bilingual and thanks to geodetic and cartographic branches in both new-born states it has been published till today.

Hundred-year period of the magazine existing is divided into 6 time parts - 1913-1922, 1923-1939, 1940-1955, 1956-1975, 1976-2000 and 2001-2011. Particular part of the publication is dedicated to each of the time part, which evaluates the characteristic and content of the magazine in the time part in question with regard to the professional area and number of articles, highlights the most productive authors and most interesting information from the mentioned period. A couple of word is devoted to the digitization of the magazine the former aim of which was to facilitate repeated access to information to the author. The final result was that all magazine volumes have been made available to the wide public via internet.

Publication is supplemented with the list of all existing 145 creators of the magazine (editors and members of editing board), in most cases completed with their portraits. The whole format of the publication is enriched with numerous pictures chosen mostly from the inside pages of the cover from some latest years of the magazine.

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (1. časť, roky 1913-1922)

1.1 Úvod

V období najmenej posledných troch storočí môžeme intenzívnejšie sledovať zoskupovanie odborníkov jednej profesie, resp. jedného vedného odboru, jedného stavu (povolania, zamestnania, osôb rovnakej profesie, rovnakých záujmov) do spoločností, ktorých členovia sa vzájomne občas alebo i pravidelne stretávajú, komunikujú medzi sebou aj písomne a často si vymieňajú odborné aj stavovské poznatky a informácie prostredníctvom svojho odborného, stavovského časopisu.

V nasledujúcich riadkoch sa pokúsime vyjadriť k tomuto problému z pohľadu nášho stavu, odboru zememeračského, dnes tiež odboru geodézia a kartografia. Posudzovaným východiskovým odborným a stavovským časopisom potom bude Zeměměřičský Věstník (ZV), najstarší priamy predchodca dnešného odborného a vedeckého mesačníka Geodetický a kartografický obzor (GaKO). Konceptia príspevku bola vzhľadom na takmer storočný časový rozsah edície časopisu poňatá v kontexte česko-slovenskom, ba do istej miery až rakúsko-uhorskom.

Náš odborný časopis v naznačenom ponímaní vychádza (v roku 2009) už 97. rok a tieto riadky sú teda nielen pripomienkou na jeho blížiaci sa 100-ročné jubileum, ale aj akýmsi úvodom očakávania tejto udalosti.

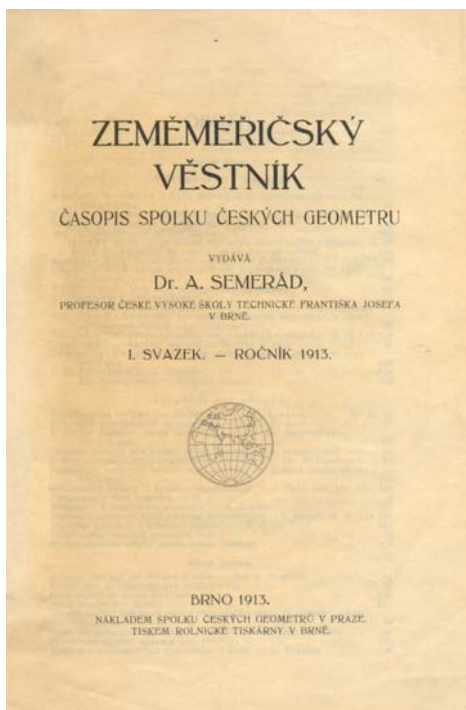
Vydávať podobné periodikum nie je a ani nikdy predtým nebolo jednoduchou záležitosťou. Pripravovať mesiac čo mesiac jeho odbornú náplň tak, aby jeho stránky zaujali čo najširší čitateľský okruh, aby časopis okrem toho prinášal v pravidelných rubrikách aktuálne stavovské, spolkové novinky, oznamy a iné informácie – to všetko s vedomím ostrého dátumu vydania každého jedného čísla – to nebola a ani dnes nie je jednoduchá vec. Prísľuby prispievateľov boli často menené, termíny nedodržované, redakcia sa neraz dostávala do situácií, v ktorých bolo treba improvizovať a urýchlene hľadať náhradný obsah. Časopis vždy zápasil aj s ekonomickou stránkou edície, pretože okruh predplatiteľov bol variabilný, často neistý a platby mnohých abonentov bolo treba viackrát urgovať. Toto všetko bolo treba riešiť tak, aby čitateľ tieto problémy pokiaľ možno nevnímal, a dostal svoj časopis načas a s obsahom, ktorý mal svoj odborný a spoločenský štandard. Obdobia, v ktorých podobné problémy neboli alebo sa vyskytli len v obmedzenej miere, boli vzácne.

1.2 Náš odborný časopis v premenách doby

Prvé číslo časopisu „Spolku českých geometrů“ s názvom **Zeměměřičský Věstník** vyšlo 1. 3. 1913 v Brne. Vtedy samozrejme ešte nik netušil, že tým bol položený základ nepretržitej časopiseckej publikačnej činnosti – najprv českých, potom československých geometrov, československých zememeračov a nakoniec geodetov a kartografov obidvoch národov.

Vydavatelia a neskôr aj názov časopisu sa postupne menili. Od roku 1922 bol ZV vydávaný „Spolkom československých zeměměřičů“. V roku 1940 bol názov zmenený na **Zeměměřičský Obzor** (od roku 1946 vzhľadom na úpravy pravopisu **Zeměměřický Obzor**) a vydavateľom sa stal „Spolek českých (od roku 1946 československých) inženýrů SIA“ so sídlom v Prahe. „Ústředí výzkumu a technického rozvoje“ v Prahe začalo v roku 1951 vydávať časopis s opäť zmeneným názvom – **Zeměměřictví**. Pod týmto názvom vychádzal časopis aj v rokoch 1952 a 1953, keď ho už vydávalo „Ministerstvo stavebního průmyslu“, resp. „Ministerstvo stavebnictví“, a aj v roku 1954, keď sa stal vydavateľom prvýkrát „rezort geodézie“ – „Ústřední správa geodesie a kartografie“ (ÚSGK) v Prahe.

Od roku 1955 bol náš mesačník vydávaný ÚSGK pod dnešným názvom **Geodetický a kartografický obzor**. Napokon sa od roku 1969 stali spoluvydavateľmi „Český úřad geodetický a kartografický“ a „Slovenská správa geodézie a kartografie“ (od 1. 7. 1973 Slovenský úrad geodézie a kartografie). Je pozoruhodné, že aj po rozpade spoločného štátu Čechov a Slovákov (1. 1. 1993) si GaKO zachoval nielen svoj názov, formu a obsah, ale aj svojich spoluvydavateľov – dnešný „Český úřad zeměměřický a katastrální“ a „Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky“.

Titulná strana Zeměměřičského Věstníka číslo 1 z roku 1913

1.3 Z dávnejšej minulosti zememeračských časopisov u nás a v niektorých susedných krajinách

Vráťme sa ešte na chvíľu do histórie. V období pred 1. svetovou vojnou (resp. pred rokom 1913) nemali zememerači u nás vlastný odborný časopis v rodnom jazyku, teda v českom alebo slovenskom. V podmienkach Uhorska na to vonkoncom neboli podmienky, lebo čisto slovenskej technickej inteligencie, ktorá by takýto časopis potrebovala, jednoducho nebolo. V Kráľovstve českom a Markrabstve moravskom boli podmienky odlišné a bolo len otázkou času, kedy rakúske odborné časopisy budú mať, hoci v skromnejších podmienkach, svoj pendant aj v českom jazyku.

K najstarším a najhladanejším odborným časopisom so zememeračskou tematikou patrili v období monarchie mesačníky v nemeckom jazyku, resp. v Uhorsku v maďarčine. Boli to najmä:

- Österreichische Zeitschrift für Vermessungswesen (Rakúsko – vychádzal od roku 1903 ako dvojtýždenník),
 - Schweizerische Zeitschrift für Vermessungswesen und Kulturtechnik (Švajčiarsko – vychádza od roku 1902),
 - Allgemeine Vermessungs-Nachrichten (Prusko)
- a ďalej menej frekventovaný mesačník
- Zeitschrift für Instrumentenkunde.

Špecializované publikácie c. k. Vojenského zemepisného ústavu vo Viedni boli:

- Publication für die Internationale Erdmessung. Die Astronomisch-Geodätische Arbeiten des k. u. k. Militär-Geographischen Institutes in Wien. Zväzky 1- 24, 1871-1915,
- Mitteilungen des Militär-Geographischen Institutes in Wien. Tieto správy (ročanky) vychádzali pravidelne od roku 1881 do roku 1913, vo zväzkoch označených I - XXXIII.

V období rokov 1893-1918 bol v Prahe vydávaný týždenník v českom jazyku s názvom **Technický Obzor** – Orgán spolku architektů a inženýrů v Království českém. V ňom boli často publikované aj príspevky z oblasti pozemkových úprav, meliorácií, vytyčovania projektovanej zástavby v mestách a pod.

Podľa J. Bartaloša [1], ktorý čerpal najmä z bibliografie [2], bol v Uhorsku od roku 1892 vydávaný časopis s názvom **Kataszteri Közlöny** (Katastrálny Spravodajca), ktorý vychádzal postupne v rôznych mestách:

I.	1892	Nagyvárad (Varadín) a Nagykároly (Veľký Karlovec),
II.	1893	Szeged (Segedín),
III.	1894	Szeged (Segedín) a Kolozsvár (Kluž),
IV.	1895	Kolozsvár (Kluž),
V. – XI.	1896-1902	Budapest,
XII. – XVI.	1903-1907	Budapest,
XVII. – XXVII.	1908-1918	Pozsony (Bratislava).

Časopis **Földmérési Közlöny** (Geodetický Spravodajca) bol vlastne XXVIII. ročníkom predchodcu Kataszteri Közlöny, len s novým názvom. V roku 1919 vyšlo v Bratislave iba jedno číslo na 36 stranách. Z tohto „revolučného“ obdobia je známy len jediný jeho exemplár, pre niektoré odborné knižnice boli vyhotovené jeho kópie. Pozoruhodné je, že redaktorom časopisu Kataszteri Közlöny bol aj mernický inšpektor (podľa dobovej terminológie) Sándor Gánóczy (1861-1938), ktorý žil i v Bratislave. Bol katastrálnym inžinierom, neskôr vedúcim zbierky (archívu) máp v Bratislave. Redigovanie časopisu začal s Győzőm Dobrovitsom, ale od roku 1903 ho už redigoval sám a staral sa aj o jeho vydávanie. Bol aj ináč publikačne činný. Podľa životopisných údajov sa narodil v Košiciach a pochovaný je v Podunajských Biskupiciach.

Na Sándora Gánóczyho spomína napr. Ing. Vladimír Hajný, vrchný meračský radca, poverený v roku 1919 zisťovaním skutočného stavu a pomerov v katastrí na Slovensku a návrhom „organisace služby zeměměřičské na Slovensku“, v rovnomennom príspevku ZV, 1938, č. 4, s. 60-63 takto:

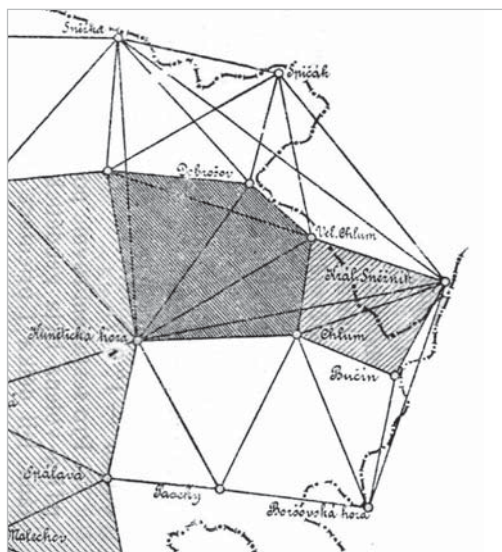
„Současně v měsíci březnu převzal jsem do vlastnictví naší republiky i archivy map katastrálních v Bratislavě a Košicích... Jelikož dosavadní maďarský správce úřadu Gánóczy odepřel rovněž složití slib Čsl. republiky, byl ze služby propuštěn a správou pověřen vrchní geometr Janský, jehož pak vystřídal vrchní geometr Eberle, načež 17. 12. 1919 pověřen správou do služeb Československé republiky se přihlásivší Gánóczy. Vrchního radu Gánóczyho zde výslovně uvádím z toho důvodu, že mu vděčím za jeho překladatelskou činnost maďarských instrukcí a nařízení, bez které by se mi bylo na organisaci velmi těžko pracovalo.“

Po 1. svetovej vojne bolo uverejnených veľa pozoruhodných príspevkov a informácií so zeme-meračskou tematikou v periodiku **Zprávy veřejné služby technické**, ktoré od roku 1919 vydávalo Ministerstvo verejných prác v Prahe spolu s Ministerstvom železníc a technickými odbormi niektorých ďalších ministerstiev. Za Ministerstvo financií bol v redakčnej rade časopisu Ing. Dr. Josef Křovák.

Vynikajúce podrobné informácie o svojej činnosti vydával od roku 1920 raz za rok ako výročnú správu Vojenský zemepisný ústav v Prahe. V neúradnej časti ročenky boli aj odborné články z pera vedúcich pracovníkov ústavu.

Pre nás bol určitý čas zaujímavý aj časopis **Glasiło geometara** – vydávaný od roku 1919 v Kráľovstve Srbov, Chorvátov a Slovincov (neskôr Juhoslovenské kráľovstvo), redigovaný moravským rodákom Vladimírom Filkukom (1884 – 1944), profesorom a dekanom Vysokej školy technickej v Záhrebe, ktorý sa ale v roku 1923 vrátil do Brna.

Pokiaľ sa chceme v tomto výpočte dostať až po začiatok 2. svetovej vojny, musíme ešte spomenúť **Technický Obzor Slovenský**, mesačník, ktorý v roku 1939 založil a ďalej viedol prof. Ing. arch. Emil Belluš, DrSc. (* 1899 v Slovenskej Ľupči, †1979 v Bratislave), ktorý má veľké zásluhy na založení Slovenskej vysokej školy technickej (SVŠT) v Bratislave. Toto periodikum bolo hojne využívané technickou inteligenciou, nájdu sa tam okrem iného viaceré príspevky slovenských pedagógov – zememeračov z SVŠT.

Dr. A. Semerád:

Prepracovanie triangulácie rakúskeho stupňového merania

Odborných časopisov nášho stavu v Európe (a napokon aj vo svete vôbec) v 19. a najmä v 20. storočí bolo veľa. Spomenuli sme tu azda len tie najchýrnejšie, najčítanejšie, z obsahu ktorých si časopisy vzájomne v literárnych rubrikách vymieňali rešerše a iné informácie.

1.4 Začiatky vydávania Zeměměřičského Věstníka

V prvých rokoch vydávania ZV si môžeme všimnúť niekoľko zvláštností, ktoré si zasluhujú krátke vysvetlenie. Z titulnej strany sa dozvedáme, že časopis vydával Dr. Augustin Semerád, profesor Českej vysokej školy technickej Františka Josefa v Brne. Treba to ale chápať tak, že nešlo o vydávanie časopisu vlastným nákladom Dr. Semeráda. Za vydavateľa a nakladateľa bol v tom čase ustanovený „Spolek českých geometrů v Praze“, tlač zabezpečovala „Rolnická tiskárna v Brně“. Osobnú iniciatívu a angažovanosť Dr. Semeráda tu ale nemožno prehliadnuť. No ani na titulných listoch prvých siedmich ročníkov ešte nie je použitý výraz „redaktor“ (aj keď od roku 1915 je tu už použité namiesto slova „vydává“ slovo „řídí“), nie je tu uvedená ani redakčná rada a pod., ako sme dnes bežne zvyknutí. Až v roku 1920 bolo pri mene Dr. Semeráda uvedené „zodpovědný redaktor“ a v roku 1923, keď Dr. Semerád odovzdal túto funkciu Ing. Josefovi Růžičkovi, sa prvýkrát objavili aj mená 8-členného redakčného výboru. Z redakčného článku „Přátelům našeho časopisu“ v prvom čísle ročníka 1924, ktorý sa v krátkosti venoval 10. výročiu vydávania časopisu, možno usúdiť, že v prvých rokoch Dr. Semerád vykonával redakciu skutočne prakticky sám.

Začiatok vydávania odborného časopisu v českom jazyku je spätý so vznikom „Spolku českých geometrů“, ktorý bol oficiálne založený 8. 12. 1912 na ustanovujúcom valnom zhromaždení v Prahe a časopis ZV sa stal jeho tlačným odborným mesačníkom. Zásadné úlohy spolku boli vyjadrené v 6-tich bodoch:

1. Vybudovanie zememeračského technického štúdia.
2. Úprava nariadenia o získaní úradného oprávnenia civilným geometrom.
3. Úprava služobných pomerov a plátov geometrov štátnych, železničných a autonómnych.
4. Zabezpečenie súkromných prác autorizovaným geometrom.
5. Vhodná organizácia vymeriavacích prác, ktoré vykonávajú štátne úrady, autonómne úrady a väčšie podniky úradne oprávnené.
6. Účelné riešenie celého radu stavovských otázok.

Na ustanovujúcej schôdzi spolku boli prerokované aj otázky vydávania časopisu. Podrobnejšie sa potom problémami nábehu na jeho pravidelné vydávanie zaoberali výborové schôdze spolku v januári a vo februári 1913. Napriek nejasnostiam okolo finančného pokrytia nákladov na časopis (najmä na papier a tlač) vyšlo jeho prvé číslo s dátumom 1. 3. 1913. V úvodnom ročníku bolo postupne zostavených a vytlačených prvých 10 čísiel časopisu, každé v rozsahu 16 strán.

1.5 Charakter a obsah časopisu v prvých desiatich rokoch jeho edície

Charakter a obsah časopisu v posudzovanom období boli určite ovplyvnené viacerými skutočnosťami, pričom za najhlavnejšie možno považovať:

- základné poslanie časopisu – prinášať články vedecké a odborné, zoznamovať verejnosť s prácami z nášho odboru, ktoré sa vykonávajú u nás, ale aj v zahraničí,
- prinášanie informácií a článkov stavovských (otázky vysokoškolského štúdia, zastúpenie zeme-meračov v inžinierskych komorách, problematika služobnej pragmatiky štátnych, civilných a iných kategórií geometrov, ochrana ich práv a pod.),
- pravidelné uverejňovanie spolkových správ.

Ďalším faktorom, ktorý ovplyvňoval obsah časopisu najmä pokiaľ ide o rozsah, bola periodicitá a formát časopisu. Časopis mal vychádzať počas celého hodnoteného obdobia ako mesačník na 16-tich stranách formátu papiera A5. Čísiel ale bývalo v ročníku maximálne 10, spravidla mesiace august a september (resp. júl a september) boli aj pre časopis mesiacmi prázdninovými. Niektoré ročníky (najmä vojnové, ale aj 3 povojnové) boli ešte chudobnejšie, namiesto 160 strán mali len 64 alebo 80 strán, takže priemer v tomto decéniu bol len necelých 110 strán na ročník vrátane titulných listov a obsahu. Až od roku 1923 sa počet strán ustálil na čísle 160.

Profil ZV v prvom ročníku jeho vydávania (1913) bol takýto:

- hlavné články,
- rôzne správy,
- stavovské správy,
- zákony a nariadenia,
- správy spolkové,
- prehľad časopisov,
- vydané knihy,
- správy patentové,
- správy osobné,
- uvolnené miesta,
- ponuky,
- spoločnosti, zjazdy, expedície a výstavy,
- správy študijné,
- opravy.

K tomu pribudla v roku 1914 najprv rubrika s názvom:

- správy zo zborov zákonodarných, úradov samosprávnych a zemepanských, neskôr aj ďalšie rubriky:

Brno - miesto vydania 1. čísla ZV v roku 1913

- otázky a odpovede,
- súťaže,
- z redakcie.

Názvy niektorých rubriík sa časom tiež modifikovali (správy študijné na správy školské a pod.).

1.6 Roztriedenie údajov v časopise podľa odborných oblastí a ich početnosť v jeho prvom decéniu

Aby si čitateľ urobil lepšiu predstavu o charaktere a obsahu časopisu v období rokov 1913 až 1922, pokúsili sme sa roztriediť a kvantifikovať odborné články a čiastočne aj obsah rubriík podľa odborných oblastí v jednotlivých rokoch, a tiež za prvé decénium ako celok.

V tab. 1 sú v riadkoch uvedené sledované odborné oblasti (12), v stĺpcoch počty článkov alebo informácií z jednotlivých odborných oblastí v príslušných rokoch. V poslednom stĺpci je celkový počet príspevkov v tej-ktorej odbornej oblasti za celé sledované obdobie.

Z rubriík sú najobsiahlejšie „Správy spolkové“, kde nájdeme všetky dôležité informácie zo zápisníc výborových aj členských schôdzí Spolku českých geometrov (spočiatku aj zakladajúcich, ustanovujúcich schôdzí). Okrem toho sú tu pravidelné informácie o činnosti ďalších spolkov a spolkových zoskupení, ktorými sú napr. „Svaz spolků československých zeměměřičů“, „Jednota československých úředně autorisovaných civilních geometrů“, „Československá fotogrammetrická společnost“, „Žáj-

Tab. 1 Počty jednotlivých článkov alebo informácií podľa odborných oblastí a ročníkov 1913-1922

Odborná oblasť	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	Spolu
kataster a pozemkové úpravy	6	2	-	-	-	3	-	2	5	3	21
geodetické základy	3	2	2	-	1	1	2	1	1	-	13
prístroje	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3
topografické mapovanie	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
vzdelávanie (školy)	-	-	1	-	-	2	1	1	2	-	7
z iných štátov	2	1	-	-	-	-	1	2	2	2	10
životopisy a nekrológy	-	-	-	2	1	2	-	-	1	-	6
metódy, technológie	1	2	2	1	3	2	3	1	-	4	19
kartografia, zobrazenia	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	3
organizácia	2	-	-	1	-	1	2	1	2	-	9
zákony, nariadenia	5	4	4	-	3	1	-	1	-	1	19
iné	6	4	2	5	2	-	4	5	2	3	33
Spolu	29	15	11	9	10	12	14	16	15	15	146

mová skupina zememěříčských inženýrů při SIA“, „Spolek československých inženýrů státní měřické služby v Praze“ (s odbočkami), „Spolek posluchačů zememěříčského inženýrství“ a samozrejme „Inženýrská komora“.

Velký priestor bol venovaný aj rubrike „Správy osobné“. V nej boli zachytené všetky personálne zmeny, povýšenia, preloženia, vykonanie štátnych skúšok (tieto sú aj v „Správach školských“), ale aj úmrtia, ktorých enormne pribúdalo najmä vo vojnových rokoch. V dvojčíse 5 – 6 ročníka 1915 už nájdeme čiastkové zoznamy zememeračov, ktorí nastúpili na front (asi 170 osôb), a aj mená viacerých padlých. V poslednom čísle ročníka 1918, prvom povojnovom, bola „Výzva k vrátiťším se pp. kolegům z pole!“, v ktorej redakcia vyzývala takéto osoby, aby spísali stručne celý priebeh svojej činnosti za vojny s tým, že tieto údaje budú slúžiť ako materiál do pamätnej knihy o účasti našich geometrov vo svetovej vojne. Inak toto číslo, akoby v rozpakoch a ešte nepripravené, prakticky vôbec nekomentovalo novú situáciu v štáte. Až prvé čísla ročníka 1919 uviedli nové skutočnosti, časopis vydával už „Spolek československých geometrů“. Vo 4. čísle sa objavila prvá správa týkajúca sa krajiny slovenskej (konkurz na uvoľnené miesta v katastri). Od roku 1920 stále pribúdali články

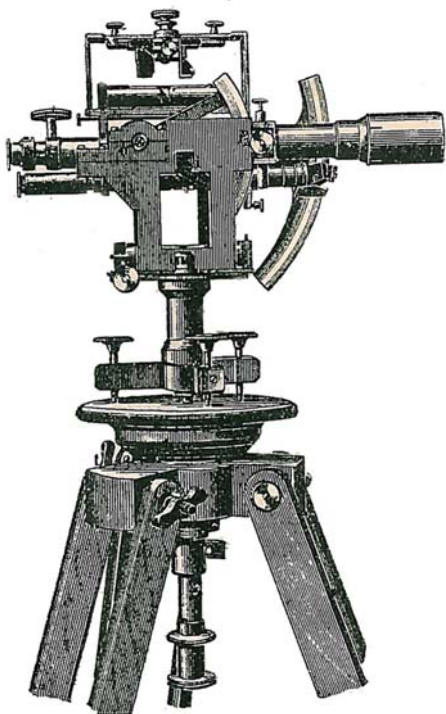
a informácie s tematikou týkajúcou sa výhradne Slovenska a Podkarpatskej Rusi, no na príspevok z pera slovenského zememerača bolo treba ešte dlho čakať. Od roku 1923 bola väčšina odborných článkov obohatená o resumé vo francúzskom jazyku.

V tomto období sme ešte nenašli v časopise reklamy výrobcov, resp. predajcov meracích prístrojov a pomôcok, tie sa objavili až v roku 1925. Výnimočne sa uvádzali len riadkové informácie komerčného charakteru, spravidla išlo o ponuky odborných služieb geometrov.

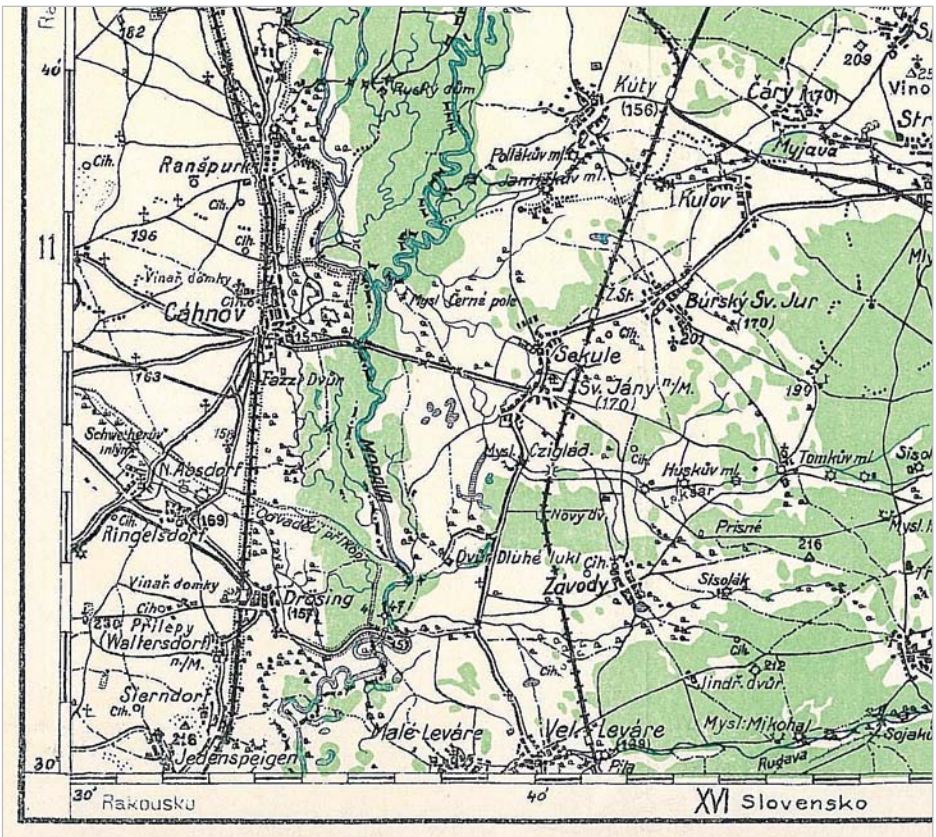
Na stránkach časopisu boli často aj celkom dobre reprodukované nákresy alebo fotografie dokresľujúce opisovanú tému.

Hlavné články (146) v hodnotenom období pochádzali z pera celkom 45 autorov, pričom dva a viac príspevkov publikovali: E. Faltus, B. Kladiivo, Fr. Laudát, J. Peňáz, J. Ryšavý, A. Semerád, E. Slavíček, V. Špaček a A. Tichý.

Náklad každého čísla ZV v roku 1921 bol 700 výtlačkov.

Svahomerný prístroj na niveláciu svahomernú i geometrickú

Československá Generální mapa 1 : 200 000 z roku 1918, dočasné vydanie (výrez)

1.7 Zámer pokračovať v analýze súvisiacej s vydávaním časopisu

Autor príspevku sa pri spracovávaní niektorých odborných tém, ktorých podstata súvisela aj s obdobím rokov rakúsko-uhorskej monarchie alebo prvej republiky (ČSR), často obracal aj na odborný a stavovský časopis ZV [6], prípadne na jeho pokračovanie – Zeměměřický Obzor a na viaceré novšie ročníky GaKO. Najmä pri práci na publikáciách [3], [4] a [5] boli tieto časopisy častým a kvalitným zdrojom viacerých potrebných historických, novších aj súdobých informácií z nášho odboru. Vzhľadom na skutočnosť, že najmä staršie ročníky časopisu z obdobia monarchie a prvej republiky boli ťažšie dostupné (najstaršie ročníky sú pravdepodobne v jedinom exemplári na území Slovenska uložené v odbornej knižnici Geodetického a kartografického ústavu Bratislava) a ich opakované požičovanie bolo veľmi nepraktické (často ich potrebovali aj iní záujemcovia, najmä študenti vysokých škôl), rozhodol sa autor príspevku naskenovať priebežne časť tejto edície, zatiaľ na vlastnú potrebu.

Digitálna forma časopisu má veľkú výhodu najmä preto, že

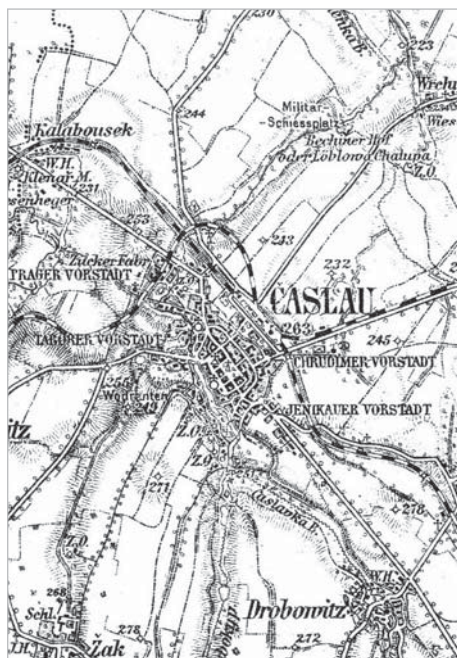
- používateľ má časopis stále poruke,
- jeho originál je pritom k dispozícii v knižnici pre ďalších záujemcov,
- v prípade nepredvídanej živeľnej pohromy v priestoroch knižnice tvorí takto upravená forma časopisu jeho bezpečnostnú zálohovú kópiu (pri oprave a rekonštrukcii budovy k havárii v knižnici reálne prednedávnom došlo),
- práca s takýmto súborom je neporovnateľne racionálnejšia, vyhľadávanie potrebných informácií a článkov pohodlné a rýchle.

Tieto skutočnosti podnietili autora aj k vypracovaniu predkladanej analýzy, ktorá bola uľahčená práve tým, že už mal túto etapu časopisu k dispozícii v digitálnej forme. Jeho ďalším zámerom je v analýze časopisu pokračovať ďalšími časťami, ktoré by postupne, podobným spôsobom ako prvá časť, zhodnotili časopis za obdobie rokov 1923 až 2000.

Z tohto dôvodu bude priebežne pokračovať aj v skenovaní ďalších stránok časopisu a výsledok skenovania sa rozhodol odovzdať vydavateľom, ktorí môžu rozhodnúť o zákonom spôsobe sprístupnenia digitálnej formy časopisu čo najširšiemu okruhu záujemcov.

Topografická mapa 1 : 25 000 nereambulovaná
(rakúsko-uhorské vydanie; výrez)

Špeciálna mapa 1 : 75 000 z roku 1913 (výrez)

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (2. časť, roky 1923-1939)

2.1 Úvod

V období vymedzenom rokmi 1923 až 1939 odrážal obsah časopisu veľký rozmach najmä v agrárnych operáciách, v scelovaní pozemkov a v katastrálnom mapovaní. Okrem intenzívnej investičnej výstavby v priemysle, kde sa modernizovali existujúce a stavali nové továrne, bol výrazný nástup aj vo výstavbe ciest a železníc, aby bolo možné (vzhľadom na pretiahnutý tvar štátu) rýchlejšie komunikovať v smere západ – východ. Nadväzovali sa odborné styky so susednými štátmi. Aj zememeračskí odborníci navštevovali medzinárodné konferencie a výstavy, aby prezentovali svoju odbornú a vedeckú činnosť. Spracovanie nových topografických máp sa dialo najmä zásluhou vojenskej zemepisnej služby, ktorá sa významne podieľala aj na budovaní trigonometrických a nivelačných sietí na celom území štátu. Činnosť zememeračov v štátnej službe, v mestskej správe, práca civilných inžinierov pri zabezpečovaní investičnej výstavby a meraní zmien pri prevode a delení pozemkov, činnosť vojenských zložiek v našom odbore, a v neposlednom rade aj práca pedagógov pri výchove inžinierov na vysokých a odborných školách, to všetko sa snažil náš časopis obsiahnuť a zachytiť na svojich stránkach. Všetky menované zložky mali svoje spolkové organizácie a posielali redakcii Zeměměřičského Věstníka (ZV) pomerne podrobné informácie o svojej spolkovej činnosti. Osobitný charakter majú potom stránky posledného ročníka tohto obdobia, t. j. ročníka 1939.

V nasledujúcich riadkoch okrem analytického hodnotenia časopisu a viacerých štatisticky spracovaných údajov z jeho obsahu venujeme určitý priestor aj pripomenutiu niektorých charakteristických dobových informácií, ktoré boli v časopise zverejnené a aj dnes môžu byť zaujímavé a podnetné.

2.2 Charakter a obsah časopisu v rokoch 1923 až 1939

Charakter časopisu a usporiadanie jeho obsahu sa v posudzovanom období v porovnaní s obdobím analyzovaným v [7] nijako osobitne nezmenili. Bolo to najmä preto, že sa nezmenilo ani jeho základné poslanie a náplň, ktoré boli určené už v roku 1913.

V roku 1924 pribudla nová rubrika „Mathematické úlohy“, v ďalšom roku premenovaná na „Matematické geodetické úlohy“, neskôr sa pridali rubriky „Kronika“ a „Nekrology“ a v roku 1933 „Právní hlídka“. Pomerne veľkú plochu zaujali „Recense“. Kým spočiatku ich bolo uverejňovaných okolo 30 za rok, neskôr ich počet stúpal tak, že už každé číslo obsahovalo v priemere okolo 30 krátkych posudkov nových odborných kníh, učebníc a významnejších článkov.

Z mnohých časopisov a pravidelne vydávaných periodík a ročníkov sme vybrali tie, ktoré sa v sledovanom období najčastejšie objavovali v rubrike „Přehled časopisů“, resp. v odseku „Odborná pojednání

v časopisech“ uverejňovaných v rámci rubriky „Literární novosti“. Tým sme rozšírili údaje uvedené v [7], časť 1.3. Išlo najmä o tieto časopisy (v abecednom poradí):

- Akademie der Wissenschaften (Mníchov),
- Bildmessung und Luftbildwesen (Nemecko),
- Bulletin géodésique (Francúzsko),
- Cadastrul Tarii (rumunský katastrálny časopis),
- Technický obzor (Časopis čs. inžénýrů, pokračovanie vydávania od roku 1893, rôzna periodicita),
- Časopis pro pěstování matematiky a fyziky (ČSR),
- Geodezist (ZSSR),
- Il geometra italiano (Taliansko),
- Journal des Géomètres experts français (Francúzsko),
- Journal des géomètres français (Francúzsko),
- Lesnická práce (ČSR),
- Maanmittaus (Fínsko),
- Merniciebas an Kulturtechnikas Vestnesis (Lotyšsko),
- Przegląd mierniczy (Poľsko),
- Révue général des Sciences pures et appliquées (Francúzsko),
- Rivista del Catasto e del servizi tecnici (Taliansko),
- Sborník čs. společnosti zeměpisné,
- The south african Survey Journal (Južná Afrika),
- Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde (Holandsko),
- Térképészeti közlöny (Maďarsko),
- Vermessungstechnische Rundschau (Nemecko),
- Věstník čs. společnosti nauk,
- Věstník inženýrské komory pro ČSR,
- Vojské rozhledy (ČSR),
- Vojsko-technické zprávy min. obrany ČSR (dvojmesačník od r. 1923),
- Zeitschrift für Feinmechanik (Nemecko),
- Zentralblatt für Bauverwaltung (Nemecko),
- Zentral-Zeitung für Optik und Mechanik (Nemecko),
- Žemetvarka ir melioracija (Litva).

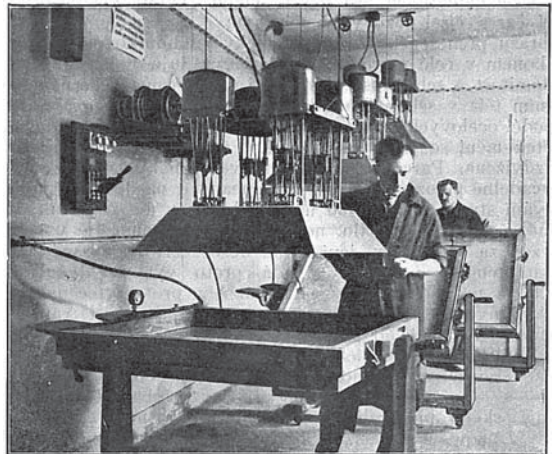
Forma časopisu sa viditeľne zmenila až od ročníka 1930. Na valnom zhromaždení Spolku čs. zememeračov v marci 1929 podala redakcia ZV návrh na úpravu formátu časopisu. Konštatovala narastajúce porozumenie a záujem kolegov o publikačnú činnosť v spolkovom časopise, čo bolo zjavné aj z jeho postupného rozširovania – nárastu počtu strán jednotlivých čísiel. Pôvodných 160 strán ročníka sa napr. v rokoch 1925

a 1926 rozšírilo na 192 strán. Rekordných 360 strán ročníka 1928 bolo dôsledkom spracovania osobitného čísla 8, ktoré malo až 140 strán a bolo venované „prvým absolventům učebního běhu ku vzdělání zeměměřičů na České vysoké škole technické v Praze“, ktorí končili štúdium v roku 1898, teda pred 30 rokmi. Ročník mal tiež mimoriadne až 12 čísiel.

Rozširovanie časopisu si samozrejme vyžiadalo zvýšenie finančných nákladov. Z dovtedy bežných 18 000 Kč vynakladaných na 10 čísiel časopisu (tlač a autorské honoráre) stúpili náklady v roku 1928 takmer na 28 000 Kč. Redakcia zvažovala ďalšie kroky a dospela okrem iného k záveru, že v porovnaní s inými podobnými časopismi je ZV najmenej hospodárne využitý, ak sa porovnáva pomer potlačenej plochy k celkovému formátu časopisu. Preto navrhla upraviť pôvodný formát 16 x 23,5 cm na 17,5 x 25 cm. Potlačená plocha by sa tým pri nevelkom rozšírení nákladov na papier zväčšila o 35 %, teda 10 čísiel nového formátu by predstavovalo 13,5 čísiel starého formátu. Návrh bol valným zhromaždením prijatý, a tak už prvé číslo ročníka 1930 vyšlo vo väčšom, ale pritom úspornejšom formáte. Tento bol potom zachovaný až do roku 1940, keď bol natrvalo zavedený formát A4.

V ročníku 1928 (a neskôr aj v niektorých ďalších) sa prvýkrát objavili v rámci tlačového hárku stránky, ktoré boli dvojfarebné, teda okrem čiernej farby bola na nich časť kresby v obrázkoch reprodukováaná aj červenou farbou. Podľa [11] bol časopis tlačený technikou kníhtlače a dvojfarebné obrázky boli dotlačované ofsetom. Použitý druh písma pre hlavné články bol „Moravia obyčejná“, veľkosť „Garmond m“.

Okrem ročníka 1928 možno v hodnotenom období označiť ako rozsahom mimoriadne ešte ďalšie dva ročníky – ročník 1936, v ktorom dvojčíslo 3-4 venované sedemdesiatinám prof. Ing. Dr. techn. h. c. Josefa Petříka malo 116 strán, a ročník 1938, ktorého číslo 4 bolo venované I. výstave prác zememeračských inžinierov, ktorá sa konala v apríli 1938 v Zemedelskom múzeu v Bratislave pri príležitosti ich dvadsaťročnej činnosti na Slovensku a bola spojená s celoštátnym zjazdom zememeračských inžinierov. Na 56 stranách sú sústredené informácie o priebehu týchto významných podujatí a uverejnených je 19 odborných referátov pripravených na túto príležitosť špičkovými odborníkmi tej doby. Toto číslo sa stalo podnetom a rozhodujúcim zdrojom informácií na zostavenie publikácie [10].

Presvetľovacia sieň reprodukčného ústavu

2.3 Roztriedenie údajov podľa odborných oblastí a ich početnosť v rokoch 1923 až 1939

Podobne ako v [7] sme roztriedili a kvantifikovali odborné články a čiastočne i obsah významnejších rubriík podľa odborných oblastí aj v tomto hodnotenom období, výsledkom čoho je tab. 2. V nej sú uvedené orientačné počty článkov alebo informácií z vybraných 12 odborných oblastí v jednotlivých rokoch, ako aj ich celkový počet v tej-ktorej odbornej oblasti za celé sledované obdobie.

V rubrike „Správy osobné“ boli opäť zverejňované zaujímavé údaje o personálnych zmenách, o zvyšovaní vzdelania, o služobnom zaradení a zatriedení a pod. Nesmelo pribúdali články a informácie, ktoré sa viazali na krajinu Slovensko, ale až v ročníku 1934 sa objavili prvé dva po slovensky písané hlavné články. Boli to články Ing. R. Kubeho „Skúsenosti pri rekognoskácii pôvodných trigonometrických bodov na Slovensku“ a Ing. H. Klusáčka „Vyznačovanie mostov v katastrálnych operátoch a v pozemkových knihách“. Starostlivo boli robené resumé vo francúzskom jazyku, ktorých značnú časť zabezpečoval Ing. Ondřej Krčmář.

Tab. 2 Počty jednotlivých článkov alebo informácií podľa odborných oblastí a ročníkov 1923-1939

Odborná oblasť	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	Spolu
kataster, pozemkové úpravy	8	3	4	7	8	11	10	3	6	6	8	10	6	7	9	8	2	116
geodetické základy	3	2	2	1	-	4	-	2	6	3	2	4	2	3	2	1	2	39
prístroje	3	4	2	1	5	3	2	3	4	9	9	3	5	3	1	1	1	59
topografické mapovanie	-	1	2	-	3	2	2	-	1	-	-	-	1	1	1	1	-	15
vzdelávanie (školy)	1	1	3	1	-	5	4	1	4	4	4	2	1	1	2	1	-	35
z iných štátov	-	4	9	3	10	4	6	7	11	8	4	6	5	5	3	2	4	91
životopisy a nekrológy	1	8	4	1	3	-	1	-	4	8	7	5	2	12	4	9	5	74
metódy, technológie	3	3	3	1	2	2	4	1	4	3	-	4	2	8	4	9	2	55
kartografia, zobrazenia	-	-	1	-	-	1	2	2	1	3	2	1	2	3	1	1	-	20
organizácia	-	3	1	-	6	2	5	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	28
zákony, nariadenia	4	6	4	3	5	8	3	9	10	12	9	5	6	3	5	9	-	101
iné	4	9	8	5	6	10	7	5	5	7	4	7	6	6	7	13	4	113
Spolu	27	44	43	23	48	52	46	34	57	64	50	48	39	53	40	57	21	746

Časopis bol vkladáný do tmavošedej, neskôr hnedastej osobitnej polokartónovej obálky. Jej plocha bola vyhradená najmä na reklamy najrôznejšieho druhu, na ponuku prístrojov aj odborných prác zememeračských firiem a na tirážne údaje.

V niektorých ročníkoch boli do výtlačkov časopisu voľne vložené informačné letáky, ktoré oznamovali termíny a program výročných členských schôdzí spolku, upozorňovali členov spolku na povinnosť zaplatiť členské príspevky, propagovali napr. medzinárodný zememeračský kongres a pod. Tieto informácie boli na výraznom farebnom papieri, väčšinou červenom, a mali formát A5.

V hodnotenom období bolo publikovaných celkom 746 hlavných článkov od 164 autorov. Tri a viac príspevkov mali autori: J. Baše, A. Beneš, F. Boguszak, A. Buchholtz, J. Císař, L. Doležal, K. Dusl, F. Falta, E. Faltus, F. Fiala, A. Fiker, V. Hlavsa, J. Hruban, J. Chůra, J. Kavalír, B. Kladio, J. Klobouček, B. Kormunda, J. Kounovský, O. Krčmář, F. Mašek, J. Mrkos, J. Peňáz, J. Petřík, A. Pokorný, B. Pour, A. Prokeš, J. Růžička, J. Ryšavý, A. Semerád, A. Šimek, V. Špaček, A. Štván, A. Tichý, G. Vejšický a F. Wiesner.

Odberateľov ZV bolo napr. v roku 1929 celkom 914, v roku 1935 sa ich počet zvýšil, ale len na 1056. Celkový náklad bol vždy o cca 50 výtlačkov vyšší ako registrovaný počet odberateľov, čo predstavovalo nevelkú rezervu. Zaujímavé je, že napr. v roku 1923 ponúkala administrácia ZV záujemcom nepredané staršie ročníky (1914-1920) za štvrtinu pôvodnej ceny, ale na druhej strane v roku 1927 niektoré ročníky, resp jednotlivé čísla sama odkupovala, aby uspokojila viacerých záujemcov o rozobrané výtlačky.

Založeno r. 1762.

BREITHAUPT-OVY

geodetické přístroje a potřeby.

Theodolity:
jednoduché, repetiční, busolové, universaly, tachymetry.
Theodolity s odhadovými stupnicovými, noniovými i mikrometrickými mikroskopy.

Specialita:
Důlní theodolity
s osvětlením.
Veškeré přístroje záměrné a signálové, kompas, busoly.

Výhradní zástupci pro Československo:
Ing. Straka, Šebor a spol.
společnost s r. o.,
Praha II, Vladislavova ul. 1a.
Telefon 8429/II.

Zádejte nabídku.
Opravy všech přístrojů.

Ukážka reklamy na geodetické prístroje

2.4 Výber dobových informácií z časopisu v rokoch 1923 až 1939

Ako bolo spomenuté v časti 2.1, uvedieme teraz niekoľko charakteristických a zaujímavých dobových informácií, ktoré boli v časopise [8], [9] zverejnené v rokoch 1923 až 1939.

O počte a rozložení úradne autorizovaných civilných geometrov na území štátu v roku 1927 názorne informovala mapka s vyobrazením polohy a s názvami všetkých sídiel súdnych okresov, pri ktorých bolo v zátvorke umiestnené číslo označujúce počet geometrov v danom meste. Mapka výrazne vystihovala hustotu, resp. potrebu civilných geometrov v jednotlivých regiónoch republiky. Z nej sa dozvedáme, že v Čechách ich pôsobilo 316, na Morave a v Sliezske 146 a na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi 67, teda spolu ich bolo v ČSR 529. Predstavovali pritom najsilnejšiu kategóriu zo všetkých civilných technikov (viac ako 42 %), ktorých bolo k 1. 1. 1927 v Inžinierskej komore združených spolu 1249. S krátkym komentárom autora Ing. Antonína Prokeša tvorila mapka formátu A4 prílohu čísla 3 v ročníku 1928.

V čísle 3 ročníka 1930 bola uvedená zaujímavá štatistika z Vysokej školy špeciálnych náuk pri Českom vysokom učení technickom v Prahe. Z nej bola zostavená tab. 3, z ktorej vidno, že poslucháči tejto školy pochádzali z rôznych krajín Európy, prevažne východných. Štatistické údaje sú za obdobie október 1918 až december 1929, teda za 11 rokov, počas ktorých odbornú štátnu zememeračskú skúšku zložilo 470 poslucháčov.

Keď sme pri informáciách zo škôl, je vhodné si pripomenúť ešte údaje uverejnené v ročníku 1927, ktoré hovorili o účasti žien na vysokoškolskom štúdiu na školách technického zamerania. V dvojčíisle 7-8 sa k tomuto problému písalo:

„Ženy jako posluchačky zeměměřičského studia nejsou zvlášť neobvyklým zjevem v cizině. Ale i v ČSR – jak uvádějí Zprávy státního úřadu statistického v čís. 25 a 26 z roku 1927 – najdeme je mezi posluchači technik. V roce 1925/26 studovaly zeměměřičství (na Vysoké škole speciálních nauk v Praze a na brněnské německé technice) celkem dvě ženy ze 479 posluchačů-zeměměřičů. Tato malá účast žen, vysvětlitelná obtížemi povolání našeho, jest hodně pod průměrem, který vykazuje ku příkladu České vysoké učení technické v Praze, kde z 5922 posluchačů bylo zapsáno 209 žen, čili 3,5 %“.

V prvom čísle ročníka 1932 spomínal redakčný úvodník pri príležitosti 20. výročia vydávania časopisu na ťažké rozhodovanie, ktoré stálo pred účastníkmi zakladajúcej schôdze Spolku českých geometrov v decembri 1912 v súvislosti s predneseným návrhom na vydávanie spolkového časopisu. Komisia, ktorá mala realizáciu návrhu prerokovať a pripraviť, uvažovala najprv o 4-stránkovej zememeračskej prílohe, ktorá by bola súčasťou Technického Obzoru, mesačníka Spolku architektov a inžinierov v Kráľovstve českom. Rozhodovanie bolo problematické najmä vzhľadom na stav členstva v spolku (tab. 4).

Tab. 3 Prehľad kandidátov na odbornú štátnu zememeračskú skúšku v rokoch 1918-1929 podľa rodiska

Krajina - štát	Počet kandidátov	Krajina - štát	Počet kandidátov
Čechy	204	Bielorusko	1
Morava	15	Ukrajina	35
Sliezske	1	Poľsko	6
Slovensko	4	Halič	7
Podkarpatská Rus	1	Fínsko	1
Rakúsko	2	Litva	1
Dolné Rakúsko	5	Lotyšsko	1
Horné Rakúsko	2	Gruzínsko	1
Kransko	1	Rumunsko	1
Juhoslávia	2	Bukovina	1
Dalmácia	4	Besarábia	2
Bulharsko	3	Švajčiarsko	1
Rusko	168		
Spolu			470

Tab. 4 Zloženie a počet členov Spolku českých geometrov v roku 1913

Profesori	5
Úradne oprávnení civilní geometri (80) a ich asistenti (58)	138
Evidenční geometri (65) a evidenční elévi (39)	104
Agrární geometri	16
Geometri v samospráve	18
Geometri v službách štátnych železníc	13
Geometri v rôznych službách	8
Poslucháči pražskej techniky	30
Spolu	332

Na nasledujúcej schôdzi v januári 1913 podal prof. Dr. Jaroslav Pantoflíček správu o rokovaní s tlačiarňami a na schôdzi výboru vo februári 1913 bol prerokovaný rozpočet na samostatný časopis nazvaný Zeměměřičský Věstník. Na tejto schôdzi bola uzatvorená zmluva s Rolníckou tiskárňou v Brne a bolo prijaté uznesenie, aby prvé číslo vyšlo v marci, aby vychádzalo 10 čísiel ročne v náklade 500 kusov a bol zvolený zodpovedný redaktor prof. Dr. A. Semerád, s ktorým bola uzatvorená dohoda o vedení časopisu. To boli rázne, aj keď do istej miery riskantné kroky, ktoré vtedajší zakladatelia časopisu urobili aj preto, aby sme dnes (v r. 2009), po takmer 98-ich rokoch, mohli aj my čítať náš samostatný odborný a vedecký časopis, ktorý napriek dvom svetovým vojnám a prevratným politickým a spoločenským zmenám nielen prežil, ale (súdiac aj podľa citácií v cudzích renomovaných odborných časopisoch) ešte aj vyrástol do dnešnej, bez zveličovania možno povedať najmenej európskej úrovne.

Už v čísle 4 ročníka 1933 sme našli informácie o prípravách na vydanie kalendára čs. zememeračov, ktorý pripravovala „kalendárová komisia“ Spolku čs. zememeračov. Kalendár, ktorý vyšiel v roku 1934 vo vreckovom formáte, bol nielen kalendárom, ale aj akousi príručkou, ktorá obsahovala rôzne tabuľky, vzorce, výber z technických predpisov, zákonov a vládnych nariadení a bol k nemu tiež pripojený aktuálny „Seznam úřadů a měřičských úředníků štátních a samosprávných“, ako aj štatút štátnych meračských úradníkov. Kalendár mal 250 strán, členská cena bola 36 Kč a „krámská“ 55 Kč. Citujeme skráteno z ročníka 1934, č. 2, str. 27 a 28:

„Seznam úřadů...“ je sestaven v pořadí vzhledem na početnost zaměstnanců. Začíná ministerstvem financí, v dalším přicházejí finanční úřady II. stolice, Státní pozemkový úřad, ministerstvo železnic, ministerstvo veřejných prací (zemské úřady), ministerstvo národní obrany, ministerstvo zemědělství a ředitelství pro stavbu vodních cest a končí samosprávou...

Seznam katastrálních úřadů, sestavený podle zemí a v zemích podle abecedy, uvádí názvy měřičských okresů a názvy berních okresů, které tvoří měřičský okres, u každého měřičského okresu jsou vyjmenováni zaměstnanci měřičtí, uveden počet zaměstnanců pomocné služby technické a počet kancelářských zaměstnanců, počet katastrálních území, parcel, hektarů a katastrální výtěžek v Kč. Seznam v této úpravě a obsahu je prvý nejen za trvání republiky československé, nýbrž prvý vůbec a poskytuje nesporně nejen

prehľad o počtu tomu onomu okresu pridelených zamestnanců pozemkového katastru a jiných odvětví, nýbrž dává nahlédnouti do rozlehlosti měřického okresu a jeho bohatosti půdy (porováním výměry a katastrálního výtěžku)... Také civilní geometr najde v seznamu srovnáním dat v okresech možnost etablování. Ježto v této příloze kalendáře přichází 929 zeměměřičů (včetně smluvních geometrů) a je znám počet civilních geometrů ze seznamu civilních techniků, dostávají odborné kruhy zeměměřičské první přehled o počtu svých zaměstnaných kolegů.

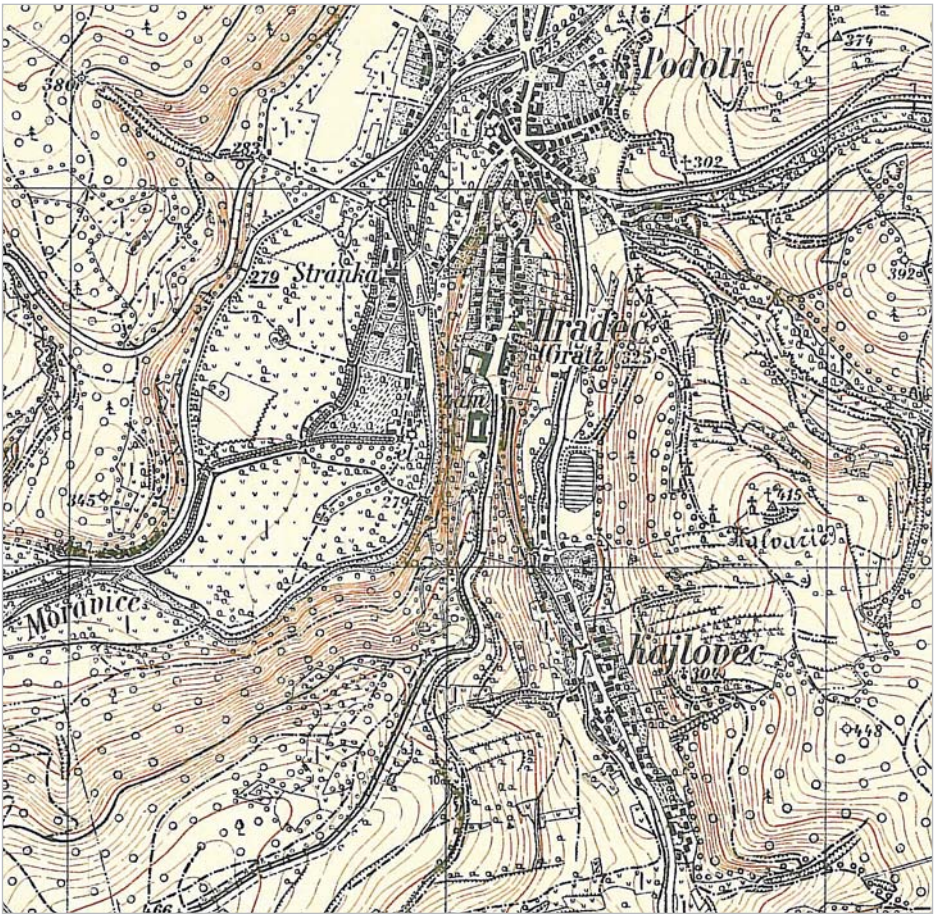
Pro zvláštní a neobyčejnou hodnotu kalendáře a této přílohy nelze si mysliti, že by se našel kolega, který by si kalendář neopatril. Jeť známo, že po letech vraceli se pro nedostatek statusu kolegové ke starému za Rakouska vydanému kalendáři a statusu a budou tak zajisté činiti naši kolegové v budoucnu porovná-ním postupu toho onoho kolegy se sebou nebo s jinými kolegy podle dat této právě vydané přílohy.“

Kalendár bol rýchlo rozobraný, pretože skutočne jedinečné informácie nielen odborné, ale najmä osobné boli väčšinou vtedajších zememeračov vyhľadávané. Pomerne prísna systemizácia miest a platná služobná pragmatika (zavedená prakticky už zákonom č. 15/1914 ř. z. – Říšský zákoník – z 25. 1. 1914, ktorý bol vtedy známy ako „služobná pragmatika úradnícka“) boli po roku 1918 upravené, a to najmä zákonom č. 541/1919 Sb. z. a n. a zákonom č. 2/1920 Sb. z. a n. Posledné veľké zmeny v služobnej pragmatike v období ČSR do roku 1939 boli urobené v súvislosti s platovým zákonom z roku 1926 (zákon č. 103 Sb. z. a n.), ktorý zaraďoval úradníkov do hodnotných tried, podľa ktorých bola určovaná výška platu (služného). Zákon zabezpečoval úradníkovi časový postup, t. j. postup do najbližšej vyššej hodnotnej triedy hneď, ako tento zotrval v tom istom služobnom odvetví predpísanú služobnú dobu s platom bezprostredne predchádzajúcej hodnotnej triedy. Preto si tieto zoznamy a „poradovníky“ mnohí kolegovia aj ručne udržiavali – vpisovali aktuálne personálne zmeny, postupy v zatriedení, vo vzdelaní a pod.

Ešte sa treba zastaviť pri dátume 7. 3. 1937, keď sa uskutočnila zmena vo vedení redakcie ZV. Po prof. Dr. techn. A. Semerádovi, ktorý vykonal na tomto poli ako prvý riadiaci redaktor priekopnícku prácu, prevzal redaktorské žezlo 5. 3. 1923 Ing. Josef Růžička, ku ktorému sa v roku 1928 pripojil ako riadiaci spoluredaktor prof. Dr. techn. František Fiala. J. Růžička bol potom riadiacim redaktorom plných 14 rokov – do 7. 3. 1937. Zdravotné dôvody ho donútili k rezignácii, ale naďalej zostal radovým členom redakčnej rady. Funkciu riadiaceho redaktora potom popri F. Fialovi vykonával Ing. Bohumil Pour, meračský komisár Ministerstva zemédelství v Prahe. V súvislosti s touto zmenou sa po 24 rokoch premiestnila z Brna do Prahy aj redakcia a administrácia časopisu.

Osadenie hlavného medzníka (hranica čsl.-rakúska)

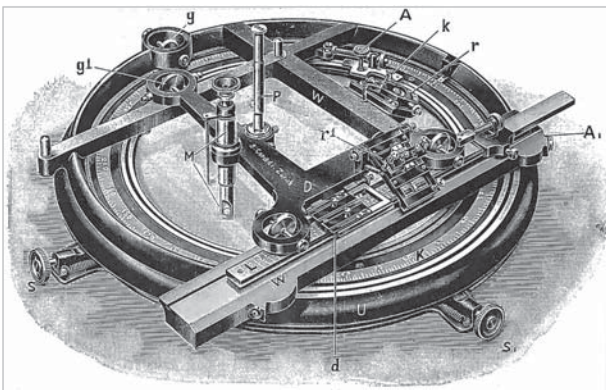
Topografická mapa 1 : 20 000 v Benešovom zobrazení z rokov 1929–1932 (výrez)

Mnichovská dohoda, osudové udalosti z marca 1939 a zánik spoločného štátu poznačili nielen dovtedajší rozsah a formu časopisu, ale aj informácie v ňom, najmä osobné. Štyri dvojčísla a dve jednoduché čísla v ročníku 1939 boli obmedzené len na celkových 96 strán a od dvojčísla 7-8 bol ako vydavateľ uvádzaný „Spolek českých zeměměřičů“. Na titulnom liste ročníka 1939 bol dokonca vydavateľ uvedený celkom indiferentne – „Časopis Spolku zeměměřičů“. Množili sa správy ako napr.: „do trvalej výslužby odchádzajú...“, „na miesta rezignovali...“, „prevzati zo Slovenska boli...“, „Ríši Nemeckej odovzdaní boli...“ a pod. Pribúdali tiež informácie o mimoriadnych členských schôdzach stavovských spolkov, ktoré sa pokúšali riešiť novú situáciu. Výsledky boli často neurčité, s odkazom na potrebu vyčkať na ďalší vývoj politickej a spoločenskej situácie.

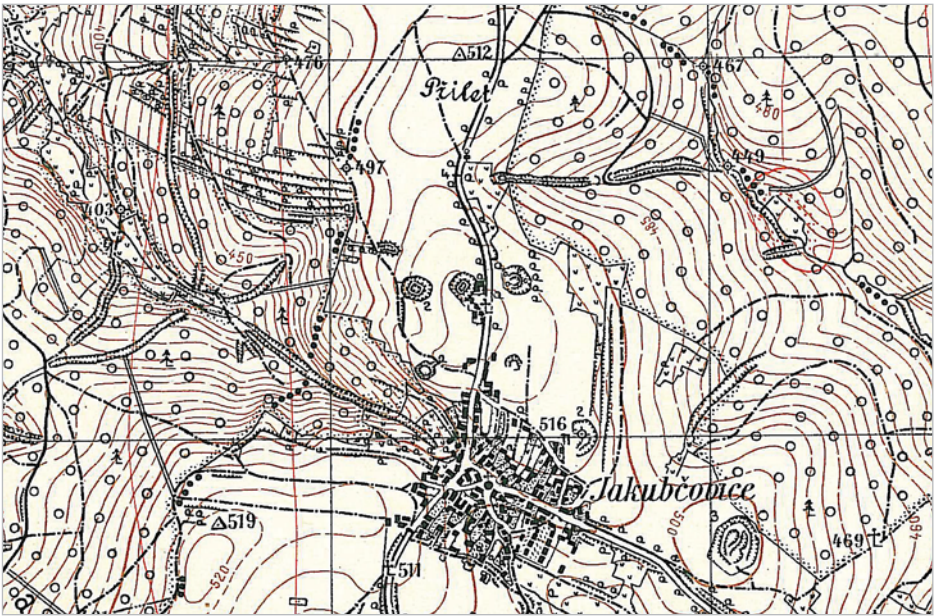
2.5 Poznámky k realizácii zámeru previesť obsah časopisu do digitálnej formy a jeho postupné sprístupnenie prostredníctvom internetu

Ako už bolo spomenuté v [7], autor príspevku začal súvisle skenovať obsah časopisu na vlastnú potrebu. Význam a výhody digitálnej formy časopisu sú nesporné. Realizácia tejto snahy predstavovala pri písaní tejto druhej časti už 27 ročníkov časopisu (1913 až 1939) v digitálnej forme. Zámer pokračovať ďalšou etapou – rokmi 1940 až 1954 – sa stretol aj so záujmom a pochopením vydavateľov, ktorí sú pripravení zabezpečiť vystavenie tohto veľkého súboru informácií na svojich webových stránkach. Sprístupnením obsahu aj najstarších, širokému okruhu záujemcov inak ťažko dostupných čísiel časopisu bude okrem iného urobený aj významný krok k pohľadu do histórie nášho odboru, v ktorej možno nájsť veľa poučenia a inšpirácie. Niektoré články a odborné odporúčania dnes, v dobe prudkého rozvoja informačných technológií, ktoré zásadne ovplyvnili aj súčasné meracie technológie, pôsobia niekedy až úsmevne, ale o to viac si budeme vážiť obrovskú prácu našich predchodcov, ktorých výsledky sú ešte stále v mnohom neprekonané, a bez ktorých by sme dnes ťažko tvorili hodnoty nové. Tí skôr narodení tam potom nepriamo nájdú aj výsledky svojej práce, nájdú tam mená možno už nežijúcich kolegov aj s ich odbornými a osobnými osudmi. Zainteresovaného možno prekvapí, že napriek neporovnateľne zložitejším komunikačným podmienkam boli v tom období lehoty medzi redakčnou uzávierkou a vydaním čísla len 2 až 3 týždne. Ako to vtedajší autori, redaktori, tlačiarci a administrátori robili, nám dnes už asi nikto podrobnejšie nevysvetlí, no robili to skutočne dobre.

Ešte niekoľko slov k samotnej problematike skenovania väčšieho množstva predloh, ktoré boli v našom prípade rôznej, nehomogénnej kvality. Najmä pre vysoké náklady nemohli byť použité zložité, výkonné a rýchle automaty, ktoré sa dnes spolu so sofistikovaným softvérom profesionálne používajú vo svete. Použitý bol štandardný počítačový systém s robustnejším skenerom, ktorý bol vybavený programom na priamy výstup snímaného textu, príp. obrázkov vo formáte „pdf“, s rozpoznávaním textu (možnosť vyhľadávania znakov, znakových reťazcov, resp. slov vo všeobecne zavedených prehliadačoch Adobe Reader). Výsledkom skenovania je obraz stránky, ktorý je vo všetkých detailoch totožný s papierovou predlohou. Na monitore počítača ho možno ľubovoľne zväčšiť, ak čitateľ potrebuje napr. prezeráť podrobnejšie niektorý obrázok a pod. Kvalita vyhľadávania potom závisí od použitej sadzby, hustoty a veľkosti písma, hustoty riadkov, od kvality (čistoty) a farby

Polárny koordinátograf

Topografická mapa 1 : 10 000 v Křovákovom zobrazení z rokov 1928–1936 (výrez)

papiera a tlače samotnej. Všetky tieto parametre neboli z pohľadu skenovania a využitia transformácie obrazu sadzby pomocou systému OCR a následného vyhľadávania textu do tej miery štandardné, aby bol vždy dosiahnutý optimálny výsledok. Ak sme sa k nemu chceli pri využití dostupnej techniky a príslušného softvéru čo najviac priblížiť, bolo treba zvoliť pri snímaní textu a obrázkov kompromis, ktorý poskytol nielen stopercentne čitateľné stránky aj s vyobrazeniami, ale aj primerané rozpoznávanie textu umožňujúce vyhľadávanie znakov, znakových reťazcov a slov. Percento úspešného vyhľadávania stúpalo od ročníka k ročníku, tak ako sa zlepšovala kvalita papiera a tlače. Najvýraznejší pokrok v tomto smere nastal po roku 1930, keď sa zmenil formát časopisu. Hlavným článkom odvtedy pripadlo viac priestoru, a tak boli sádzané väčšími typmi písma.

Najmä nedisciplinovaným čitateľom treba pripomenúť, že dosť problémov pri snahe o dodržanie maximálnej kvality výsledkov skenovania spôsobil zlovyk podčiarkovať a robiť si poznámky vo výtlačkoch časopisu, ktoré boli určené všetkým, napr. v organizácii, v knižnici a pod. Ak boli tieto poznámky a podčiarkovanie celých riadkov navyše robené perom (alebo v minulosti obľúbenou atramentovou ceruzkou), potom neostávalo iné, ako takto znehodnotenú stranu pred skenovaním opatrne pregumovať a následne ešte v počítači práčne „vyčistiť“, napr. pomocou obrázkového editora.

Autor spolu s redakciou a vydavateľmi veria, že všetky otázky súvisiace s pripravovaným sprístupnením obsahu časopisu v digitálnej forme spolu úspešne doriešia v čo najkratšom čase.

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (3. časť, roky 1940-1955)

3.1 Úvod

Kedže jednotlivé časti tejto série článkov sú zostavované postupne, tak ako postupuje skenovanie časopisu, napriek snahe vyhnúť sa prípadnému opakovaniu informácií sme sa možno niekedy nevyhli návratu minimálne do predchádzajúcej hodnotenej etapy.

V období vymedzenom rokmi 1940 až 1955 odrážalo vydávanie časopisu a jeho obsah najprv vojnové obdobie, v ktorom boli niektoré otázky tabuizované (obmedzené informácie zo sveta). Po vojne nastúpila nová štátna politika, ktorú sprevádzalo zavádzanie „socialistického spoločenského poriadku“ so zameraním na tzv. budovateľské otázky spojené s reformami v priemysle, v doprave, v obrane štátu a v školstve. Reformy v socializácii poľnohospodárstva osobitne necitlivo zasiahli do problematiky katastra. Tak ako sme v [12] zvolili posudzované obdobie s prekrytom až do prelomového vojnového roku 1939, aj v tejto časti sme po vojnových ročníkoch skončili mierové obdobie vydávania časopisu ročníkom 1955. Zjednotenie a sústredenie zememeračskej služby do jedného novovytvoreného rezortu geodézie a kartografie v roku 1954 sa odrazilo aj v časopise, ktorý v roku 1955 začal novú epochu – s novým vydavateľom, s novou redakčnou radou a s novým názvom – Geodetický a kartografický obzor (GaKO). Nové spoločensko-politické dianie v duchu požiadaviek doby sa v ňom odrazilo ešte výraznejšie ako po roku 1948.

Hlavným poslaním tejto tretej časti je opäť analytické hodnotenie časopisu a niektorých štatisticky usporiadaných údajov z jeho obsahu vo zvolenom období. Znova si všimneme aj viaceré charakteristické dobové informácie, ktoré časopis uverejnil na svojich stránkach a ktoré azda budú pre čitateľov stále zaujímavé a poučné.

3.2 Charakter a obsah časopisu v rokoch 1940 až 1955

V posudzovanom období sa už charakter časopisu a usporiadanie jeho obsahu oproti predchádzajúcemu obdobiu výraznejšie zmenili.

Ročník 1940 začal vychádzať so zmeneným názvom **Zeměměřický Obzor** a s podtitulom *Časopis pro geodesii a zeměměřičství*. Slovník [13] z časovo relevantného obdobia označuje význam slova *geodesie* ako *zeměměřičství*, teda dáva medzi obidva výrazy znak rovnosti. Vysvetlenie tohto trocha kuriózneho znenia podtitulu môže byť také, že vydavateľ chcel použitím slova *geodézia* zdôrazniť či vyzdvihnúť vedeckú stránku časopisu a *zememeračstvo* považoval za výraz na praktické uplatnenie geodetickej vedy pri meraní Zeme. Vysvetlenie môže byť aj také, že časopis, ktorý bol do roku 1939 aj spolgovým vestníkom, sa musel úlohy spolgového tlačového orgánu vzhľadom na „dobrovoľné“

zrušenie alebo aspoň silné všeobecné obmedzenie spolkovej činnosti na nátlak nemeckých úradov zrieknuť. Rôzne správy z oklieštenej spolkovej činnosti, ktorá bola prakticky v tom čase zjednotená do organizácie SIA, mali byť uverejňované v jednom spoločnom spolkovom orgáne s názvom *Věstník SIA*. *Zeměměřický Obzor* sa stal po takomto rozhodnutí takmer čisto odborným časopisom a možno preto mu bol pririeknutý aj uvedený podtitul. Zmenený bol aj vydavateľ, ktorým sa stal *Spolek českých inženýrů SIA v Praze*. Od roku 1943 sa názov spolku objavoval priamo v názve časopisu na titulnej strane každého čísla – do júna 1946 v tvare *Zeměměřický Obzor SIA* a od júla 1946 až do konca roka 1950 v tvare *Zeměměřický Obzor SIA*. [SIA je skratka Spolku inžinierov a architektov založeného v roku 1866 ako *Spolek inženýrů a architektů v Království českém*, ktorý potom pokračoval vo svojej spolkovej a odbornej činnosti pod názvom *Spolek českých (československých) inženýrů* a bol zrušený až v roku 1951.]

V roku 1940 boli popri hlavných článkoch v časopise rubriky: *Zeměměřická praxe*, *Kronika*, *Liteární novinky*, *Seznam knih a časopisů v knihovně odboru* a *Různé zprávy*.

V prvom čísle ročníka 1941 bol uverejnený *Seznam členů zeměměřického odboru SIA*, ktorý zostavil Ing. Václav Krumphanzl. Abecedne usporiadaný zoznam obsahoval 890 mien a úplných adries členov. Vo výbere noviniiek z časopisov a pravidelne vydávaných periodík sa postupne prejavila cenzúra. Správy a novosti sa výrazne obmedzili prevažne len na časopisy nemecké a švajčiarske, podobne aj recenzie kníh boli robené väčšinou len z domácich a nemeckých noviniiek. Výnimiek bolo málo.

Po významnej formálnej zmene časopisu, keď bol v roku 1930 zavedený nový, výhodnejší a úspornejší formát, došlo v roku 1940 k ešte výraznejšej zmene. Časopis prešiel na formát A4, čo už bol v tom čase v podobných časopiseckých edíciách prevažujúci štandard. Táto zmena značne rozšírila plochu využiteľnú na potlač textom a obrázkami, takže spolu s rozšírením počtu čísiel na 12 v jednom ročníku sa plocha časopisu zväčšila až o 50 %, čo len dokreslovalo už spomenutý štandard.

Takmer storočná kontinuita vydávania časopisu je podčiarknutá aj na titulných stranách jednotlivých ročníkov alebo v hlavičke každého čísla, kde sa uvádza poradové číslo vydaného ročníka. Od roku 1940 (po prvej zmene názvu časopisu) sú to dve poradové čísla. Kompletných 10 alebo 12 čísiel ročníka je niekedy tiež označovaných ako „zväzok“. V tab. 5 je vedľa meniacich sa názvov časopisu prehľadne uvedené aj označovanie jednotlivých ročníkov – prvé číslo znamená poradie ročníka, v ktorom časopis vychádzal pod uvedeným názvom, druhé číslo počet rokov vydávania časopisu od samotného začiatku (od roku 1913) – tento údaj býva niekedy v zátvorke.

Titulná strana časopisu z roku 1948

Tab. 5 Prehľad názvov časopisu a označovanie ročníkov v jednotlivých obdobiach vydávania

Obdobie vydávania	Názov časopisu v jednotlivých obdobiach vydávania	Označovanie ročníka (zväzku)
1913 - 1939	Zeměměřický Věstník	I. až XXVII.
1940 - 1950	Zeměměřický (Zeměměřický) Obzor	I./XXVIII. až X/XXXVII., XI/38
1951 - 1954	Zeměměřictví	1/39 až 4/42
1955 - 2011	Geodetický a kartografický obzor	1/43 až 57 (99)

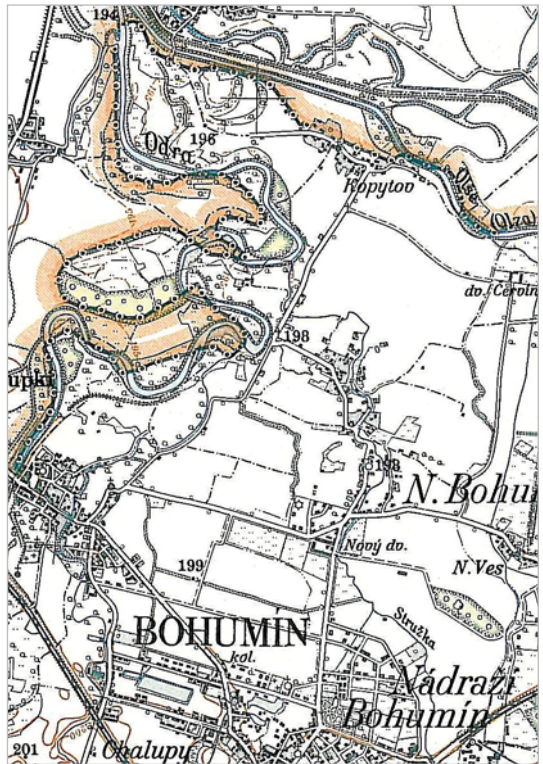
Koncom augusta 1944 bolo vydávanie časopisu zastavené nemeckými úradmi tak nečakane rýchlo, že redakcia nemala možnosť o tom čitateľov vopred informovať, ani formálne ukončiť hoci neúplný ročník (vyšlo len prvých 8 čísiel). Až po roku, v auguste 1945, v prvom čísle obnoveného povojnového vydávania časopisu redakcia tento ňou nezavinený nedostatok vysvetlila a uviedla na pravú mieru. Pripojila obsah a titulný list minulého ročníka a oznámila, že ďalšie čísla, ktorých bude v roku 1945 len 5 (v skutočnosti boli len 4), budú vydávané vždy 25. deň v mesiaci.

Takmer všetky čísla ročníka 1946 vychádzali z administratívno-technických dôvodov ako dvojčísla, no počet strán už bol plný, teda 192. Augustové dvojčíslo 7-8 zaznamenalo zmenu v písaní tvaru slov odvodených od slova *měříč*. Podľa nových pravidiel českého pravopisu z roku 1946 bol záväzný len tvar *měřický*, *zeměměřictví*, *zeměměřický* atď. (dovtedy aj *měříčský*). Preto už toto dvojčíslo nieslo názov *Zeměměřický Obzor*. Na str. 128 bola potom v krátkom príspevku *Zeměměřické názvosloví* táto úprava vysvetlená a redakcia vyzvala na jej záväzné používanie.

Od roku 1947 bola podstatná časť pravidelne uverejňovaného obsahu časopisu každého ročníka uvedená aj vo francúzskom jazyku. V ročníku 1948 bolo v čísle 7 na str. 120 zdôvodnené obmedzenie rozsahu časopisu na polovicu, t. j. z doterajších bežných 16 až 20 na 8 strán mesačne. Dôvodom bol všeobecný povojnový nedostatok niektorých surovín, medzi ktoré patrilo aj papier. Toto obmedzenie našťastie nemalo dlhú trvácnosť a týkalo sa v uvedenom roku len čísiel 7 až 11 a v nasledujúcom roku ešte prvých štyroch čísiel. Farebná obálka každého čísla, ktorá dovtedy slúžila prevažne na titulné a tirážne údaje, ako aj reklame, sa začala intenzívne využívať na tlač rôznych drobných, ale čitateľmi väčšinou veľmi vyhľadávaných a cenených správ. Táto otázka bola podrobnejšie rozpísaná v redakčnom článku na 2. strane obálky čísla 1 ročníka 1949. Čitatelia sa dožadovali opätovného zaraďovania osobných, spolkových, školských a podobných správ ako súčasti celkového rozvoja čs. geodézie a zememeračstva, o ktoré nemal byť obsah časopisu ochudobňovaný. Redakcia prisľúbila pozitívne riešenie po odstránení problému s nedostatkom papiera, ktorý bol hlavným obmedzujúcim činiteľom v tejto otázke. Treba ešte poznamenať, že v ročníku 1948 boli až dve čísla monotematické. Číslo 2 bolo celé venované otázkam fotogrametrie a v čísle 12, rozšírenom na 48 strán, bolo až 11 hlavných článkov s tematikou „Zememeračstvo v Poľsku“. Bola to recipročná odpoveď na podobný počin poľského odborného časopisu „Przegląd geodesyjny“, v ktorého letnom vydaní (číslo 5-6) informovalo o súčasnom stave a problémoch československého zememeračstva 15 československých autorov.

Zatiaľ sme spomínali viac-menej formálno-administratívne zmeny, ktoré sa udiali v časopise v tomto období. Treba pripomenúť, že februárovými udalosťami v roku 1948 vyvrcholila prvá etapa snáh o rozsiahle reformy a zmeny vo fungovaní štátu. Jeho nová zahraničnopolitická orientácia mala obmedziť rozmáhajúce sa kultúrne, hospodárske a vedecko-technické styky so západom a nasmerovať ich na východ. To sa odzrkadilo aj v časopise. Zákon č. 82/1948 Sb. zo 16. 4. 1948 – tzv. zememeračský zákon znamenal síce zjednotenie zememeračskej služby, ale bol aj predzvesťou ďalších zmien, ktoré napr. okrem zoštatnenia priemyslu a socializácie poľnohospodárstva priniesli aj zrušenie tradičných inštitúcií, akými boli inžinierske komory a stavovské spolky. Obmedzené bolo slobodné podnikanie, trhové hospodárstvo, súkromné vlastníctvo a pod. V našom odbore to znamenalo tiež zrušenie povinnosti ohlasovať zmeny vlastníctva nehnuteľností v pozemkovej knihe, čo postupne vnieslo do spravovania katastra neporiadok, ktorý sa odstraňuje ešte aj dnes. Redakcia *Zeměměřického Obzoru* uverejnila v ročníku 1948 okrem zememeračského zákona a dôvodovej správy k nemu aj prejavy politických činiteľov a odborných pracovníkov súvisiace s týmto právnym aktom.

V roku 1949 sa znova upravil názov vydavateľa na *Spolek československých inženýrů a techniků v Praze*. V ročníku 1950 bol celoročný obsah časopisu doplnený aj podrobným obsahom správ uverejňovaných na obálke časopisu, takže spolu s obsahom vo francúzskom jazyku a titulným listom ročníka mal až 8 strán. Keďže začiatkom roka 1951 mala vstúpiť do platnosti reorganizácia odbornej periodickej tlače týkajúca sa aj *Zeměměřického Obzoru*, v úvodníku s názvom *Na rozlúčenou se Zeměměřickým obzorem*, ktorý bol uverejnený v poslednom čísle ročníka 1950, redakčný zbor v krátkosti zhrnul dovtedajšiu históriu časopisu, zhodnotil ju ako úspešnú, a súčasne naznačil, že nový časopis s novým názvom *Zeměměřictví* už nebude môcť v zmenených podmienkach zostať apolitický. Bude musieť byť po stránke odborno-technickej, ale aj ideovo-programovej ukazovateľom ciest, ktorými by sa malo zememeračstvo u nás uberať.

Štátna mapa 1 : 50 000 z roku 1949 (výrez)

V roku 1950 pribudla rubrika *Zlepšovacie návrhy, problémy a stanoviska*, v roku 1951 *Hospodársko-politické úvodníky, Normatívni hlídka, Rozmanitosti, Dopisy čtenářů*, v roku 1953 *Názvoslovná hlídka a Přehled zeměměřické literatury*. Tejto rubrike bola vyhradená 2. a 3. strana obálky časopisu, pričom usporiadanie zoznamu po vystrihnutí jednotlivých bibliografických informácií umožňovalo čitateľovi založiť si vlastnú kartotéku.

V časopise sa občas nájdu prepisové chyby, ktoré korektúra nezachytila, najčastejšie v obsahu ročníka, kde jeho český zostavovateľ napr. nesprávne napísal názov slovenského článku, ale našli sa aj výrazy ako „nivelizační instrukce“ (v ročníku 1950) a pod. Redakcia často v niektorom z nasledujúcich čísiel uverejnila poznámku s výzvou na opravu chyby aj s ospravedlnením (či išlo o chybu sadzača, príp. aj autora).

V roku 1951 nastúpil s novým názvom časopisu aj nový centrálny vydavateľ, ktorým sa stalo *Ústřední výzkumu a technického rozvoje* (v roku 1952 nahradené *Ministerstvom stavebního průmyslu*, resp. v roku 1953 *Ministerstvom stavebnictví* v Prahe). Novým predsedom redakčného zboru a vedúcim redakcie sa stal Ing. Jaroslav Průša. V časopise začal bývať uverejňovaný podrobný obsah aj v ruštine, takže do sadzby sa dostala už i azbuka, aj keď ostatné ruské výrazy (tituly kníh, časopisov, odkazy na literatúru a pod.) boli z praktických dôvodov naďalej prepisované latinkou.

Zmenený bol aj dizajn obálky. Na jej prvej stránke sa v hornej polovici nad nadpisom *Zeměměřictví* nachádzal obdĺžnikový obrázok – štylizovaná kresba zemegule s mapovými výřezmi v dvoch trojuholníkoch a eliptické dráhy satelitov. Pod obrázkom bol obsah čísla v češtine (slovenčine), v ruštine a vo francúzštine. Titulná stránka bola vytlačená hnedou farbou, takisto ako ostatné 3 stránky obálky, ktoré sa využívali na reklamy. V nasledujúcom ročníku bola obálka podobná, len v kombinácii červenej a sivo-modrej farby.

V 1. čísle ročníka 1951 bol obsiahly úvodný redakčný článok, ktorý podrobne „kriticky“ rozoberal dovtedajšie vydávanie časopisu. Konštatoval, že odborný časopis nemá byť stavovský, má byť pre všetkých pracovníkov v odbore, teda aj pre stredoškóľakov, ktorých počet stále narastá. Vytýčil nové poslanie a skladbu časopisu, v ktorej musí byť odteraz zaradený politicky zameraný úvodník, odborné články, rubrika pre zlepšovateľov, literárne novinky, listy čitateľov a listy redakcie čitateľom, recenzie vyhlášok a predpisov. Od ročníka 1954, ktorý už mimochodom vydávala novovytvorená *Ústřední správa geodesie a kartografie*, pribudli ďalšie rubriky, ktoré zodpovedali naznačenému trendu – *Geodetické stroje, přístroje a pomůcky, Pracovní ekonomie a organizace geodetických a kartografických prací, Úkoly užité*

Titulná strana časopisu z roku 1953

geodesie v zeměměřické praxi, Hospodářsko-technické úpravy půdy (HTÚP), Diskuse, kritiky a sebekritiky, Vybrané normativní kapitoly a Stránka mladých zeměměřických techniků. Časopis prestal uverejňovať správy zo spolkovej činnosti a značne obmedzil aj osobné správy.

Nový vydavateľ sa v súvislosti s novými úlohami československej geodézie a kartografie v tomto období rozhodol vytvoriť z časopisu účinného pomocníka pri plnení týchto úloh a začal zmenou názvu časopisu – od ročníka 1955 vychádzal ako GaKO.

Autori príspevkov boli od samotného začiatku vydávania časopisu uvádzaní pod názvom článku menom a priezviskom, ako aj akademickými titulmi, prípadne pedagogickou hodnosťou či úradnou funkciou. Pri kratších článkoch v rubrikách bolo autorstvo vyznačené niekedy len iniciálkami mena alebo značkou. Príslušnosť autora k jeho pracovisku (názov úradu alebo inštitúcie) bola uvádzaná len celkom výnimočne. Zamestnávateľ alebo inštitúcia, ktorú autor reprezentoval, sa objavovali pri mene nesystematicky v ročníku 1955, pravidelne až od ročníka 1956. Ešte treba poznamenať, že v päťdesiatych rokoch nastalo obdobie celkovej devalvácie akademických titulov (napr. pre nových absolventov vysokoškolského štúdia bolo na niekoľko rokov úplne zrušené udeľovanie a používanie titulu „Ing.“, bola zavedená úprava písania inžinierskeho titulu v tvare „Inž.“, prípadne „inž.“ a pod.). V tom čase sa v časopise objavovali aj články profesorov (doktorov a inžinierov), kde však mali autori uvedené len krstné meno a priezvisko. Toto obdobie, v ktorom vzdelanie, resp. jeho zviditeľňovanie bolo buržoáznym prežitkom, našťastie netrvalo dlho.

3.3 Roztriedenie údajov podľa odborných oblastí a ich početnosť v rokoch 1940 až 1955

Tab. 6, ktorej poslanie poznáme už zo [7] a [12], vypovedá aj o tom, ako najmä v závere vojnových rokov ubúdala celkový počet článkov, aby sa po ešte kritickom roku 1946 obsah časopisu opäť rozšíril tak, že počet hlavných článkov v ďalších rokoch už neklesol pod číslo 30.

K celkovému počtu 513 hlavných článkov prispelo spolu 242 autorov, pričom tri a viac príspevkov mali: F. Boguszak, J. Böhm, J. Brousek, F. Brož, V. Burda, V. Elznic, F. Falta, F. Fiala, A. Fiker, V. Forman, M. Hauf, F. Hlaváč, F. Hromádka, B. Chrastil, A. Jelínek, J. Karda, J. Kašpar, L. Klika, J. Klíma, J. Klobouček, A. Koláčný, J. Kovařík, O. Krčmář, V. Krumphanzl, V. Krupka, J. Křovák, K. Kučera, K. Letocha, L. J. Lukeš, Z. Mašín, N. Němčenko, J. Peňáz, R. Petráš, J. Petřík, B. Polák, P. Potužák, B. Pour, A. Prokeš, J. Průša, J. Pták, J. Růžička, K. Rykr, J. Ryšavý, V. Staněk, J. Štěpán, F. Štokán, A. Štván, A. Tichý, O. Válka, J. Vykutíl a M. Wittinger.

Náklad časopisu a počet odberateľov v tejto etape hodnotenia sa nám nepodarilo jednoznačne zistiť. V tirážnych údajoch sa táto informácia uvádzala až neskôr. Možno však usúdiť, že náklad už neklesol pod číslo 1000.

Pomer plochy, ktorá bola v časopise venovaná hlavným článkom a plochy, ktorú zaberali rubrikové príspevky, bol dosť variabilný. V dlhodobom priemere ho možno vyjadriť číslom 3:1 (teda 12 strán s hlavnými článkami a 4 strany venované rubrikám).

Tab. 6 Počty jednotlivých článkov alebo informácií podľa odborných oblastí a ročníkov 1940-1955

Odborná oblasť	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	Spolu
kataster a pozemkové úpravy	9	7	6	4	4	2	4	4	3	3	3	4	1	-	5	-	59
geodetické základy	4	2	3	-	1	1	6	2	1	5	3	2	7	7	3	7	54
prístroje	1	2	1	3	3	1	6	1	2	3	6	4	2	5	2	3	45
topografické mapovanie	-	2	-	2	-	-	1	2	1	-	2	-	3	-	-	3	16
vzdelávanie (školy)	1	-	-	-	-	-	3	1	2	1	2	-	-	2	3	8	23
z iných štátov	-	-	3	1	-	-	3	2	14	6	5	1	2	4	-	5	46
životopisy a nekrológy	-	-	-	3	-	-	1	4	1	1	1	-	1	3	1	-	16
metódy, technológie	8	5	5	9	6	2	1	8	5	10	6	8	6	3	9	5	96
kartografia, zobrazenia	-	1	1	3	-	-	-	-	2	2	2	2	-	1	5	9	28
organizácia	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	2	-	-	1	1	-	8
zákony, nariadenia	1	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	8
iné	4	6	6	4	1	1	4	12	12	7	12	8	11	6	9	11	114
Spolu	29	26	26	29	15	8	29	36	46	39	45	31	33	32	38	51	513

3.4 Výber dobových informácií z časopisu v rokoch 1940 až 1955

Dobových informácií, ktoré boli v časopise uverejnené v rokoch 1940 až 1955 [14], [15], [16], [17] a aj dnes sú pre nás zaujímavé, poučné a podnetné, bolo veľa.

Aj keď bol časopis od roku 1940 vydávaný v regionálnom prostredí Protektorátu Čechy a Morava, sporadicky prinášal aj drobné zaujímavosti a poznámky zo Slovenska. Napríklad v č. 12 ročníka 1940 sú na str. 188 novinky zo Slovenskej vysokej školy technickej (SVŠT) - Ing. Ján Mikuša vymenovaný za mimoriadneho profesora, ďalej správa o tom, že nová SVŠT bude veľkolepo vybudovaná pod hradom na nábreží Dunaja a pod.

Keďže článok je o časopise, tak možno spomenúť kuriozitu, o ktorej je obsiahly príspevok v č. 12 ročníka 1943. Na str. 183-186 je v rubrike „Kronika“ podrobná správa o tom, že v rokoch 1842 až 1848 vydával časopis tiež moravský geometer František Diebl, profesor vtedajšieho brnianskeho filozofického učilišťa. Nebol to síce časopis pre geometrov, ale „Moravsko-slezský časopis pro lid“ bol na území Moravy v tom čase vzácnym obohatením časopiseckej kultúry v rodnom jazyku. F. Diebl sa zeme-

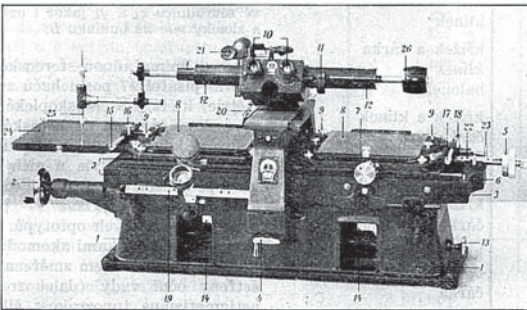
meračstvom živil len v mladosti, ale odborné vedomosti uplatňoval aj neskôr pri vymeriavaní hradských a ciest, úprave pastvín a rôznych poľnohospodárskych objektov. Zomrel v roku 1859.

Je známe, že brniansky profesor Dr. Bohumil Kladivo bol zapojený do protifašistickej odbojovej činnosti, za ktorú bol aj väznený. Je pozoruhodné, že keď v roku 1943 na následky väznenia zomrel, odvážila sa redakcia uverejniť niekoľkostranový článok s prierezom jeho celoživotnej odbornej činnosti, ktorý mal charakter laudatia. Tento chvályhodný počín možno nájsť v úvode 4. čísla ročníka 1943.

Zaujímavý bol aj príspevok z pera Ing. Dr. Jana Čísařa, ktorý na 18-tich stranách (na pokračovanie v číslach 2, 3 a 4 ročníka 1944) podrobne a pútavou formou podal prierez rozsiahlou a bohatou *Výstavou vývoja pozemkového katastra*, ktorá bola v roku 1943 nainštalovaná v priestoroch *Ústředního archivu pozemkového katastra* v Prahe na Malej Strane. Výstavu, ktorá napodiv nebola určená pre verejnosť, navštívilo viac ako 3000 zememeračov, technickej inteligencie a ostatných úradníkov verejnej správy.

O katastrofálnom nedostatku zememeračských inžinierov na Slovensku sme sa dočítali v rubrike „Různé zprávy“ na str. 48 dvojčísla 2-3 ročníka 1946. Objavili sa tu názory o súrnej potrebe zriadenia strednej zememeračskej školy – „priemyslovky“, kde by si maturanti z gymnázií urýchlene doplnili odborné vzdelanie v abiturientskych kurzoch. Ako je známe, tento návrh sa začal realizovať v roku 1950 otvorením doškolovacích kurzov pre zamestnancov zememeračskej služby verejnej správy na Priemyselnej škole stavebnej a zememeračskej v Košiciach. Až po ďalšom desaťročí sa začala výchova zememeračov – stredoškóľakov aj v Bratislave. V rubrike „Literární novinky“ v tom istom dvojčíslu bola informácia o časopise *Kartografický přehled*. Tento nový mesačník s viacerými mapovými prílohami a obrázkami vychádzal 10-krát ročne v rozsahu 16-32 strán a redigoval ho doc. Dr. Karel Kuchař. Okrem informácií z tohto mesačníka sa v našom časopise pravidelne objavovali aj zaujímavé informácie z ďalších nových alebo po vojne obnovených odborných časopisov, ako napr. *Osídlování*, *Finanční správa*, *Finanční právo*, *Statistický spravodaj*, *Technická práce*, *Grafická práce* a pod.

Číslo 4 v ročníku 1946 prinieslo v slávnostnom úvodnom článku správu o uzákonení 4-ročného štúdia zememeračstva na českých vysokých školách. Štúdium s dvoma štátnymi skúškami síce existovalo už od roku 1927, ale iba 3-ročné. V dvojčíslu 11-12 bol potom uverejnený nový *Zkušební řád čtyřletého studia zeměměřického inženýrství*, ktorý vydalo Ministerstvo školstva a osvetu 10. 10. 1946 pre České vysoké učení technické (ČVUT) v Prahe a Vysokú školu technickú (VŠT) v Brne. (Na Slovensku podobná úprava vstúpila do platnosti už 19. 8. 1940, keď bolo 4-ročné štúdium s dvoma štátnymi skúškami zavedené na SVŠT.)

Stereokomparátor

V čísle 6 ročníka 1947 upútal úvodný analytický článok *Českoslovensší zeměměřičtí inženýři a hranice Republiky* od Ing. Ladislava Kliku. Písal o téme stále aktuálnej, lebo činnosť geodeta na štátnych hraniciach bola prakticky kontinuálna – hranice sa menili, upravovali, bolo potrebné vykonávať údržbu hraničných znakov atď. Pútvajú historickú štúdiu výškopisného merania s názvom *Nivelace města Prahy* z pera Ing. Jaroslava Pudra (ináč skvelého autora viacerých historických tém nášho odboru) uverejnila redakcia v „Kronike“ dvojčísła 7-8 ročníka 1947.

Ak dnes vyslovíme slovo „sčoty“, mladšia generácia spravidla ani nevie, o čo ide, kým staršia si spomenie aj na niektorý z vtipov, ktoré boli poväčšine s týmto slovom spojené. Ale celkom vážne sme sa o tomto „počítacom stroji“ dočítali v článku Ing. Antonína Prokeša v čísle 4 ročníka 1950. Aj v období superrýchlych počítačov odporúčame prečítať si ho.

Rozšírené číslo 6 v ročníku 1950 bolo celé zamerané na gravimetriu, ktorej sa začala venovať pozornosť nielen z vedeckého, ale aj z čisto praktického hľadiska, najmä pri geologických prieskumných prácach.

V čísle 7 ročníka 1950 (2. strana obálky) sa potvrdila pre geodetov a kartografov šokujúca správa (uverejnená v dennej tlači už koncom júna) o vládnom nariadení z 27. 6. 1950, na základe ktorého sa od študijného roku 1950/51 malo zrušiť oddelenie zememeračského inžinierstva na ČVUT v Prahe a štúdium odboru malo byť sústredené len na VŠT v Brne a SVŠT v Bratislave. Komentár pripojený k tejto správe pripomenul viac ako polstoročnú tradíciu zememeračského štúdia na ČVUT a jeho ťažko nahraditeľnú kvalitu. Je známe, že toto nariadenie sa nakoniec neuskutočnilo, ba naopak, zrušené bolo štúdium zememeračského inžinierstva na VŠT a štúdium tohto odboru sa otvorilo na novozriadenej Vojenskej technickej akadémii v Brne. „Civilné“ štúdium stavebných odborov sa v Brne opätovne obnovilo v roku 1956 (po premenovaní VŠT na Vysoké učení technické – VUT), ale až v študijnom roku 1969/70 sa v rámci Stavebnej fakulty VUT otvorilo aj päťročné denné štúdium odboru geodézia a kartografia.

V čísle 8 ročníka 1950 na 2. a 3. strane obálky sme sa mohli zoznámiť s podstatnými ustanoveniami organizačného poriadku čerstvo zriadených inštitúcií – Státního zeměměřičkého a kartografického ústavu v Prahe (zriadeného pri Ministerstve techniky) a jeho oblastného orgánu - Slovenského zememeračského a kartografického ústavu v Bratislave (zriadeného pri Povereníctve techniky). Obidva ústavy však v tejto forme neexistovali dlho, zanikli už koncom roka 1953.

Aj keď to tentokrát nebolo avizované na titulnej strane časopisu (čo pri monotematických číslach býva zvykom), bolo celé číslo 12 ročníka 1952 venované problematike výstavby ostravského regiónu. Najpozoruhodnejším a stále aktuálnym článkom z tohto čísla bola *Triangulace v poddolovaném území* od Ing. Václava Menčíka.

*Teodolit s hranolovým nástavcom
(hladač poludníka)*

Potrebu prípravy na zavedenie Krasovského elipsoidu v triangulácii a v mapovaní ČSR rozviedol v 4. čísle ročníka 1953 prof. Josef Böhm. Tejto problematike sa potom venovalo aj niekoľko ďalších hlavných článkov tohto ročníka, v ktorom nájdeme aj celostránkové portréty Klementa Gottwalda a Josifa V. Stalina (dvojčíslo 2–3), v čísle 5 potom aj Antonína Zápotockého.

V tomto období postupne ubúdali články s klasickou katastrálnou problematikou a stále častejšie sa objavovali články typu *Potřeba soupisů pozemků a udržování mapového díla v socialistickém státě* (Ing. Vladimír Forman, č. 9, roč. 1954) alebo *Význam HTÚP s hlediska agrotechnického a prosperity JZD* (Ing. Eduard Jelínek, č. 10, roč. 1954). Tento ročník mal prvýkrát už 240 strán (štandardne 20 strán na jedno číslo, v každom čísle boli aj 4 strany prehľadu zememeračskej literatúry).

Ročníkom 1955 sa začala éra GaKO. V ročníku bolo uverejnených až 5 hlavných článkov slovenských autorov, čo v tomto prípade predstavovalo takmer 10 % príspevkov. Tento trend mal stúpajúcu tendenciu.

3.5 Ďalšie poznámky k prevodu obsahu časopisu do digitálnej formy a jeho sprístupňovanie prostredníctvom internetu

V rámci tejto časti bolo naskenovaných viac ako 3000 strán textu a obrázkov v 180 číslach 16-tich ročníkov časopisu. Táto etapa skenovania mala už istú výhodu v tom, že viaceré ročníky časopisu (najmä po roku 1945) sa dali v Bratislave nájsť vo viacerých exemplároch – okrem odbornej knižnice Geodetického a kartografického ústavu (GKÚ) Bratislava aj v Ústrednom archíve geodézie a kartografie GKÚ, prípadne v knižnici niektorej z katedier nášho odboru na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave.

Okrem toho bola ešte vždy naporúdzi rezerva podkladov na skenovanie vo Výzkumnom ústave geodetickom, topografickom a kartografickom v Zdíboch (Česká republika). Pracovníci tamojšej bohatej odbornej knižnice (Zeměměřická knihovna® Odvětvového informačního střediska) boli pripravení ochotne naskenovať potrebnú stránku zo svojich fondov a poslať ju elektronickou poštou v požadovanom formáte do Bratislavy. Táto možnosť bola v predchádzajúcich etapách skenovania viackrát využitá, za čo autor článku vyslovuje pracovníkom knižnice aj touto cestou úprimné poďakovanie.

Niekedy boli úspešne využité aj programové možnosti použitého skenera, keď sa napr. rušivá farba v texte odfiltrovala prepnutím na príslušný farebný kanál systému. Ku kvalite skenovaných podkladov neprispela ani skutočnosť, že od roku 1940, teda po prechode na formát A4, bol časopis (väčšinou v papierovom obale s nalepenou adresou) doručovaný odberateľom prehnutý (preložený) po výške formátu. To často zanechalo v strede stránok zvislé pruhy so stopou tlačiarenskej farby z vysádzaného textu. Pretože od tohto ročníka bola tlač textu usporiadaná do dvoch stĺpcov, ktoré boli prerušené len nadpismi článkov, väčšími obrázkami, prípadne tabuľkami, bol tento „zašpinený“ pruh našťastie väčšinou v medzere medzi stĺpcami a dal sa ľahšie odfiltrovať. Tento nie práve najlepší spôsob expedície už od dodávateľa „prehnutých“ čísiel časopisu sa skončil ročníkom 1954.

Špeciálna mapa 1 : 75 000 z roku 1942 (výřez)

Ešte niekoľko slov k obálkam časopisu. Pretože sme ich pri skenovaní nemali vždy k dispozícii (väčšinou neboli do knižnej väzby jednotlivých ročníkov zaradené), a pretože obsahovali okrem titulných údajov na 1. stránke väčšinou len jednoduché reklamy, boli v podstate zo skenovania vypustené. V niektorých ročníkoch bola dokonca potlačená len titulná stránka obalu a ostatné 3 boli prázdne. Ak boli obálky vo zviazanom ročníku zaradené, uviedli sme na konci riadne číslovaných strán príslušného ročníka (za číslom 12) aspoň ich ukážku. Všetky 4 strany obálky však boli do skenovania zaradené vtedy, keď obsahovali zaujímavé doplnkové informácie, rôzne drobné údaje nahrádzajúce spolkové správy, recenzie odbornej literatúry a pod. Zaradili sme ich tiež vždy na konci príslušného ročníka (za číslom 12).

Redakcia časopisu sa s vydavateľmi dohodla na čo najskoršom uverejnení doteraz naskenovaných ročníkov (1913 až 1955) na webe *Zeměměřického úřadu Praha*, ako aj na potrebe kontinuálneho pokračovania a završenia tejto činnosti. Na naskenovanie a úpravu potrebnú na vystavenie digitalizovanej formy časopisu (teraz už len GaKO) na internetových stránkach čaká ešte približne polovica takmer storočnej edície nášho odborného časopisu. Sú to ročníky 1956 až 2004. Tieto sú obsiahlejšie, jednotlivé čísla majú často 30 a viac strán, čo je celkovo takmer dvojnásobok doterajšieho rozsahu. O to bude časovo náročnejšia aj analýza obsahu, ktorá tvorí podstatnú časť jednotlivých kontinuálne uverejňovaných článkov. Vzhľadom na tieto skutočnosti budú ďalšie časti článku o histórii vývoja a obsahu časopisu spracované s viacmesačným odstupom.

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (4. časť, roky 1956-1975)

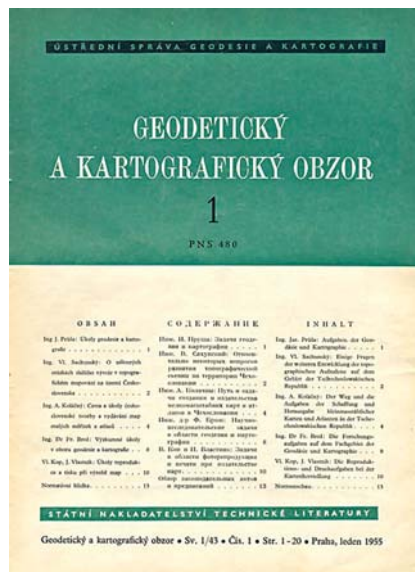
4.1 Úvod

V ďalšej etape sledovania vývoja a obsahu odborného zememeračského časopisu, ktorého korene siahajú až do čias rakúsko-uhorskej monarchie, sme nadviazali na predchádzajúce časti ([7], [12], [18]) a pokročili sme cez 50. roky minulého storočia až po rok 1975. V tomto období časopis – jeho formát, rozsah a do istej miery aj charakter náplne – definitívne nadobudol, najmä vo svojich hlavných článkoch, podobu odborného a vedeckého časopisu, kde drobnejšie rubriky (čitateľmi ale rovnako vyhľadávané, sledované a cenené) dotvárali jeho náplň. Ustálil sa aj predtým viackrát menený názov časopisu – od roku 1955 až doteraz je to **Geodetický a kartografický obzor** (GaKO); vydavateľom sa stal centrálny orgán geodézie a kartografie, od roku 1969 potom orgán český aj orgán slovenský v spoločnej redakcii.

V tejto časti budeme sledovať jeho vydávanie v období ďalších 20-tich rokov, teda v ročníkoch 1956 až 1975. Niekedy sa vrátíme k už zabudnutému a pripomenieme čosi z častí predchádzajúcich, inokedy presiahneme toto obdobie v ucelenej analýze až do súčasnosti.

V tomto hodnotenom období bol obsah časopisu vo viacerých rubrikách odrazom doby. Budo-
vateľské úsilie sa najmarkantnejšie prejavilo v ideovo-politických článkoch, ktoré sa stali súčasťou tlače u nás všeobecne. Pomerne podrobné informácie o riešení viacerých, určite zaujímavých a aktuálnych problémov sovietskej geodézie a kartografie neboli primerane vyvažované podobnými informáciami z ostatnej časti sveta. Treba konštatovať, že po niektorých zmenách, ktoré priniesol rok 1968 aj do nášho odboru, boli viaceré odborné informácie zo sveta uverejňované vo väčšom rozsahu a otvorenejšie, čím náplň časopisu postupne nadobudla vyrovnanejšiu podobu.

Aj v tejto časti stručne zhodnotíme celkový obsah časopisu a uvedieme viaceré ucelené informácie štatisticky usporiadané. Je vcelku prirodzené, že s približovaním sa hodnoteného obdobia k súčasnosti pribúdajú články a informácie, ktoré majú dodnes plnú platnosť a stále si zasluhujú primeranú pozornosť.

Titulná strana časopisu z roku 1955

4.2 Charakter a obsah časopisu v rokoch 1956 až 1975

Charakter časopisu a jeho usporiadanie sa výraznejšie zmenili až od roku 1963, keď sa zvýšil rozsah každého čísla z 20 na 26 až 30 strán. To umožnilo rozšíriť počet a bohatosť rubrik časopisu.

Rubriky v rokoch 1956 až 1962 mali postupne názvy, ktoré naznačovali aj ich obsah: *Zlepšovaci návrhy – Problémy a stanoviska – Geodetické stroje, přístroje a pomůcky – Diskuse, kritiky a sebekritiky – Literární hlídka – Normativní hlídka – Rozmanitosti – Z geodetické praxe – Z kartografické praxe – Z činnosti ČSVTS*. Po roku 1963 pribudli: *Mapy a atlasy – Nová technika – Socialistické soutěžení – Evidence nemovitostí – Zprávy ze zahraničí – Informace z ČÚGK a SSGK – Osobní zprávy – Z geodetického kalendáře – Z redakční rady GaKO – Ze seminářů a školení – Zprávy ze škol – Zvyšování kvalifikace*.

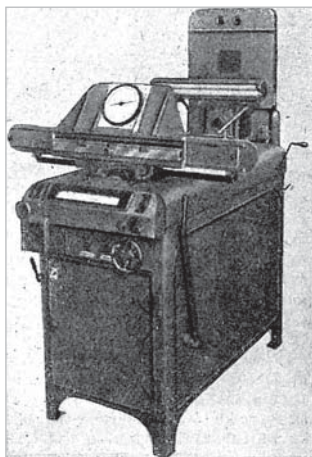
Obsah hlavných článkov uverejňovaných v tomto období možno rozčleniť do 5 väčších skupín. Prvá mala takmer výhradne politický charakter, pripomínali sa výročia udalostí a osobností domácich a sovietskych, stráncke zjazdy, vytyčené spoločenské ciele a pod. Do tejto skupiny možno zaradiť aj články, ktoré sa venovali spôsobom, prostriedkom a cieľom zvyšovania produktivity práce, rozborom plnenia hospodárskych úloh a plánov, plneniu výkonových noriem, budovaniu a rozvoju roľníckych družstiev a pod.

Druhá skupinu príspevkov predstavovali opisy a prezentácie novej techniky, najprv najmä meracej, neskôr aj výpočtovej a zobrazovacej. Bolo to obdobie nástupu mechanizácie a automatizácie. Pomerne veľký priestor bol poskytnutý aj oboznamovaniu sa s výsledkami zlepšovateľského a vynálezcovského hnutia, ktoré bolo všeobecne propagované a podporované. Realizácia výsledkov týchto aktivít mala do istej miery nahradiť nedostatok zahraničnej „tvrdej“ meny na nákup prístrojov a výpočtovej techniky od západných výrobcov. Mnohé vtipné a dômyselné domáce riešenia a realizované nápady mohli plniť túto úlohu, samozrejme len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Tretia skupina príspevkov v časopise sa venovala projektovaniu, približovaniu, vysvetľovaniu a prezentácii výsledkov hlavných úloh rezortu v tomto období. Tými boli: dokončovanie budovania trigonometrickej a nivelačnej siete, topografické mapovanie (najmä v mierke 1 : 10 000), budovanie a obnova mapového fondu máp veľkých mierok na Slovensku a úlohy jednotnej evidencie pôdy (JEP), neskôr evidencie nehnuteľností (EN).

Štvrtou skupinou článkov sa časopis stále výraznejšie prezentoval aj na poli vedeckom, a to napr. publikovaním výsledkov vývoja a výskumu Výzkumního ústavu geodetického, topografického a kartografického (VÚGTK) v Prahe, a po roku 1970 aj prvými úspechmi z dielne Výskumného ústavu geodézie a kartografie (VÚGK) v Bratislave.

Posledná skupina príspevkov prezentovala výsledky praxe, napr. z oblasti inžinierskej geodézie, komerčnej kartografickej tvorby a pod.

Stroj na fotosadzbu

4.3 Roztriedenie údajov podľa odborných oblastí a ich početnosť v rokoch 1956 až 1975

Tab. 7, ktorá má podobné poslanie ako tab. 1 v [7], tab. 2 v [12] a tab. 6 v [18], bola na základe viacročného vývoja a posunu informácií k dobovým potrebám odboru mierne upravená. Členenie odborných oblastí sa pridaním niekoľkých riadkov stalo prehľadnejšie. Nižší počet údajov v niektorých riadkoch (výročia a zákony, nariadenia, pokyny) vyplýva z tendencie redakcie presúvať informácie tohto druhu z hlavných článkov do príslušných rubriek.

Tab. 7 Počty jednotlivých článkov podľa odborných oblastí a ročníkov 1956 až 1975

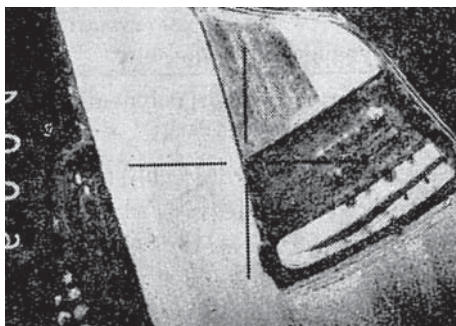
Odborná oblasť	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Spolu
kataster, JEP, EN, veľkomiern. mapovanie, poz. úpravy	-	3	1	7	4	3	3	2	3	3	10	19	13	13	6	7	8	8	6	4	123
geodetické zákl., astron., gravimet. prístroje, zariadenia, vynálezy, ZN	1	5	5	3	4	4	1	6	5	-	1	3	6	4	3	3	3	6	2	3	68
matem. štatistika, teória, výpočty	12	2	3	2	5	7	7	6	6	12	9	10	6	8	4	8	4	4	3	6	124
topografické mapovanie	5	7	7	7	6	6	9	11	5	11	11	6	9	8	-	8	10	13	4	8	151
vzdelávanie (školy)	2	-	2	2	2	-	1	1	-	1	1	-	-	-	2	-	2	1	-	-	17
z iných štátov, medzinárodné styky	1	3	5	-	2	2	2	1	-	1	3	5	5	3	1	7	1	-	-	1	43
výročia	2	2	1	-	4	3	-	2	1	6	6	4	3	3	2	2	-	1	-	1	43
metódy, technológie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	2	-	1	1	1	2	-	1	12
kartografia, zobrazenia	12	10	3	4	3	2	6	14	14	8	10	8	2	8	10	4	4	5	7	13	147
inžinierska geodézia	5	8	1	4	4	2	3	4	10	5	5	8	4	7	6	7	10	6	7	4	110
organizácia, produktivita	3	2	6	6	4	5	7	5	15	6	10	8	6	10	12	7	6	4	7	6	135
zákony, nariadenia, pokyny	8	2	2	1	-	-	1	-	1	2	2	2	7	6	1	4	-	2	8	3	52
ideovo-politické články	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	7
výhľadové projekty, iné	2	2	6	3	4	2	2	2	1	2	2	1	7	-	2	1	-	2	5	3	49
Spolu	3	5	5	5	2	3	5	8	5	13	8	5	8	8	11	6	4	2	4	3	113
Spolu	56	51	47	44	44	39	47	64	67	70	80	81	78	78	61	65	53	56	57	56	1194

Celkovo 1 194 hlavných článkov je od 555 autorov. Najproduktívnejší, s viac ako 8 príspevkami, boli: J. Böhm, M. Burša, M. Cimbálník, B. Delong, M. Hauf, M. Herda, V. Hojovec, F. Hromádka, J. Kabeláč, G. Karský, J. Kocián, J. Kouba, F. Koubek, J. Kovařík, V. Krátký, V. Krumphanzl, L. Kubáček, K. Kučera, P. Marčák, Z. Maršík, S. Michalčák, M. Mikšovský, J. Neumann, V. Pichlík, J. Průša, M. Roule, F. Šilar, J. Šíma, J. Šutti, O. Válka, J. Vykutíl a P. Vyskočil. Aj keď množstvom kritérium nemusí byť pri hodnotení vždy rozhodujúce, nedá nám neuviesť trojicu autorov M. Herda, K. Kučera a O. Válka – od každého z nich časopis publikoval v uvedenom období viac ako 20 hlavných článkov.

Kým do roku 1970 písali autori články prevažne „sólo“, teda bez spoluautorov (dvaja, celkom výnimočne traja autori sa v tom období objavili pri 3 – 4 % príspevkov), v 70. rokoch sa počet článkov viacerých autorov rapídne zvýšil na 15 % a viac. Nebolo výnimkou, že článok v rozsahu 4 strán bol dielom aj štyroch autorov. Možno sa tu začala odrážať skutočnosť, že pri zvyšovaní vzdelania (napr. vedecká aspirantúra a pod.) bola predpisovaná a vyžadovaná publikačná činnosť.

Náklad časopisu od roku 1964 sa už dal zistiť v tiráži. V rokoch 1964 až 1969 bol 2 500 výtlačkov, v rokoch 1970 až 1975 klesol na 2 200 výtlačkov.

V rokoch 1955 až 1962 malo jedno číslo 20 strán vložených do štvorstranovej obálky. Okrem toho boli v každom čísle vité 4 strany „Prehľadu zememeračskej literatúry“, ktoré predstavovali krátku rešerše novších titulov knižnice VÚGTK. Tieto ročníky mali teda 240 priebežne číslovaných strán (akési jadro časopisu), ďalej 12 x 4 strany obálky a rovnaký počet strán prehľadu literatúry. Spolu mal teda každý ročník časopisu v tomto období 336 potlačených strán. Jadro každého čísla

Pevný bod vhodný na fotogrametrické vyhodnotenie

tvorilo spravidla 16 strán obsahujúcich text, obrázky a tabuľky hlavných článkov a zostávajúce 4 strany patrili rubrikám. Na 1. strane obálky boli údaje s obsahom čísla v češtine či slovenčine, v ruštine a v nemčine. Na ďalších 3 stranách obálky sa striedali zoznamy prírastkov knižnice VÚGTK, doplnkové údaje z rubrik a reklamné údaje.

Od roku 1963 sa jadro časopisu rozrástlo, počet strán sa pohyboval v rozpätí 26 – 28 a v rokoch 1973 až 1975 to bolo až 30 strán. Hlavné články vtedy vyplňali spravidla 18 strán, rubrikám bolo venovaných (až) 12 strán. K obálke a k prehľadu literatúry pribudli ešte ďalšie 2 strany s krátkymi abstraktmi hlavných článkov v jazykoch českom, ruskom, nemeckom, anglickom a francúzskom. Ročníky 1973 až 1975 mali tak po 360 strán číslovaného jadra, 12 x po 4 strany obálky, rovnaký počet strán prehľadu literatúry a napokon 12 x po 2 strany abstraktov. Počet potlačených strán sa teda rozšíril na 480 v každom z týchto ročníkov.

Takýto obraz rozloženia obsahu a tlače čísla sa opakoval s malými odchýlkami.

4.4 Výber dobových informácií z časopisu v rokoch 1956 až 1975

Informácie, ktoré boli v časopise zverejnené v rokoch 1956 až 1975 [19], sú v mnohom aj dnes nielen plne platné, ale viaceré z nich ešte aj prakticky využiteľné.

V ďalšom texte sa pokúsime uviesť aspoň čiastočne chronologicky usporiadaný malý subjektívny výber príspevkov z tohto obdobia. Spomenuté články nebudeme doslova citovať, skôr ich budeme zoskupovať podľa tém a pripomínať ich vtedajšiu, prípadne aj dnešnú aktuálnosť a váhu.

V druhej polovici 50-tych rokov, vzhľadom na prebiehajúce intenzívne dokončovanie budovania trigonometrickej siete, bol celý rad článkov venovaný otázke najrôznejších metód vyhľadávania stratených či zničených povrchových stabilizácií trigonometrických bodov a ich racionálnej obnovy. Ponúkané postupy boli potom ešte dlho využívané najmä pri revízii trigonometrických bodov a budovaní zariadení na orientáciu, ktoré boli vykonávané celoplošne v rokoch 1961 až 1964. Mnohé sú použiteľné aj dnes, napr. v lesoch, kde nie je dostatočný „rozhľad“ pre anténu globálneho navigačného satelitného systému (GNSS), alebo ak takéto zariadenie nie je k dispozícii. Pozoruhodný bol príspevok *Nové dorozumivací prostriedky pro polní měřické práce* (roč. 1956, čís. 10). Vysielačky, ktoré tu autor K. Hausenblas prezentoval, potom ešte dlho v bežnej praxi chýbali, ale bol tu naznačený sľubný začiatok toľko očakávanej a potrebnej komunikácie medzi účastníkmi merania. Dnes si mnohé meracie postupy nevieme bez rádiového, resp. telefónneho mobilného spojenia vôbec predstaviť.

O. Válka, B. Bartík, J. Kocián a neskôr F. Charamza, J. Šíma a niektorí ďalší autori, ako tvorcovia programov a technológií, otvárali éru využívania počítačov (vtedy mali prívlastok „samočinné“) v našom odbore. Viaceré články od týchto autorov (napr. roč. 1956, čís. 6; roč. 1957, čís. 7 a 9; roč. 1959, čís. 10) boli venované najmä využívaniu tzv. diernoštítkovej techniky na mechanizovanú JEP (neskôr aj EN) a náročné sumarizačné práce.

Od roku 1958 sa začali objavovať články o dialkometeroch. B. Delong otvoril túto tému rubrikovým článkom (v čís. 10) *Stručný přehled elektronických dálkoměrů v geodesii* a M. Pelikán pokračoval článkom *Tellurometr*. Na jeho článok nadviazali J. Vykutíl a B. Delong obsiahlejším článkom *Tellurometr* v čísle 12. B. Delong, B. Sokolík a P. Neuman publikovali v roč. 1960, čís. 5 príspevok *Elektrooptický dálkoměr VÚGTK* a B. Delong v čís. 8 *Výsledky ověřovacích skoušek geodimetru NASM – 2A*. B. Delong potom v niekoľkých článkoch v ďalších ročníkoch venoval pozornosť aj metódam merania a využívaniu dialkometerov pri určovaní lícovacích a iných geodetických bodov. V 70-tych rokoch sa k tejto problematike (ako aj k iným novinkám prístrojovej meracej techniky) významne pripojil M. Hauf (roč. 1972, 1973). Neskôr, v prvých 10 číslach ročníka 1975, v osobitnej prílohe *Na pomoc geodetické a kartografické praxi* vychádzal na pokračovanie jeho príspevok *Světelné dálkoměry*, spolu mal 76 strán. Túto samostatnú prílohu časopisu (8 strán formátu A5) začala redakcia vydávať už v ročníku 1974 a prvá z nich bola venovaná prehľadu stolových počítačov – *Automatické kalkulátory a geodetická výpočetní praxe* autora V. Bíňovca. Prístrojovej technike z oblasti gravimetrie boli venované najmä príspevky K. Diviša a S. Olejníka (roč. 1967, čís. 3 a roč. 1973, čís. 6).

Telurometer - prístroj na meranie dĺžok

Niektoré čísla časopisu boli osobitne venované vtedy významným politickým udalostiam – napr. čís. 2, roč. 1958 „K oslavě 10. výročí Únorového vítězství československého pracujícího lidu“, iné napr. práve prebiehajúceho zjazdu komunistickej strany a pod.

V ročníku 1959 sme našli prvé súvislé hodnotenie 5-ročnej činnosti VÚGTK v Prahe, v ročníku 1974 to bolo už *Dvacet let činnosti VÚGTK a v ročníku 1975 Pět rokov činnosti Výskumného ústavu geodézie a kartografie v Bratislave*. Tieto články pochádzali vždy z pera vtedajšieho riaditeľa príslušného ústavu.

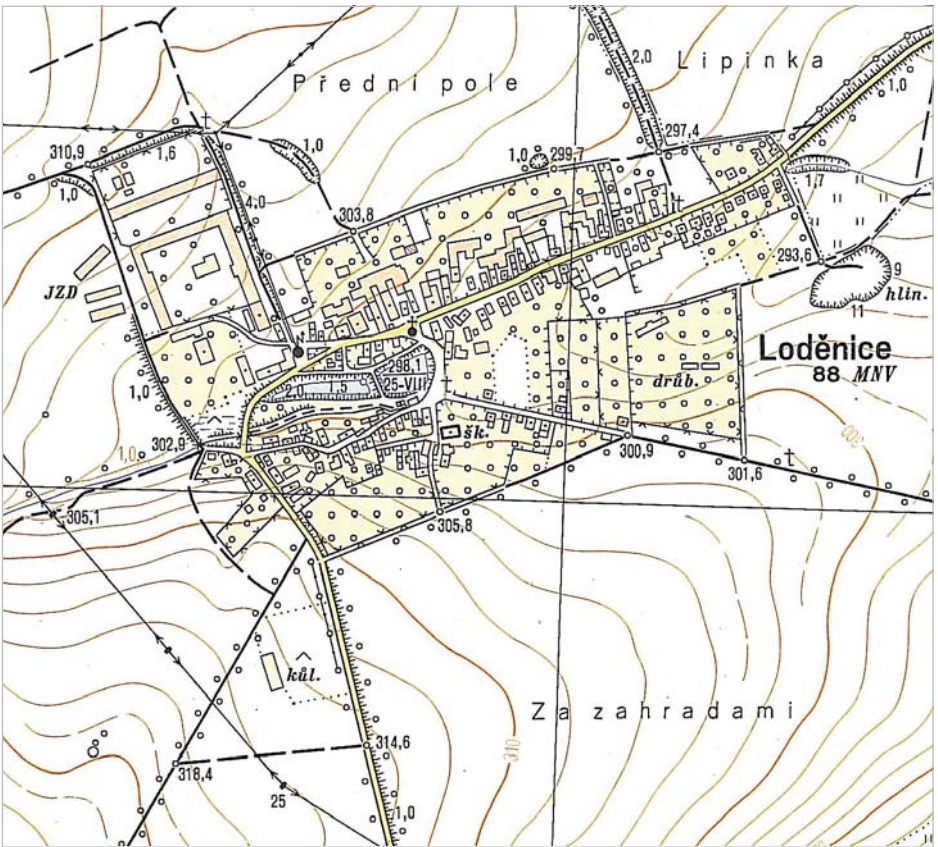
Príspevky súvisiace s realizáciou veľkých rezortných úloh – vyhotovenie topografickej mapy 1 : 10 000 a neskôr aj tvorba máp veľkých mierok – začali zaplňovať stránky časopisu už od polovice 50-tych rokov. Boli to napr. články: V. Forman: *Geodetické základy speciální mapy 1 : 75 000 a poučení pro nové topografické mapování*

1 : 10 000 a 1 : 5 000 (roč. 1956, čís. 4), S. Jaroš: *K problémům topografického mapování v měřítku 1 : 10 000 univerzální fotogrammetrickou metodou* (roč. 1959, čís. 4), P. Vyskočil: *Topografická revize fotogrammetricky vyhodnocených map* (roč. 1959, čís. 5), R. Malivánek-V. Morch: *Základní principy a problémy technologie mapování ve velkých měřítkách* (roč. 1959, č. 6), M. Marušák: *Mapovací práce na Východoslovenskej nížine v mierkach 1 : 10 000 a 1 : 5 000* (roč. 1960, čís. 12).

Rozmach družicovej geodézie, predchodcu siete aktívnych družíc GNSS, sa tiež odrazil v článkoch publikovaných v časopise. Napr. v ročníku 1961, čís. 7 a 8 možno nájsť článok M. Buršu *Možnosti využití a význam umělých družic Země pro geodézii*, resp. v ročníku 1965, čís. 6 *Symposium o evropské družicové síti a využití umělých družic Země v geodézii*. V ročníku 1969, čís. 11 informoval o aktivitách v tejto oblasti M. Cimbálník v článku *Společné mezinárodní symposium Komise pro nové vyrovnání evropské triangulace a Komise pro družicovou síť*.

V ročníku 1968, čís. 4 viaceré články hodnotili výsledky čs. geodézie a kartografie za uplynulých 50 rokov (1918-1968). Boli to napr. tieto: V. Krumphanzl: *Inženýrská geodézie v letech 1918–1968*;

Topografická mapa S-52 1 : 10 000 z rokov 1961-1963 (výrez)

J. Klíma: *Geodézie a kartografie v Čs. armádě v letech 1918–1968*; K. Pecka a kol.: *Vývoj čs. kartografie v letech 1918–1968 a hlavní současné problémy*; A. Suchánek: *50 rokov geodetických základov v Československu*; K. Svoboda a kol.: *50 let civilní geodézie v odvětvových orgánech*; M. Vitoul-H. Kohl: *Evidence nemovitosti v Československu*. V ročníku 1970, čís. 10 pridáva hodnotenie aj B. Kruis v článku: *50 let československých nivelací*. V roku 1968 vyšlo septembrové a októbrové číslo spoločne ako dvojčíslo 9-10 v rozsahu 40 strán, čo redakcia zdôvodnila mimoriadnymi augustovými udalosťami, ktoré narušili aj riadnu tvorbu časopisu.

Časopis uverejnil aj viacero príspevkov z dávnejšej histórie, ktoré pripomínali významné výročia osobností hodných pozornosti. Boli to najmä články L. V. Prikryla – v ročníku 1970, čís. 7 *Dielo Lipského v uhorskej kartografii* a v ročníku 1972, čís. 9 *Mikovíni – priekopník triangulácie*. G. Karský pripomína

výročia slávnych astronómov: *Kepler a geodézie* (roč. 1971, čís. 11), *Od Kopernika k dnešku* (roč. 1973, čís. 2) a v ročníku 1975, čís. 7 pridáva článok *První triangulace Prahy*, ktorú uskutočnil astronóm Alois David.

V roku 1972 (od č. 4) Ing. Ondřej Jeřábek prebral rubriku „Z geodetického kalendáře“ po zomretom Ing. Jaroslavovi Pudrovi, ktorý ju založil a úspešne viedol dlhé roky. V tejto súvislosti tu O. Jeřábek napísal: „V Geodetickém kalendáři by měl být postupně shromážděn materiál pro další generace pracovníků, který by, jak si to tvůrce této rubriky přál, dokumentoval mladým generacím snahy, cesty a prostředky, jimiž práce zeměměřičů přispívala nejen technickému, ale i všeobecnému pokroku“.

Číslo 8 ročníka 1972 bolo monotematicky venované 3. kartografickej konferencii, ktorá sa konala 31. 8. – 2. 9. 1972 v Bratislave. Číslo 1 ročníka 1973 bolo venované prof. Dr. techn. Františkovi Fialovi, DrSc., k jeho 90. narodeninám (*12. 1. 1883).

V časopise sa v tomto období začali objavovať aj články narábajúce s pojmom *informačný systém* a *banka dát*, aby vyplňali jeho stránky čoraz intenzívnejšie aj v ďalších rokoch. V sedemdesiatych rokoch možno hovoriť aj o nástupe číslkových počítačov, ktoré postupne nahrádzali diernoštitkovú techniku. Rozmáhalo sa aj využívanie stolných elektronických kalkulátorov, ktoré zas boli predzvesťou blížiacej sa éry osobných počítačov. Všetky tieto trendy sa časopis snažil zachytiť a potom interpretovať na využitie v odbore, v rozvoji teórie aj každodennej praxe.

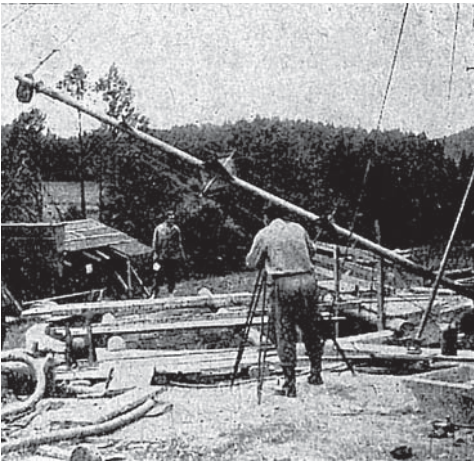
V predchádzajúcich riadkoch sme sa dotkli len časti problematiky, ktorá bola v analyzovanom období v pozornosti prispievateľov – autorov článkov, informácií a diania v našom odbore, a to doma aj za hranicami.

4.5 Redakcia a redakčná rada časopisu, jeho príprava a tvorba

O tom, ako sa postupne menili vydavatelia a nakladatelia časopisu a jeho názov, sme sa zmienili už v predchádzajúcich častiach. Teraz niekoľko slov o jeho vedení v období od prvej edície v roku 1913 až po rok 1955, v ktorom začal náš časopis vychádzať pod dnešným názvom Geodetický a kartografický obzor.

Od roku 1913 až do marca 1923 bolo redigovanie *Zeměměřičského Věstníka* prakticky „vecou jedného muža“, ktorým bol prof. Dr. techn. Augustin Semerád. V uvedenom období nebolo uverejňované zloženie redakčnej rady (RR), lebo táto oficiálne neexistovala. Keďže A. Semerád bol spoluzakladateľom a prvým známym redaktorom časopisu, venujeme niekoľko slov jeho osobe.

Narodil sa 27. 8. 1878 v Kutnej Hore. Bol profesorom nižšej a vyššej geodézie na Českej vysokej škole technickej v Brne, kde pôsobil od roku 1906. Bol popredným a uznávaným predstaviteľom českej geodetickej vedy a zaoberal sa najmä fotogrametriou. Štyri desaťročia reprezentoval ČSR na mnohých medzinárodných kongresoch. Bohatá bola jeho publikačná činnosť v našich aj zahraničných časopisoch. V roku 1920 sa prvýkrát pri jeho mene objavila aj jeho funkcia v časopise – zodpovedný redaktor, dovtedy bolo na titulných stranách, resp. v tiráži uvádzané, že časopis „vydáva“, „rídi“ alebo „za redakciu odpovedá“. Zomrel 28. 5. 1962 v Prahe.

Pripájacie meranie pri prevažovaní otvorenej šachty

Označenie „zodpovedný redaktor“ potom používal aj Ing. Dr. techn. Josef Růžička, ktorý sa ujal vedenia časopisu v roku 1923, aby ho potom redigoval plných 14 rokov (od roku 1928 spolu s F. Fialom), až do marca 1937. J. Růžička, narodený 15. 3. 1887 v moravskom Kunštáte, sa podobne ako jeho redakčný predchodca venoval fotogrametrii. Na Vysokej škole zemědělskej v Brne sa stal prvým docentom tejto disciplíny. Zomrel 5. 6. 1970 v Brne.

Tretou osobnosťou, ktorá stála na čele časopisu viac ako 10 rokov (od marca 1937 do konca roka 1950) bol Ing. Dr. techn. Bohumil Pour. Narodil sa 3. 5. 1905 v obci Jeřice. Pracoval v Štátnom pozemkovom úrade, v Inžinierskej komore ČSR a v ďalších organizáciách.

Napísal viac ako 200 odborných prác. Významne sa zaslúžil o československé inžinierske hnutie. Zomrel 11. 9. 1982.

Od roku 1951 prevzal redigovanie časopisu na 4 roky Ing. Jaroslav Průša (*1906 - †1998), neskorší dlhoročný predseda Ústřední správy geodesie a kartografie. Po ňom prevzal redaktorské žezlo v roku 1955 jeho hlavný inžinier, od roku 1957 námestník, Ing. Vladislav Sachunský (*1911 - †2001).

Tolko o „šéfredaktoroch“ od počiatku vydávania časopisu do roku 1955. Ako sa vyvíjalo a modifikovalo v tomto období zloženie RR?

V tiráži časopisu sa tento pojem – vtedy *redakčný výbor* – objavil prvýkrát až v roku 1923. Od roku 1930 to bola *redakčná komisia*, od roku 1940 *redakčný zbor* a od roku 1954 sa názov tohto, pre každomesačné zrodzenie ďalšieho čísla časopisu nepostrádateľného orgánu ustálil ako *RR*. A je ňou až do dnešných dní.

Prvé zloženie redakčného výboru v roku 1923 bolo 8-členné a už vtedy v ňom boli osobnosti, ktorých mená sú pre mnohých z nás ešte stále zvučné: J. Baar, J. Baše, R. Hanák, K. Klega, J. Peňáz, J. Ryšavý, A. Tichý, F. Zuklín. Postupne k nim do roku 1930 pribudli ďalšie osobnosti: V. Filkuka, B. Kladivo, F. Prokůpek, A. Šimek, J. Papež, F. Fiala, F. Wiesner, A. Pokorný a pripojil sa J. Petřík ako predseda *Spolku čs. zeměměřičů* – vtedajšieho vydavateľa časopisu. Od roku 1933 ho v tejto funkcii vystriedal O. Krčmář a súčasne sa objavili v redakčnej komisii ďalšie významné osobnosti – F. Boguszak, V. Hlavsa a A. Štván.

Vo vojnových rokoch sme našli v redakčnom zbore mená známe neskôr napr. aj zo zborov vysokoškolských pedagógov, prípadne mená rudiaci osobností rezortov geodézie a kartografie, ktoré boli vytvorené v 50-tych rokoch. Boli to najmä V. Farka, J. Fejlek, A. Fiker, F. Falta a F. Mašek. Krátko

po vojne potom J. Klobouček, J. Pichlík, J. Böhm, E. Buchar, K. Kučera, P. Gál, L. J. Lukeš, P. Potužák, J. Průša a neskôr K. Bartoš, O. Botto, A. Koláčny a V. Krumphanzl.

V roku 1954 sa počet členov, počas niekoľkých rokov pomerne „košatej“ (až 30-člennej) RR, znížil na 10 a pribudla aj nová výrazná osobnosť – Ing. František Štorkán, ktorý mal osobitnú funkciu a úlohu označenú ako výkonný redaktor. V RR sa rôznym spôsobom vystriedalo za obdobie od začiatku vydávania časopisu do roku 1955 až okolo 70 odborníkov. Uviedli sme menovite len tých, ktorí boli aj autorsky činní a zotrvali v službách časopisu viac ako 1 – 2 roky. Galériu osôb zúčastnených na práci redakcie a RR v neskoršom období uvedieme pri analýze vývoja a obsahu časopisu v rokoch 1976 až 2000, teda v ďalšom pokračovaní série týchto článkov.

Dnes celkom presne nevieme, ako tieto redakčné zbory v minulosti pracovali, no princípy redakčnej činnosti sa pravdepodobne nijako podstatne nelíšili od súčasnosti, ak si odmyslíme výrazné zmeny v možnostiach a rýchlosti dnešnej vzájomnej komunikácie. Pozrime sa preto v krátkom priereze na to, ako RR pracuje v posledných rokoch, akou cestou prechádza hlavný článok, rubrikový príspevok alebo informácia od autora cez redakciu, RR, lektora, tlačiareň a administráciu až k čitateľovi.

Podľa [20] je tvorba a príprava vedeckého a odborného časopisu GaKO riadená redakciou a RR GaKO.

Trojčlennú redakciu tvorí vedúci redaktor, zástupca vedúceho redaktora a technický redaktor. Títo pracujú pre časopis na základe zmluvného vzťahu. Z čisto pragmatických dôvodov je prvá a tretia funkcia vyhradená pre nominantov spoluvydavateľa v mieste nakladateľstva, t. j. Českého úradu zeměměřického a katastrálního (ČÚZK), druhá funkcia je vyhradená pre nominanta partnerského spoluvydavateľa – Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ÚGKK SR).

Vedúci redaktor a zástupca vedúceho redaktora kontrolujú a redigujú príspevky, ktoré prišli do redakcie – robia v nich zásahy v zmysle gramatických a štylistických úprav, delenia príspevku na odseky, kontrolujú terminologickú správnosť, príp. ich upravujú do predpísanej šablóny, rozosielajú príspevky lektorom, ktorých vybrala RR a kontrolujú premietnutie lektorových pripomienok do textu autorom. Takto upravené príspevky sa sústreďujú u vedúceho redaktora.

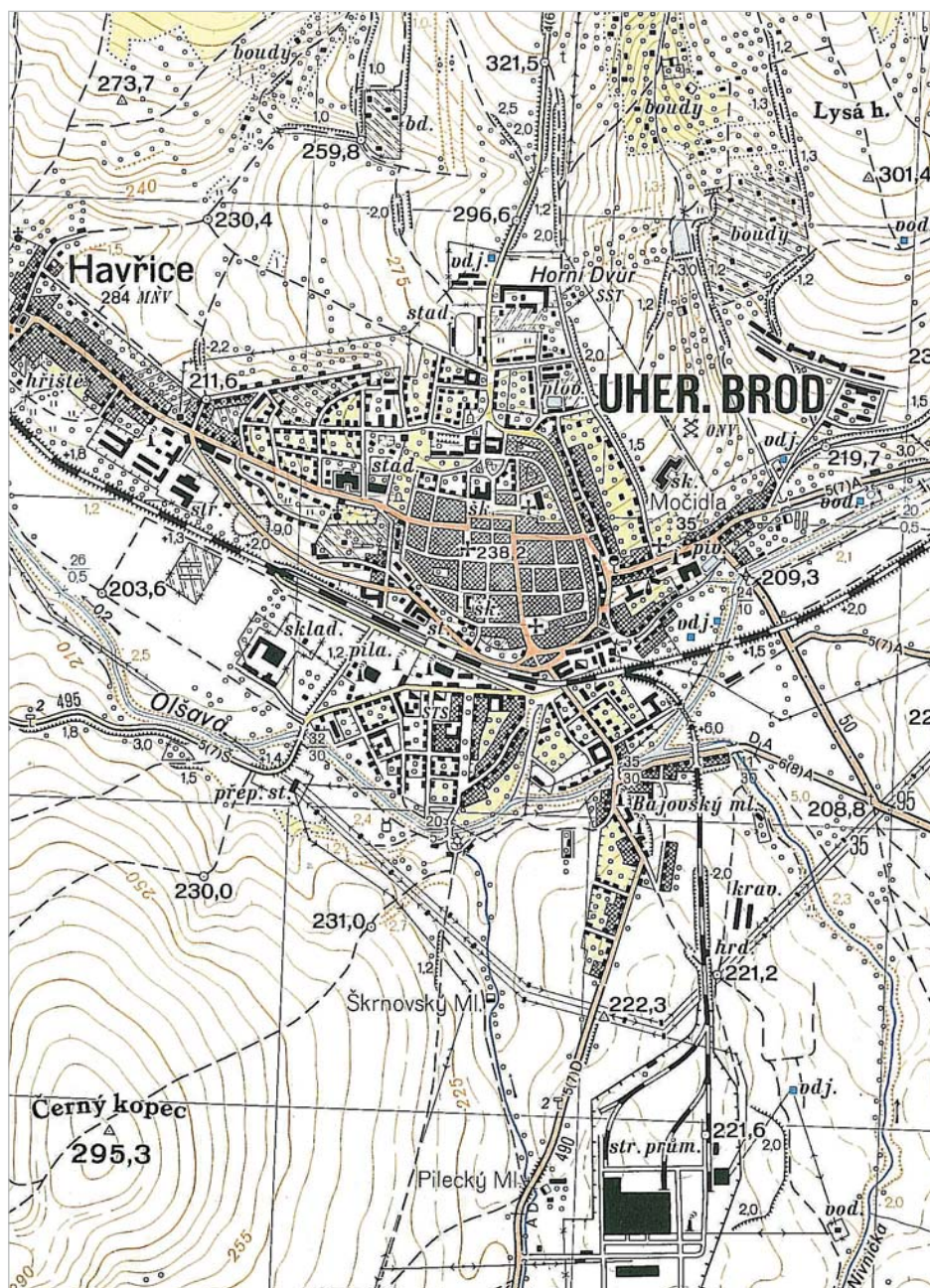
Technický redaktor má na starosti technickú stránku každého čísla časopisu vrátane farebnosti. Vysádzané stĺpce a texty k obrázkom a k tabuľkám rozosiela autorom na autorskú korektúru, zostavuje tzv. náhľad čísla (zrkadlo) – obraz celého pripravovaného čísla, do ktorého zapracováva všetky opravy doručené v rámci autorskej korektúry a v rámci kontroly náhľadu. Takúto podobu čísla odosiela napokon do tlačiarne.

S redakciou GaKO úzko spolupracuje RR. Tá mala v doteraz hodnotenom období veľmi variabilný počet členov (napr. 8 v roku 1923, 30 v roku 1953, 13 v roku 1955 atď.). V súčasnosti (r. 2009) je 8-členná, pričom má paritné zastúpenie oboch vydavateľov, t. z. každý vydavateľ (ČÚZK, ÚGKK SR) po vzájomnom odsúhlasení menuje 4 členov. Od mája 1990 je zvykom, že z nominovaných 4 členov RR za každého vydavateľa sú 2 členovia priamo z príslušného úradu alebo jeho organizácií, 1 je zástupcom vysokých škôl a 1 je z komerčnej sféry (podľa zväzenia každého vydavateľa a podľa jeho dohody

s predstaviteľmi komerčnej sféry, resp. záujmových združení z oblasti geodézie a kartografie). Predsedá RR (funkciu zastáva striedavo po roku nominant českej a slovenskej časti RR) má úlohu viesť rokovanie RR.

Redakcia a RR GaKO sa schádza 1 x mesačne (v každom štvrtroku 2 x v Česku, v zásade v Prahe, a 1 x na Slovensku, v zásade v Bratislave). Štandardným programom rokovania spravidla je:

- kontrola zápisu z predchádzajúceho zasadnutia RR,
- hodnotenie technickej stránky čísla GaKO, ktoré vyšlo v uplynulom mesiaci a ktorého výtlačky sú prezentované na rokovaní,
- hodnotenie obsahovej náplne hlavných článkov čísla GaKO, ktoré je pripravené do tlače,
- informácia o stave prác na čísle GaKO, ktoré má byť pripravené do tlače na nasledujúcom rokovaní,
- informácia o obsahu pripravovaného čísla GaKO, ktoré má byť pripravené do tlače na rokovaní o dva mesiace,
- informácia o rukopisoch pripravovaných do čísla GaKO, ktoré má byť pripravené do tlače na rokovaní o tri mesiace,
- selekcia príspevkov, ktoré prišli do redakcie (českej i slovenskej) v delení na hlavné články a rubrikové články; tu ide o prvú selekciu príspevkov – príspevky, o ktorých RR a redakcia GaKO rozhodne, že nebudú v časopise zverejnené (v dôsledku ich nízkej odbornej alebo formálnej úrovne, z dôvodu ich neaktuálnosti a pod.), sú vrátené autorom,
- ďalej sa na rokovaní rozhodne, kto bude požiadaný, aby vypracoval lektorský posudok na hlavný článok; následne po rokovaní redakcia požiada lektorov o vypracovanie lektorských posudkov. Lektor sa v posudku vyjadrí najmä k obsahu príspevku, k jeho prínosu pre prax, k formálnemu spracovaniu problému, k pôvodnosti príspevku, k tomu, či príspevok už nebol zverejnený inde (prvotné zverejnenie príspevku v GaKO patrí k zásadným požiadavkám), k terminologickej, jazykovej, štylistickej a vecnej správnosti, k správnosti citovania použitej literatúry, k spracovaniu abstraktu (či zodpovedá obsahu), k výstižnosti a stručnosti nadpisu. Lektor je súčasne požiadaný, aby v posudku výslovne uviedol, či odporúča alebo neodporúča príslušný článok (po zapracovaní jeho prípadných pripomienok) v GaKO uverejniť. V prípade, že ho uverejniť neodporúča, redakcia príspevok vráti autorovi (toto rozhodovanie RR a redakcie GaKO na základe lektorského posudku predstavuje druhú selekciu príspevkov). Lektor je zároveň požiadaný, aby svoje pripomienky prerokoval s autorom. Ak ich autor všetky akceptuje, premietne ich do príspevku a takto upravený príspevok ide do sazby. Ak autor niektoré pripomienky neakceptuje, ich súpis odovzdá lektor redakcii, ktorá na rokovaní rozhodne o ďalšom postupe. Od roku 1959 (od čísla 6) je meno lektora zverejňované na konci každého hlavného článku. Lektor má právo k lektorovanému príspevku pripojiť v rozumnom rozsahu svoj dôvetok (v prípade diferencovaných odborných pohľadov lektora a autora príspevku na popisovanú problematiku). Toto právo je však využívané zriedkavo. Činnosť autorov príspevkov aj činnosť lektorov sú finančne honorované.

Topografická mapa S-52 1 : 25 000 z rokov 1956-1957 (výrez)

RR sa orientuje najmä na prvú selekciu (tu sa zvyčajne prečíta nadpis, abstrakt, záver a použitá literatúra) a druhú selekciu hlavných článkov (na základe lektorského posudku po návrate príspevku od lektora), na vzájomnú odbornú vyváženosť jednotlivých príspevkov v každom čísle, na vzájomnú vyváženosť medzi písaným textom a grafickými prílohami, na kontakt s vydavateľmi, na pestrosť a vzájomnú vyváženosť článkov v rubrikách vrátane kalendária, osobných správ a nekrológov. Za vecný obsah príspevkov zodpovedajú autori, resp. spoluautori aj lektori. Výsledok lektorského konania vyjadruje názor redakcie.

Redakcia využíva najmä písomný (predovšetkým prostredníctvom elektronickej pošty) a telefonický kontakt s autormi a lektormi pri výmene príspevkov, lektorových pripomienok, pri odsúhlasovaní definitívneho znenia textu (autorskej korektúre), ale aj na komunikáciu s tlačiarňou, s nakladateľstvom, pri sledovaní termínov prípravy a pri tvorbe každého čísla.

Titulná strana časopisu z roku 1959

4.6 K digitalizácii obsahu časopisu a k jeho sprístupneniu prostredníctvom internetu

V rámci tejto časti bolo naskenovaných ďalších 20 ročníkov časopisu, čo predstavuje 240 čísel a takmer 9000 strán textu a obrázkov. Autor mal k dispozícii už takmer 1/3 podkladových materiálov v podobe jednotlivých voľných čísel. S tými sa pri vkladaní do skenera a postupnom listovaní narábalo ľahšie ako doteraz s celými, pevne zviazanými ročníkmi. Neúplných, poškodených či zašpinených stránok bolo už v tejto etape podstatne menej. Skenovanie, analýza aj štatistické porovnania však trvali dlhšie, pretože počet stránok spracovaných v tejto etape bol značný.

V priebehu spracovávania tejto časti, konkrétne 9. 3. 2009, dostal autor potešujúce oznámenie, že prvých 42 ročníkov časopisu pripravili zamestnanci *Ústredného archivu zeměměřictví a katastru (ÚAZK) Zeměměřického úřadu* v Prahe na vystavenie na webových stránkach tohto pracoviska (http://archivnimapy.cuzk.cz/index_zemvest.html). V čase, keď sa tento článok pripravoval do tlače v GaKO (júl 2009), bol už k 53 ikonám – vyhľadávacím poličkám jednotlivých ročníkov s obsahom a plným textom časopisu – pripojený tento text:

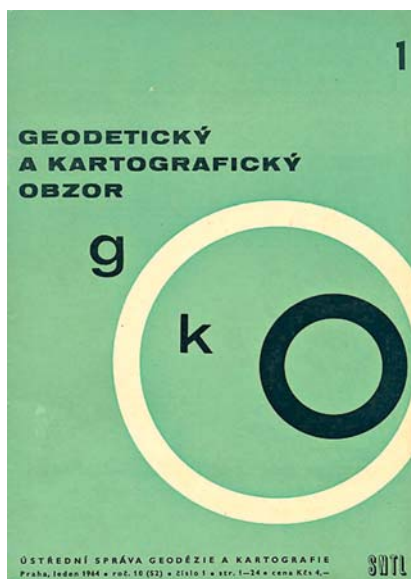
ÚAZK zpřístupnil k bezplatnému prohlížení úplný text tohoto zeměměřického časopisu. Jeho první číslo vyšlo v březnu 1913, tedy právě před 96 roky a bude zanedlouho bilancovat nepřetržitou 100-letou edici.

Pozoruhodné je, že tento časopis vychádza i po roce 1993 jako periodikum česko-slovenské. Jeho vydavateľ a názov sa v proměnách času postupně měnil (Zeměměřičský Věstník, Zeměměřičský Obzor, Zeměměřičství a od roku 1955 po dnešek Geodetický a kartografický obzor), ale jeho základní charakter, náplň a poslání zůstává nezměněno. Ve vystaveném textu časopisu (zatím ročníky 1913 až 1965) si může čtenář listovat pomocí např. programu Acrobat Reader (vzhledem k objemu dat doporučujeme verzi 7 a vyšší). V "Obsahu" lze najít číslo stránky zajímavého článku a v "Textu" běžným –hledat– (např. zadáním "1948/115") zobrazit stránku s příslušným článkem. Předpokládáme ještě v roce 2009 postupné doplňování dalších ročníků časopisu k všeobecnému prohlížení (Ing. Jozef Marek, Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov).

Veríme, že čitateľ po prečítaní takejto informácie, ak nebude priam dychtivý pozrieť si, ako naši otcovia a dedovia riešili pred 100 rokmi napr. budovanie trigonometrickej siete (bez GNSS), bude aspoň natoľko zvedavý ako časopis voľakedy vyzeral a o čom písal, že otvorí uvedenú webovú stránku a presvedčí sa tak o možnosti nazerať do histórie nášho odboru napr. aj takouto cestou.

Na základe potreby väčšej vyrovnanosti rozsahu jednotlivých častí sme sa rozhodli, že predkladaná 4. časť je časťou predposlednou a že 5. časť bude (spolu so zámerom dokončiť skenovanie až do ročníka 2000) spracovaná a uverejnená v časopise ešte v roku 2009.

Titulná strana časopisu z roku 1964

Štátna mapa odvodena 1 : 5 000 z roku 1958 (výrez)

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (5. časť, roky 1976-2000)

5.1 Úvod

Naša cesta vývojom vydávania odborného zememeračského časopisu s terajším názvom Geodetický a kartografický obzor (GaKO), ako aj jeho priamych predchodcov, ktorých sme sledovali od jeho začiatkov v roku 1913, sa pomaly blíži k záveru. Predchádzajúce časti [7], [12], [18] a [21] ukázali, ako sa časopis – zatiaľ do roku 1975 – postupne menil, rástol a dostával stále ucelenejšiu tvár. Táto časť, zahŕňajúca roky 1976 až 2000, ukazuje najmä v posledných ročníkoch štandardný profil vedecko-odborného časopisu, spravidla s 3 až 4 hlavnými článkami v každom čísle a s viac-menej ustálenými rubrikami, ktoré sú stále u čitateľov obľúbené.

Musíme sa ale ešte zastaviť pri významnej udalosti, ktorá sa udiala v roku 1993. Náš časopis „prežil“ historickú zmenu, ku ktorej v tomto roku došlo – rozdelenie spoločného štátu Čechov a Slovákov na dva samostatné štáty. Časopis zostal naďalej jeden, dvojjazyčný. Takým bol napokon už od roku 1919. Pozoruhodná zmena nastala skôr v tom, že GaKO prestal byť jediným rozšíreným odborným časopisom vo svojej oblasti na teritóriu Českej republiky (ČR) a Slovenskej republiky (SR).

V roku 1993 začal vychádzať v ČR, t. j. prakticky v nám najbližšom jazykovom a geografickom priestore, odborný časopis *Zeměměřič*. Ten o sebe hovorí, že je časopisom „o poučné historii, úspěchané současnosti a skvělé budoucnosti zeměměřičtví“. Úvodník pätnásteho ročníka tohto dvojmesačníka v roku 2008 potom oznámil „odvážnou změnu, kterou si ale náš obor zaslouží. Budeme plnobarevní, stránku zvětšujeme z A5 na 142 % a náklad se zvyšuje na 250 %. Část z 5 000 ks díky Schengenskému prostoru opět ve větší míře putuje (!) na Slovensko“. Časopis má pútavú grafickú úpravu, príspevky sú pri rôznorodosti problematiky vyrovnané, zaujímavé sú rozhovory so špičkovými odborníkmi na aktuálne témy, kritické diskusie a pod. Možno povedať, že ďalším príbuzným titulom *Zeměměřič* je aj teraz (v roku 2009) už 8. ročník časopisu *GeoBusiness*, s podtitulom „...srozumitelně o geoinformatice v praxi“.

Okrem tohto nového, dnes už zavedeného a obľúbeného časopisu *Zeměměřič* začal vychádzať v roku 1996 – tentokrát v SR – ďalší, pod názvom *Slovenský*

Titulná strana časopisu z roku 1979

geodet a kartograf. Je to odborný stavovský časopis Komory geodetov a kartografov. O jeho vydávaní rozhodlo už jej ustanovujúce valné zhromaždenie v Prešove v marci 1996. Časopis vychádza štvrťročne a orientuje sa predovšetkým na poskytovanie informácií o činnosti orgánov komory, a tiež vytvára členom komory priestor na prezentovanie svojich odborných a profesijných názorov. Od svojho vzniku časopis prešiel niekoľkými zmenami tak po obsahovej stránke, ako aj po stránke svojho vzhľadu. Po 9-ročnom vydávaní čierneho-bieleho časopisu s farebnou obálkou vo formáte A5 je dnes každé číslo celofarebné, na kvalitnom kriedovom papieri a v štandardnom formáte A4.

Zabudnúť by sme nemali ani na osobitné periodikum, ktoré začalo vychádzať v SR v roku 1993. Sú to *Kartografické listy*, v tiráži označené ako ročenka Kartografickej spoločnosti (KS) SR. Ich spoluvydavateľom je okrem KS SR Geografický ústav Slovenskej akadémie vied. Na 128 stranách tejto publikácie sú uverejňované lektorované informácie a články z oblasti našej aj svetovej kartografie o moderných prístupoch k tvorbe máp a o ich využívaní, ale aj príspevky siahajúce do ďalekej histórie mapovej tvorby.

Opísané skutočnosti by mohli do istej miery spochybníť oprávnenosť nadpisu nášho článku v tejto 5. časti, a to práve vo výraze „stavovský“. Kratšie časové obdobie po roku 1993, resp. 1996, keď začali vychádzať uvedené „konkurenčné“ časopisy (konkurencia ktorých je podľa nášho názoru potrebná, zdravá a prínosná), a skutočnosť, že do všetkých troch súčasných periodík prispievajú striedavo všetci reprezentanti nášho odboru (zamestnanci štátnej a verejnej správy, štátnych podnikov, škôl, súkromná podnikateľská sféra) nám dovoľujú aj naďalej slovo „stavovský“ v nadpise ponechať.

5.2 Charakter a obsah časopisu v rokoch 1976 až 2000

Charakter časopisu do istej miery zmenili po roku 1993 práve skutočnosti spomenuté v úvode, ktoré boli okrem iného aj príčinou zrodu dvoch nových odborných časopisov geodetov a kartografov. Treba povedať, že všetky tri v súčasnosti vydávané tituly sú primerane čítané na oboch stranách slovensko-českej hranice. Kým v GaKO vystúpila do popredia viac vedecká a teoretická problematika odboru, technické, praktické a organizačné otázky sú zväčša náplňou republikových časopisov.

V časopise sa popri hlavných článkoch objavovali takmer pravidelne rubriky (niektoré označené ako „hlídky“) s týmito názvami (podľa abecedy): *Diplomové práce, Informace z ČÚGK a SÚGK,*

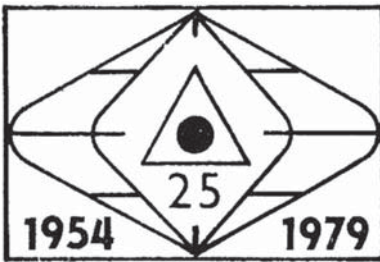

Nivelačný prístroj

Literární hlídka, Na pomoc rozvojovým zemím, Nekrology, Osobní zprávy, Oznámení, Přehled zeměměřičké literatury, Přehled zeměměřičkých časopisů, Racionalizace v geodézii a kartografii, Rozmanitost, Rozvoj pracovní iniciativy a socialistického soutěžení, Terminologie a symbolika v geodézii a kartografii, Tribuna mladých, Z činnosti VTS, Z dějin geodézie a kartografie, Z geodetické praxe, Z geodetického kalendáře, Z mezinárodních styků, Z přístrojové techniky, Z redakční praxe, Ze zahraničí, Zprávy z krajů, Zprávy ze škol, Zvyšování kvalifikace. Nadpisy rubrik boli uvádzané v češtine alebo slovenčine podľa toho, v akej reči bol prvý príspevok pod nadpisom príslušnej rubriky.

Niektoré čísla mali, podobne ako v minulosti, monotematický charakter. Ten sa dal niekedy zistiť len po ich prelistovaní – obálka čísla ani úvodný článok na to neupozorňovali.

Ak sa vrátíme ešte krátko do predošlej hodnotenej etapy vidíme, že napr. v roku 1969 boli monotematicky zamerané až 4 čísla. V súvislosti s májovým seminárom „*Fotogrammetrie při výstavbě a přestavbě hl. města Prahy*“ bola väčšia časť čísla 5 venovaná otázkam fotogrametrie. V čísle 8 boli ako hlavné články uverejnené 4 referáty zo seminára o programovo riadených kresliaciach koordinátografoch a digitalizátoroch (ČSVTS, Praha 17. 6. 1969). Monotematické boli aj čísla 10 a 12 tohto ročníka, v ktorých boli uverejnené viaceré referáty z 2. kartografickej konferencie (KK) „*O významu kartografie pro rozvoj poznání*“, konanej v Prahe v októbri 1969. Kartografická téma odvtedy dominuje spravidla vždy v jednom čísle/dvojčíse ročníka, v ktorom sa KK koná – napr. č. 8/1972 bolo venované 3. KK, č. 8/1978 – 5. KK, č. 7/1984 – 7. KK, č. 9/1990 – 9. KK, č. 8/1993 – 10. KK, č. 9/1995 – 11. KK, č. 8-9/1997 – 12. KK, č. 7-8/1999 – 13. KK atď.

Logo

Je potrebné spomenúť ešte ročník 1979, v ktorom každé číslo časopisu čitateľovi pripomenulo 25. výročie vzniku rezortu geodézie a kartografie. Či už to boli hodnotiace články uplynulého štvrtstoročia v našom odbore, informácie zo slávnostných zhromaždení a konferencií rezortných organizácií a pod., alebo výrazné logo (pozri obr.), ktoré zdobilo titulnú stránku (obal) každého čísla. Logo, ktoré bolo realizované aj vo forme jubilejných odznakov a plakiet, bolo urobené podľa návrhu Z. Kotziga.

Výrazne sa zvýšil aj celkový podiel príspevkov zo slovenskej časti redakcie. Kým v celom ročníku 1955 bolo len 5 hlavných článkov od slovenských autorov, po roku 1965 ich bolo v každom ročníku v priemere viac ako 15.

5.3 Roztriedenie údajov podľa odborných oblastí a ich početnosť v rokoch 1976 až 2000

Z praktických dôvodov bolo tentokrát roztriedenie článkov do jednotlivých odborných oblastí usporiadané do dvoch tabuliek (tab. 8 a 9). Tieto majú stále rovnaké poslanie ako tab. 1, 2, 6 a 7

Tab. 8 Počty jednotlivých článkov podľa odborných oblastí a ročníkov 1976 až 1988

Odborná oblasť	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	Spolu
kataster, evidencia nehnuteľností, kat. mapovanie, poz. úpravy	1	4	1	8	6	3	2	-	3	1	3	3	6	41
geodetické základy, astronómia, gravimetria	10	8	4	4	2	4	4	3	-	4	3	5	5	56
prístroje, zariadenia, vynálezy, zlepšovacie návrhy	5	4	4	1	2	-	6	5	3	3	4	2	-	39
matematická štatistika, teória, výpočty	7	5	4	9	4	3	4	5	5	6	2	2	-	56
topografické mapovanie	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
vzdelávanie, (školy)	-	-	1	-	-	2	2	1	1	-	-	1	5	13
z iných štátov, medzinárodné styky	1	-	-	2	1	2	4	1	1	4	2	1	1	20
výročia	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	8
metódy, technológie	6	7	3	4	4	-	6	5	4	3	3	5	3	53
kartografia, zobrazenia	6	3	8	4	3	12	7	8	10	4	2	12	4	83
inžinierska geodézia	5	8	3	4	11	7	7	4	5	7	9	15	6	91
organizácia, administratíva, produktivita	2	4	3	2	3	4	1	2	-	-	2	2	1	26
zákony, nariadenia, pokyny, predpisy	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	4
ideovo-politické články, vyznamenania	5	3	5	3	1	3	-	2	1	1	4	1	3	32
výhľadové projekty, iné	8	6	8	4	12	5	9	5	6	8	4	2	14	91
kozmickej geodézia, diaľkový prieskum Zeme, GPS	1	2	4	2	3	2	3	1	-	-	2	5	2	27
Spolu 1976-1988	58	54	51	48	52	47	57	43	41	44	41	57	51	644

v predchádzajúcich štyroch častiach. Boli však opäť mierne upravené pridaním niekoľkých riadkov, pretože v posledných troch desaťročiach sa rozrástla odborná problematika a objavili sa nové pojmy [22]. Tak ako v [21], nízky počet údajov v niektorých riadkoch (napr. výročia, zákony, nariadenia, pokyny, predpisy a pod.) neznamená ani nezujem o príslušné témy, ani ich absenciu, ale v značnej miere ich prechod do náplne viacerých rubriek. Tieto sme tu, samozrejme, až tak detailne ako hlavné články analyzovať a kvantifikovať nemohli.

Tab. 9 Počty jednotlivých článkov podľa odborných oblastí a ročníkov 1989 až 2000

Odborná oblasť	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Spolu
kataster, evidencia nehnuteľností, kat. mapovanie, poz. úpravy	3	2	5	6	4	4	8	-	5	-	5	6	48
geodetické základy, astronómia, gravimetria	2	1	3	5	6	3	2	-	2	2	1	6	33
prístroje, zariadenia, vynálezy, zlepšovacie návrhy	3	4	1	4	2	-	2	1	2	1	1	-	21
matematická štatistika, teória, výpočty	6	6	4	2	2	3	1	1	2	5	4	-	36
topografické mapovanie	1	2	-	-	1	-	4	-	-	-	1	-	9
vzdelávanie, (školy)	1	-	3	-	-	-	-	1	2	-	-	-	7
z iných štátov, medzinárodné styky	1	2	2	-	-	-	1	1	-	1	1	2	11
výročia	-	-	-	1	-	2	1	2	-	-	-	4	10
metódy, technológie	2	3	3	1	3	3	3	4	1	4	2	2	31
kartografia, zobrazenia	4	13	2	7	8	7	9	6	10	7	14	2	89
inžinierska geodézia	6	7	11	2	4	3	4	4	3	1	3	2	50
organizácia, administratíva, produktivita	3	4	2	3	2	1	-	1	-	-	-	2	18
zákony, nariadenia, pokyny, predpisy	-	-	-	2	-	2	3	4	-	-	1	-	12
ideovo-politické články, vyznamenania	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
výhľadové projekty, iné	7	5	3	2	4	2	2	3	6	3	5	9	51
kozmicá geodézia, diaľkový prieskum Zeme, GPS	1	12	-	5	6	7	4	5	2	7	2	2	53
Spolu 1989-2000	42	63	39	41	42	37	44	33	35	31	40	37	484
Celkom 1976-2000													1128

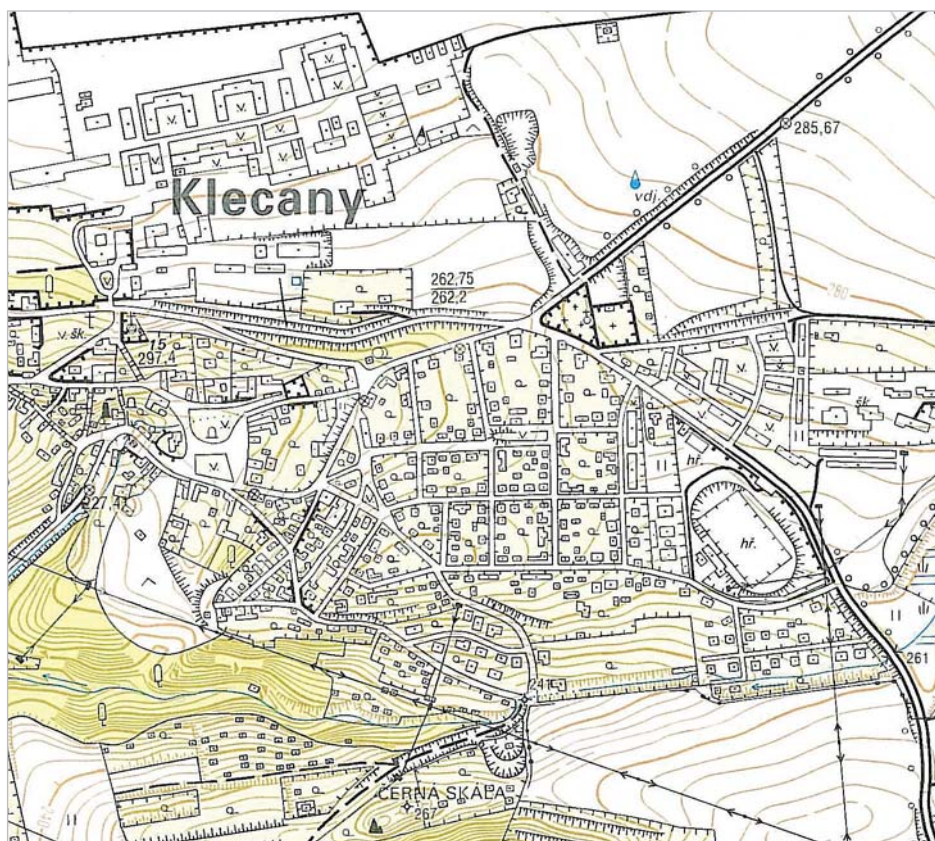
Celkovo 1128 hlavných článkov pripravilo do časopisu za 25-ročné obdobie 587 autorov. Počet autorov aj hlavných článkov zostal takmer rovnaký ako v predchádzajúcej 20-ročnej perióde. Mnoho autorov, ktorí už v minulosti patrili k najproduktívnejším, ostalo takými aj naďalej. Sú to (v abecednom poradí) najmä: J. Böhm, M. Cimbálník, B. Delong, M. Hauf, M. Herda, V. Hojovec, J. Kabeláč, G. Karský, L. Kubáček, P. Marčák, M. Mikšovský, J. Neumann, F. Šilar, J. Šíma a J. Šütti (od r. 1994 J. Šütti). K týmto dlhodobo aktívnym autorom sa postupne pridružili: P. Bartoš, F. Beneš, L. Bitterer, D. Cebe-

cauer, K. Diviš, D. Fičor, V. Gregor, P. Hánek, J. Hefty, I. Horňanský, D. Jindra, J. Klokočník, E. Kolenatý, A. Kopáčík, J. Kostelecký, B. Kuba, L. Kubáčková, J. Kukuča, D. Lenko, J. Melicher, L. Mervart, O. Michalčík, I. Mitášová, J. Pecár, M. Pick, J. Pospíšil, J. Pravda, J. Pražák, Š. Priam, J. Pyšek, Z. Skořepa, Z. Souček, V. Staněk, J. Vališ, J. Vanko, M. Vencovský, A. Vjačka, O. Vojtíčko, G. Weiss a A. Zeman.

Aj teraz ponúkame množstvom kritérium a uvádzame 12 autorov, ktorí v sledovanej etape prispeli do časopisu viac ako 12-timi odbornými článkami. Na čele je trojica najproduktívnejších – I. Horňanský (41 hlavných článkov), J. Pravda (31), J. Šíma (18) a ďalej nasledujú G. Karský, P. Hánek, B. Delong, D. Lenko, V. Hojovec, J. Šutti, D. Cebebauer, A. Kopáčík a M. Herda.

Náklad časopisu v tomto období nebol fixný, pohyboval sa v rozsahu 2200 až 1200 výtlačkov.

V roku 1976 bol počet číslovaných strán časopisu ešte 360 (okrem obálky, resumé, prehľadu literatúry a pod.), v ďalších rokoch bol potom variabilný – od 352 po 260 strán.

Základná mapa 1 : 10 000 z roku 1996 (výrez)

5.4 Výber dobových informácií z časopisu v rokoch 1976 až 2000

V tejto etape má naše hodnotenie a analýza časopisu troška iný charakter ako v predchádzajúcich častiach. Blížime sa totiž už takmer k súčasnosti, takže dobový výber informácií začína strácať pôvodný zmysel.

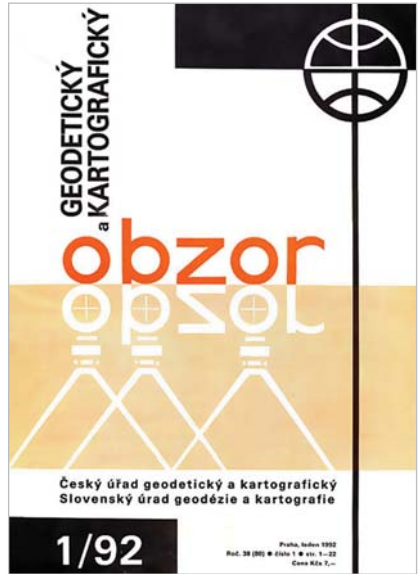
Pripomenieme teda len niektoré skupiny odborných problémov, ktoré možno považovať v hodnotenom období za dominantné.

Najobsiahlejšia skupina článkov celého hodnoteného obdobia sa niesla v znamení nových technológií, v ktorých mechanizáciu geodetických a kartografických činností postupne nahradila automatizácia našej odbornej činnosti. Stále viac dominovali pojmy ako počítač, programovanie, geografické informačné systémy – GIS, bázy údajov, kozmická a družicová geodézia, z ktorej sa postupne vyvinul (a napokon na stránkach časopisu trvalo usadil) najnovší fenomén – globálny systém určovania polohy – GPS, resp. merania založené na sieti aktívnych družíc globálneho navigačného satelitného systému – GNSS. V doterajších geodetických metódach merania nastal doslova revolučný prevrat. A to nielen v meraniach polohových sietí, ale aj v podrobnom meraní, čo zásadne ovplyvnilo praktickú činnosť celého nášho odboru. Postupne pribúdali články aj s touto, resp. príbuznou tematikou. Výraznou bola tiež skupina článkov vedeckého a výskumného charakteru, prezentovaná prevažne autormi z našich rezortných výskumných ústavov a vysokých škôl.

Články s ideovo-politickou náplňou boli na ústupe a po roku 1990 prakticky zanikli.

Samostatnú časť časopisu tvorila osobitná príloha „*Na pomoc geodetickej a kartografickej praxi*“, o ktorej sme sa zmienili už v [21]. Táto sa „uchytila“ a jej vydávanie sme mohli sledovať až do roku 1989.

V roku 1976 vyšla príloha „*J. SULO – Zobrazovacie a digitalizačné zariadenia*“ (rozsah 29 strán) a „*J. FLEGR – Volba zdrojů pro mobilní geodetické elektronické přístroje*“ (24 strán). V roku 1977 to bola príloha „*F. CHARAMZA – Úvod k automatizaci geodetických výpočtů*“ (88 strán) a v roku 1978 prezentoval na 54 stranách Z. VRBĚCKÝ prílohu „*Mikrofilmová technika. Přehled přístrojů*“. V roku 1979 začal v čísle 6 vedúci redaktor GaKO I. ČERMÁK uverejňovať „*Pokyny autorům příspěvků*“ – praktické rady pre autorov článkov a príspevkov do rubrik časopisu v prílohe nazvanej „*Z redakční praxe*“. Tie potom boli raz do roka opakovane uverejňované vždy na 8 stranách formátu A5 až do roku 1989. Okrem toho v roku 1979 zostavil J. ŽAMPACH na 18 stranách „*Přehled předpisů a opatření ČÚGK podle stavu*“

Titulná strana časopisu z roku 1992

ke dni 1. ledna 1979", a podobne v roku 1980 E. ŽEMLA „*Prehľad predpisov a opatrení SÚGK platných k 1. januáru 1980*“ (36 strán). V tomto istom roku vyšla aj 40-stranová príloha „*Matice a jejich užití ve vyrovnávacím počtu*“, ktorú pripravili M. HAMPACHER a V. RADOUCH.

V roku 1981 bola v časopise vložená 23-stranová príloha „*Programovacie prostriedky počítačov 3. generácie*“ autorky I. MITÁŠOVEJ a v roku 1982 32-stranová príloha „*Kapesní kalkulátory a příklad jejich použití v geodézii*“ od P. BUCHARA.

Príloha „*Na pomoc geodetické a kartografické praxi*“ pokračovala v roku 1984 56-stranovým príspevkom M. HAUFU „*Gyroteodolity*“ a v roku 1985 pripravili K. MAXMILIÁN a B. ŠÍDLO „*Seznam předpisů jednotného systému ČÚGK a SÚGK oboru 984 a 735 24*“ (22 strán).

V roku 1986 zaujala obsiahla, až 104-stranová príloha J. ŠÍMU „*Soudobé aplikace pozemní a blízké fotogrammetrie v úlohách inženýrské geodézie*“. V roku 1988 boli uverejnené 2 prílohy: „*J. JIŘELOVÁ – Plastové fólie v kartografii*“ (24 strán) a „*J. PECHÁČEK – Uplatnění mikro počítače PMD 85 v geodézii a jeho programové vybavení*“ (32 strán).

Séria príloh skončila v roku 1989 uverejnením 48-stranovej encyklopédie pod názvom „*Světová úroveň technologií v geodézii a kartografii (Malá encyklopedie vědeckotechnického rozvoje)*“ – opäť od autora J. ŠÍMU.

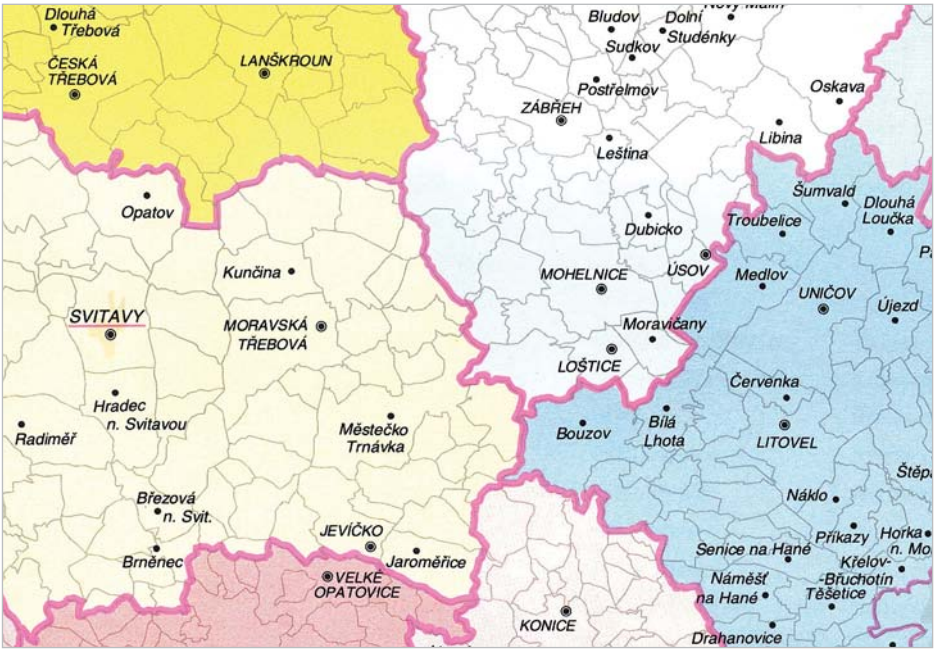
Uvedené texty (často doplnené množstvom obrázkov, príp. nákresov, schém či tabuliek) tvorili vždy osobitnú prílohu vsúvanú v strede príslušných čísiel časopisu. Tlač bola upravená do formátu stránok

A5, takže prílohy sa dali z čísla jednoducho vybrať a zošit' do brožúrok napr. príručnej knižnice. Obálky k jednotlivým prílohám bývali vytlačené väčšinou na 4. strane obálky niektorých čísiel GaKO. Tieto prílohy máme v pláne na záver tiež naskenovať a na webe ich vystaviť osobitne, ako mimoriadny zväzok všetkých uvedených tém spolu, bez ohľadu na ročníky a čísla časopisu, pretože obsah príloh nemá na ne žiadnu priamu väzbu.

Za zamyslenie stojí fakt, prečo sa po roku 1990 v GaKO výrazne nezvyšil počet článkov a informácií z oblasti katastra. Objavil sa predsa celý rad závažných a zásadných novín, ako napr. nová legislatíva spojená s transformáciou katastra a právnych vzťahov k nehnuteľnostiam, vystúpil problém reštitúcií nehnuteľností, vytvoril sa nový nákladný softvér

Elektrooptický dial'komer

Mapa správneho rozdelenia ČR 1 : 500 000 z roku 1995 (výrez)

na spravovanie katastra, ktorý okrem iného umožnil všeobecný prístup ku katastrálnym údajom prostredníctvom internetu, rozbíhali sa pozemkové úpravy a pod., ale v časopise sa podľa nášho názoru tieto skutočnosti úmerne neodrazili. Čiastočne to mohla ovplyvniť existencia nových odborných časopisov, ktoré sa príležitostne uvedenou problematikou na svojich stránkach zaoberajú, keďže väčšinu činností súvisiacich s katastrom (napr. geometrické plány, pozemkové úpravy a pod.) začala zabezpečovať komerčná sféra, ktorej prevažne tieto nové časopisy slúžia. Ale celkom iste bola na príčine aj absencia väčšej autorskej aktivity z radov výkonných katastrálnikov.

Uviedli sme tu len krátky výber odbornej problematiky opisovanej v hlavných článkoch. Čo bolo obsahom rubrik, ktoré sme vymenovali v časti 5.2, a ktoré sa aj naďalej tešili veľkej pozornosti a obľube čitateľov, vyplýva do značnej miery priamo z ich názvov. Boli to najmä aktuálne informácie z rôznych odborných podujatí, ktoré organizovali spravidla orgány ČSVTS (Československá vedeckotechnická spoločnosť) a jej nástupcovia v oboch republikách, ale aj informácie zo spoločenských podujatí športového a branného charakteru. Časté boli aj správy zo škôl, ďalej z dejín geodézie a kartografie, správy o nových publikáciách, ale aj mapách a atlasoch rôznych vydavateľstiev, drobné aktuality zo zahraničia a pod. Informácie z rubrik poskytovali čitateľovi solídny prehľad o najrôznejších odborných a spoločenských aktivitách odboru zo všetkých krajov nášho štátu a často aj zo zahraničia.

5.5 Redakcia a redakčná rada časopisu

V [21], časť 4.5 sme sa zapodievali otázkou, ako časopis vzniká, ako je spravovaný a distribuovaný. V priereze sme uviedli aj viaceré osobnosti redakcie a redakčnej rady (RR) časopisu od jeho vzniku až do polovice päťdesiatych rokov. Teraz tieto informácie stručne doplníme až po súčasnosť. Krátkodobé zmeny v obsadení funkcií, prechodné modifikácie ich názvov a pod. pre zjednodušenie neuvedieme. Počet členov RR bol aj v tomto období variabilný. V rokoch 1956 až 1968 bola RR 17 až 19-členná, v rokoch 1969 až 1975 stúpol počet jej členov na 26 až 32, aby sa potom v období rokov 1976 až 2000 znížil na 9 až 11 (vrátane trojice výkonných redaktorov).

Najprv uvedieme mená vedúcich funkcionárov RR. Vo funkcii vedúceho redaktora a predsedu RR bol v rokoch 1955 až 1972 V. Sachunský. Od júla 1972 do februára 1990 vykonával funkciu predsedu RR B. Delong. Jeho potom vystriedal D. Hrnčiar (do mája 1991) a následne J. Šíma (do konca roka 1993). Popritom boli postupne zástupcami predsedu RR osobnosti zo slovenskej strany – D. Lenko, J. Kukuča, I. Horňanský, D. Hrnčiar a J. Kadlic. Od roku 1994, keď sa funkcia predsedu a podpredsedu RR stala rotujúcou, sa na predsedníckom a podpredsedníckom poste striedali každý rok J. Kadlic (zástupca slovenského vydavateľa) a J. Černoňorský (zástupca českého vydavateľa).

V rokoch 1954 až 1961 bol výkonným redaktorom F. Štorkán, ktorého v roku 1962 vystriedal J. Jirmus (do konca roka 1969). V rokoch 1970 až 1973 to bol opäť F. Štorkán a 1974 až jún 1975 K. Dvořák, už ako vedúci redaktor. Od roku 1965 pribudla funkcia redaktora, ktorú zastával B. Šídlo, od roku 1969 ako technický redaktor. Od júla 1969 bola ustanovená aj slovenská časť redakcie časopisu so slovenským výkonným redaktorom. Tým bol až do konca roka 1977, s modifikáciou názvu funkcie ako odborný redaktor a napokon zástupca vedúceho redaktora, A. Kelemen, ktorého v januári 1978 vystriedal J. Vanko.

I. Čermák vykonával od roku 1973 funkciu technického redaktora a od augusta 1978 funkciu vedúceho redaktora. Predtým bol 3 roky vedúcim redaktorom J. Vaingát. Od tohto dátumu tak bola vo funkcii redaktorov 12 rokov trojica – I. Čermák (vedúci redaktor), J. Vanko (zástupca vedúceho redaktora) a S. Olejník (technický redaktor). V marci 1990 došlo k menšej zmene – po odchode

Meračské práce v teréne

I. Čermáka sa vedúcim redaktorom stal S. Olejník a technickým redaktorom B. Šídlo. J. Vanko zastával funkciu zástupcu vedúceho redaktora naďalej a táto skúsená zostava „vydržala“ až do februára 2005.

V RR sa vystriedalo (okrem 18-tich funkcionárov vymenovaných už v predchádzajúcich odsekoch) za obdobie od roku 1955 do roku 2000 celkovo ďalších 53 členov. Boli to: J. Abelovič, M. Beňák, J. Böhm, M. Cimbálník, J. Čálek, K. Čípa, F. Fiala, P. Hánek, M. Hauf, J. Hefty, K. Hodač, V. Hojovec, J. Hurník, P. Chudoba, I. Ištvánffy, L. Janoušek, O. Jeřábek, S. Kádner, M. Klimeš, J. Kocián, H. Kohl, J. Kouba, Z. Koutný, J. Kovařík, V. Krumphanzl, F. Kučera, M. Kukeň, F. Kuska, L. J. Lukeš, R. Malivánek, Z. Mašín, Z. Matula, K. Maxmilián, S. Michalčák, Z. Novák, K. Pecka, J. Petráš, M. Pokora, B. Polák, F. Poslušný, J. Pschorn, M. Pukl, F. Radouch, Z. Roulová, L. Skládal, V. Slaboch, V. Steklý, J. Strnad, K. Svoboda, F. Šilar, L. Šinka, F. Šteiner a J. Valovič.

Pre úplnosť uvádzame ešte zloženie redakcie a RR v prvom decéniu nového milénia, teda od roku 2001, s presahom až do roku 2012. (Tieto údaje sem boli doplnené dodatočne až pri zostavovaní tejto publikácie). Vo funkcii vedúceho redaktora vystriedal S. Olejníka od roku 2007 **F. Beneš**, zástupcu vedúceho redaktora J. Vanka vymenil v roku 2008 O. Zahn a v súčasnosti túto funkciu zastáva **J. Prandová** (od apríla 2009). Na poste technického redaktora je od marca 2005 **P. Mach**, ktorý nahradil B. Šídlu. K zmenám došlo v tomto období aj v RR – mohli sme v nej zachytiť mená D. Fičor, K. Švarc, B. Tóthová, V. Stankovský, I. Horňanský, R. Daňko a v súčasnosti (v roku 2012) pracuje v zložení: K. Leitmannová – predsedníčka, J. Černohorský – podpredseda, S. Dokoupilová, P. Hánek, J. Hefty, Š. Lukáč a Z. Roulová – členovia. Údaje o dĺžke pôsobenia jednotlivých členov v RR sú uvedené v tab. 14 (časť 6.7).

5.6 K digitalizácii obsahu časopisu a k jeho sprístupneniu prostredníctvom internetu

V rámci tejto časti bolo naskenovaných 25 ročníkov časopisu, čo predstavuje 300 čísiel a takmer 7 800 strán textu a obrázkov. Jedno číslo časopisu malo v priemere 26 priebežne číslovaných strán a ďalších 6 strán tvorila obálka, abstrakty a pod.

Programovateľný popisovač výkresov

Podobné prirovnania, ktoré tu teraz uvádzame, často „pokrivkávajú“, no nespornou skutočnosťou je, že konečných asi 24 000 (do roku 2000) naskenovaných strán textu časopisu vo formáte A4 (na výšku) predstavuje pomyselný pás papiera dlhý viac ako 5 kilometrov.

Opakovane uvádzame adresu webovej stránky *Ústředního archivu zeměměřictví a katastru (ÚAZK) Zeměměřického úřadu* v Prahe – http://archivnimapy.czuk.cz/index_zemvest.html, na ktorej odborníci tohto pracoviska vystavili začiatkom marca 2009 prvých 42 ročníkov nášho časopisu (obsahu a textu vo fulltextovej podobe) a postupne tieto údaje doplňali, takže v roku 2011 už boli na tejto stránke k dispozícii všetky doteraz naskenované ročníky (1913 až 2004). S pribúdajúcim počtom zverejnených ročníkov narastal objem vystavovaných súborov, čo do istej miery začalo komplikovať spôsob prezentácie na webe. Pracovníci ÚAZK preto pristúpili k zmene v systéme ukladania údajových súborov, čím sa zlepšila aj dostupnosť pre používateľa. Za enormné úsilie a snahu o rýchlejšie zobrazenie a listovanie v textoch nášho časopisu je potrebné im aj z tohto miesta poďakovať.

5.7 Na záver

Naše pomyselné putovanie naprieč celou, onedlho storočnou edíciou nášho odborného a stavovského časopisu bude čoskoro na konci. Počas jeho existencie redakcia viackrát hodnotila obsah a zamýšľala

Nová budova zememeračských a katastrálnych úradov v Prahe 8 (dokončená v roku 1999)

sa nad skladbou náplne časopisu. Zastavme sa krátko pri ankete, ktorú redakcia vypísala v máji 1962 a jej výsledky zhodnotila v januárovom čísle roku 1963, pri spomienke na 50-ročné výročie existencie časopisu. Využila na to okrem iného (tak ako aj my teraz) časť listu doc. Dr. O. Válku, dlhoročného čitateľa a najmä úspešného a plodného autora odborných príspevkov. Z jeho listu skrátené vyberáme:

„Na otázku – co vás zajímá v časopise GaKO – odpovídám: Je to téměř všechno. Do hloubky studuji vědecké a odborné články, pokud mají přímý vztah k mému pracovnímu úseku a příspěvky z praxe, které jsou pro aplikovaný výzkum "impulsním generátorem nových myšlenek" pro vědeckovýzkumná zpracování.

Zajímají mě však i informace o zlepšovacích návrzích, o ekonomických otázkách geodetické výroby, o geodetické literatuře, o zahraničních cestách atd. Rád si přečtu i články nebo zprávy, které se nevtahují přímo k mému pracovnímu úseku, protože mi dávají alespoň trochu možnost nahlédnout "do kuchyně" na ostatních úsecích geodézie a kartografie.

Otázka – co není účelné? Pro autory, lektory a redakci platí – dosáhnout maxima informací při minimu použitých stránek časopisu. Tím není míněno oklešťování článků o nutné úvodní části s ukázkou dosavadního stavu, rozbor, který vede k řešení, případně i doplnění různých alternativ. Bez takových doplňků by byl článek příliš suchopárny a holý. Konečně je třeba respektovat i to, že každý článek nese trochu charakter osobitosti autora.

Nová budova zememeračských a katastrálních úřadov v Prahe 8

Pracovníci z praxe někdy vytýkají časopisu přílišnou vědeckost – tedy, že je mnoho článků vědeckých a méně takových, které by jim pomáhaly. Takoví pracovníci obyčejně jak otevrou časopis a vidí matematické vzorce, považují článek hned za obtížný. Ve skutečnosti je to třeba článek, určený právě jim na pomoc. To nezbytné množství matematických vzorců jenom umožňuje maximum informací na minimální popsané ploše.“

Domnívame sa, že viaceré z vybraných odpovedí respondenta sú aktuálne aj dnes.

Esťe sme si dovolili vrátiť sa k úplným začiatkom časopisu a využiť citácie, ktorými vydavateľa charakterizovali poslanie časopisu pri jeho zrode. Tak ako ich použil aj J. Šíma, predseda RR GaKO, keď v úvodnom redakčnom článku v č. 1 ročníka 38/80 z roku 1992 pripomínal jubilejný 80. ročník časopisu. Z tohto vyberáme:

„... Zeměměřičství jest jedna ze základních aplikovaných věd, jež v praxi technické zasahuje do mnoha jejích oddílů, že podává geometrické základy pro další technické podniky. Tím se stává, že práce geometrické zůstávají v ostatních technických pracích často utajeny a jich význam nepřichází samostatně k výrazu. Jest tedy pole činnosti zeměměřičské tak široké a co základ tak důležité, že zasluhuje, by práce sem spadající byly co práce speciální v samostatném časopise projednávány v souhlasu s moderním názorem specializace a dělby práce. Otevírá tedy časopis v hlavním svém prvém oddílu sloupce pracím vědeckým a článkům odborným, jež spadají do zeměměřičství.

... Problémy geometrické ve vědeckém světě jsou jedny z nejtěžších a nejzajímavějších. Stejně ale cenné jsou praktické práce zeměměřičské, jež podávají geometrické základy pro veliké podniky technické různého druhu, ano vymezují vlastnictví jednotlivce reálně, jehož přesné geometrické určení s rychle rostoucí cenou půdy stejnoměrně nabývá dalekosáhlé důležitosti.

... Bude též třeba sledovati práce cizí, z nich těžiti a pilně využitkovati vymoženosti vědy v předložené literatuře.

... Bude další úlohou časopisu přinášeti články stavovské, jež mají osvětlovati snahy a tužby jednotlivých oddílů stavu zeměměřičského, starati se o ocenění jeho prací a obětí a pracovati ku získání zasloužilého postavení společenského a hmotného pro jednotlivé oddíly podporou celku.

... Samozřejmě jest, že bude nutno věnovati péči všem zákonným opatřením a všem běžným událostem, jež se stavu zeměměřičského týkají. Též změny osobní a nabídka i poptávka po zaměstnání budou pilně přinášeny v odstavcích časopisu.

... Podaří-li se časopisu zakotviti a předsevzaté úkoly čestně zastávati, vykoná v našem stavu i pro širší veřejnost záslužný kus práce, o níž potomstvo podá nestranný soud.“

Tolko predsavzatia vydavateľov na začiatku cesty v roku 1913. J. Šíma k tomu dodáva (krátené):

„Celá dosavadní historie našeho odborného časopisu geodetů a kartografů potvrzuje, že zásady vytyčené jeho zakladateli byly zachovávány a s pokrokem vědy a techniky tvůrčím způsobem rozvíjeny.

S nástupem totalitního režimu na počátku 50. let, omezením spolkové činnosti a centrálním řízením technického tisku hrozila časopisu deformace jeho původního poslání. Ke cti redaktorů, redakčních rad

Astronomicko-geodetická sieť (kampaň EUREF/CS-H/92 A NULRAD 1992)

a autorů článků publikujících v časopise Zeměměřičtví – a od počátku roku 1955 v jeho nástupci Geodetickém a kartografickém obzoru – úroveň vědeckých článků i sdělení z geodetické a kartografické praxe vždy dokumentovala snahu udržet krok s nejvyspělejšími státy Evropy i ostatního světa a tvůrčím způsobem rozvíjet vlastní řešení, která v nejednom případě byla respektována jako příspěvek k rozvoji vědních a technických disciplín v mezinárodním měřítku.

V období "normalizace" byly projevovány snahy o aplikace ideově-politického programu; přetrvávalo např. potlačování objektivních informací o rozvoji přístrojové techniky v tzv. nesocialistických státech i diskriminování některých osobností, jejichž životní jubilea nesměla být připomínána. Tyto překážky již patří minulosti".

Aj keď dnes náš odborný časopis považujeme za samozrejmosť, nemožno prehliadnúť veľké úsilie, dá sa povedať najmenej troch generácií, ktoré ho založili, tvorili a udržiavali. Považovali ho za nenahraditeľnú súčasť fungovania a ďalšieho rozvoja zememeračstva – dnes geodézie, kartografie a katastra. Časopis bez prerušenia prekonal dve svetové vojny, svetovú hospodársku krízu v 30. rokoch minulého storočia, 40 rokov totalitného režimu, ale aj nástrahy nového štátoprávneho usporiadania. A svoj čulý život žije aj naďalej – podarilo sa mu operatívne zachytiť etapu informatizácie spoločnosti a ako reprezentatívny časopis českých a slovenských geodetov a kartografov stále plní väčšinu úloh, ktoré mu jeho zakladatelia v roku 1913 predvídavo dali do vienka. Nesporne má aj vlastnosť silného integrujúceho prvku zamestnancov odboru v celom profesijnom priestore – teda nielen v štátnej správe, ktorá zabezpečuje celý čas jeho tvorbu a vydávanie, ale aj v komerčnej sfére. Osobitnú úlohu

zohráva vo výskume, ako aj v strednom a najmä vysokom školstve. Svoje miesto nachádza aj medzi aktívnymi seniormi, medzi inozertnými špecialistami odboru v štátnej a verejnej správe a pod. Je tiež integrujúcim prvkom slovenskej a českej profesijnej sféry v oblasti všeobecnej vzájomnej informovanosti a nepriamo ovplyvňuje a obohacuje obidve strany aj v zásadných odborných rozhodnutiach a postupoch. Je to dané nielen najbližším geografickým susedstvom, ale aj dlhoročnou spoločnou históriou v predchádzajúcom spoločnom štáte, ako aj v ešte dávnejšej minulosti.

Prezieravé rozhodnutie vedúcich činiteľov našich rezortov vydávať GaKO ďalej a spoločne aj po 1. januári 1993 umožnilo udržať i žiaducu odbornú úroveň časopisu. Táto je zabezpečovaná práve zásluhou širšej autorskej základne a jej tvorby, ktorá by v prípade dvoch samostatných časopisov bola sotva kontinuálne zaručená. Vyššia odborná úroveň náplne, žiaľ, naráža niekedy na nepochopenie časti čitateľskej základne, ktorá by azda prijala aj „bulvárnejší“ a populárnejší obsah časopisu. RR musí preto citlivo zvažovať, čo a kedy do GaKO zaradiť, aby sa časopis čítal a jeho odborná náplň pritom nestratila potrebnú úroveň. Lebo tá sa pri tomto type periodika – aj v medzinárodnom kontexte – predpokladá a očakáva.

A ešte poznámka v súvislosti s „náborom autorov“, resp. s výzvami k autorstvu. V šesťdesiatych rokoch minulého storočia sa robil nábor na tzv. dopisovateľov časopisu. To malo význam pre získavanie základných informácií z pracovísk, ktoré bolo potrebné v časopise v určitej miere tiež uverejňovať. V tom čase nebol na takéto informácie iný, paralelne vydávaný časopis (okrem podnikových, závodných časopisov, ktoré túto úlohu v celoštátnom meradle nemohli zabezpečiť). Politický podtón takýchto akcií bol zrejmy. Ich výsledok nebol veľkým prínosom, lebo prirodzený, spontánny záujem o prípravu a ponuku odborného článku do časopisu nebol (a žiaľ, ani doteraz nie je) veľký.

Preto si dovoľujeme na záver týchto úvah a hodnotenia časopisu odovzdať tieto riadky ako akési posolstvo troch generácií, ktoré s GaKO vyrastali, súčasnej, prípadne aj ďalším generáciám, ktoré budú (alebo by mali) s GaKO rásť ďalej. Treba viesť najmä mladých k čítaniu a k používaniu GaKO (napr. v rámci písania záverečných bakalárskych prác, diplomových prác a pod.), čo je úloha pedagógov všetkých odborných stredných, no najmä vysokých škôl. Riadiaci pracovníci úradov a inštitúcií by mali nielen sami písať, ale aj viesť zamestnancov k odovzdávaniu svojich odborných skúseností a výsledkov činností na stránkach GaKO. Stále platí, že čitateľ rád číta dobré články a informácie od dobrých autorov a dobrý autor ľahko a rád napíše dobrý príspevok, ak môže dúfať, že sa tento dostáva do rúk vnímavého a vďačného čitateľa.

Sme presvedčení, že počítače ani v spojení s tak úžasným informačným fenoménom, akým nesporne je internet, nevytísnia časopisy, knihy a tlačené slovo všeobecne na perifériu do takej miery, že by tieto úplne vymizli z nášho života. Preto veríme, že ich budeme vydávať, tlačiť, rozširovať a samozrejme čítať aj naďalej.

Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (6. časť, roky 2001-2011)

6.1 Úvod

Aby sa mohla realizovať myšlienka o vydaní publikácie podávajúcej obraz o našom časopise počas celej jeho 100-ročnej existencie, bolo potrebné nadviazať na [23] a doplniť ešte pohľad do chýbajúcej – poslednej dekády jeho vydávania, s presahom až do roku 2011. Tak vznikla táto šiesta, pôvodne neplánovaná časť „seriálu“, ktorá bola napísaná len na potreby tejto publikácie a nebola publikovaná ani na stránkach časopisu.

V nasledujúcich riadkoch ukážeme, že aj posledná etapa vydávania Geodetického a kartografického obzoru – GaKO (2001-2011) priniesla najmä do jeho vonkajšieho vzhľadu opäť čosi nové, pozitívne; aspoň v krátkej analýze naznačíme čo-to o najnovších témach (tab. 10) a vyhodnotíme usilovnosť autorov článkov. Súčasne sme do tejto časti doplnili aj niektoré súborné štatistické údaje (tabuľka 11 až 14). Text sme spestrili aj prehľadom farebných obálok použitých v časopise za celé storočné obdobie jeho vydávania a pridali sme ešte tváre (nežijúcich aj žijúcich) redaktorov a členov redakčnej rady (RR), pokiaľ sa nám podarilo získať ich podobizne. A pretože časopis v posledných rokoch prináša na slušnej grafickej úrovni aj množstvo zaujímavých fotografií z nášho odborného a spoločenského života, pridali sme aj ukážky tohto druhu.

Titulná strana časopisu z roku 2009

6.2 Charakter a obsah časopisu v poslednej dekáde jeho edície

Vzhľad obálky, ako aj kvalita papiera stránok a samotnej tlače sa postupne zlepšovali. Už v roku 1992 vyšla obálka s novým motívom prvýkrát na lesklom kriedovom papieri. Od roku 2009 sa opäť inovovaný dizajn obálky spojil aj s jej plnou farebnosťou. To umožnilo uverejňovať farebné fotografie, ukážky farebných máp a pod. v ich plnej kráse a kvalite. Od roku 2010 sa na poslednej strane obálky začali objavovať reklamné informácie, ktorých uverejňovanie (za úplatu) prispieva do istej miery k financovaniu vydávania časopisu. Aj čierno-biele a paltónové obrázky na vnútorných stranách časopisu

sú na kvalitnom bielom papieri oveľa čitateľnejšie, čo je iste aj zásluhou moderných reprodukčných postupov. Možno teda bez zveličovania konštatovať, že nielen odborná, ale teraz už aj grafická a estetická úroveň časopisu je veľmi dobrá a znesie aj prísne porovnanie s podobnými európskymi odbornými periodikami.

Najviac príspevkov v tejto dekáde [24] (predĺženej do začiatkov dekády ďalšej, aby sme sa čo najviac priblížili jubilejnej storočnici v roku 2012) bolo s kartografickou tematikou, či už sa týkali problematiky praktického charakteru (najmä mapovej tvorby), alebo teoretických otázok kartografie, aplikácií geografických informačných systémov (GIS) a pod. Ďalej pribudli články o katastri nehnuteľností, pozemkových úpravách a v neposlednom rade aj o problematike geodetických základov, globálnych navigačných satelitných systémov a pod. Na druhej strane bolo uverejnených menej informácií o nových prístrojoch, ako aj menej článkov o odbornej činnosti a organizácii služieb v iných štátoch.

Osobitné čísla, resp. dvojčísla časopisu s monotematickým obsahom sa vyskytli viackrát aj v tejto dekáde. Boli venované napr. kartografickým konferenciám – KK (2001, čís. 8-9 – 14. KK v Plzni; 2003,

Práce na štátnej hranici

Ortofotosnímka

čís. 7-8 – 15. KK vo Zvolene; 2005, čís. 6-7 – 16. KK v Brne; 2007, čís. 7-8 – 17. KK v Bratislave; 2009, čís. 9 – 18. KK v Olomouci; 2011, čís. 8 – 19. KK v Bratislave), ale aj konferenciám „Geodetické siete a priestorové informácie“, ktoré sa konali v Podbanskom vo Vysokých Tatrách (2005, čís. 9 a 2007, čís. 9). K medzinárodnému sympóziu EUREF (Európska sieť referenčných bodov) v Bratislave bolo v roku 2004 pripravené dvojčíslo 4-5 a 70. výročiu Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave bolo venované 40-stránkové číslo 11 v roku 2008.

Rozsah príspevku závisí najmä od predloženej témy a od autorovho spôsobu jej podania na papieri. Ak patril k azda najzaujímavejším článkom v predchádzajúcej etape napr. rozsiahly 20-stranový (!) príspevok J. Klokočnika o družicovej altimetrii (1998, čís. 5), tak rovnako môžeme do tejto kategórie zaradiť aj viaceré kratučké články, akými boli v poslednej dekáde napr. príspevky L. Knížovej – o využití lentikulárnej technológie na tvorbu 3D obrazu (2009, čís. 3) alebo J. Šímu – o nových úlohách leteckej fotogrametrie na prahu 21. storočia (2002, čís. 1). Toto hodnotenie je samozrejme subjektívne, ale má poukázať na to, že každý článok starostlivo vybraný RR na uverejnenie v časopise (dlhý, kratší, praktický, teoretický, často narábajúci aj s náročnejšími matematickými vzťahmi) si určite nájde svoj okruh čitateľov.

Druh a náplň rubrik v tomto období sa nijako výrazne nelíšili od ich poslania v predchádzajúcich obdobiach.

Ako sme už uviedli, časopis uverejnil aj nevelké množstvo reklám propagujúcich moderné prístroje, najmä totálne meracie stanice a prístroje globálneho polohového systému, ale aj ponuku kartografických produktov (napr. atlasov s ortofotomapami), ponuku odborných služieb a pod. Výnimočne boli do časopisu voľne vkladané aj farebné letáky s rôznymi informáciami a obchodnou reklamou.

Permanentná stanica siete CZEPOS

Ešte sa krátko vrátíme do minulej dekády, teda pred rok 2001. Po rozdelení spoločného štátu v roku 1993 čitateľ prakticky nepostrehol zmenu ani v náplni časopisu, ani v jeho redigovaní. Časom sa ale existencia nového úseku štátnej hranice prejavila – v distribúcii časopisu. Rozdelila sa nielen mena, ale aj Poštová novinová služba, vznikli určité colné bariéry a komunikácia medzi dvoma novými štátmi sa aj v oblasti dodávania časopisov a tlačovín všeobecne zhoršila. Aj keď

tento stav nezapríčinila redakcia GaKO, sťažnosti predplatiteľov a čitateľov sa sústreďovali práve tu. Postupne sa situácia konsolidovala a znormalizovala, no trvalo to určitý čas. Zmenilo sa aj nakladateľstvo – dovtedajšie, dlhé roky fungujúce SNTL – Nakladateľství technické literatury, nahradilo od novembra 1993 nakladateľstvo Vesmír, spol. s r. o. V závere roka 1996 sa v časopise objavil vložený „odpovední korespondenční lístek“, v ktorom nakladateľstvo vyzývalo abonentov na zabezpečenie odberu GaKO priamo v nakladateľstve. Podobné problémy s distribúciou sa opakovali aj na rozhraní rokov 1999 – 2000. Treba priznať, že sťažnosti na distribúciu GaKO sa objavujú (našťastie už len sporadicky) na Slovensku aj v súčasnosti. Opäť sa aj prostredníctvom redakcie zabezpečuje náprava.

Digitálny planimeter

6.3 Roztriedenie údajov podľa odborných oblastí a ich početnosť v rokoch 2001 až 2011

Aj v tejto poslednej, 11-ročnej etape hodnotenia bola zostavená „tradičná“ tabuľka, v ktorej sú články v jednotlivých ročníkoch časopisu roztriedené podľa odborných oblastí (tab. 10).

Permanentná stanica siete SKPOS

Ukážka tlačového výstupu novej podoby Štátnej mapy 1 : 5 000 v ČR

Pokiaľ ide o autorov príspevkov, okrem známych mien môžeme zaregistrovať aj generáciu nových, prevažne mladších autorov z nových inštitúcií a pracovísk, ktoré sa doteraz pri menách autorov objavovali len výnimočne alebo vôbec. Na tvorbe uverejnených 384 hlavných článkov sa podieľalo 332 autorov, resp. spoluautorov, pričom 5 a viac príspevkov možno pripísať k menám (podľa abecedy): T. Bayer, J. Čížmár, J. Douša, R. Dušek, J. Feranec, V. Filler, J. Hefty, I. Horňanský, J. Kabeláč, A. Kopáček, Jan Kostecký, Jakub Kostecký, M. Lederer, J. Marek, Š. Moyzes, P. Novák, V. Pálinkáš, J. Pravda, Z. Skořepa, J. Šíma, J. Šímek, M. Štroner a K. Večeře. Treba povedať, že najproduktívnejším autorom je, tak ako v predchádzajúcom období hodnotenia, I. Horňanský s 24 článkami, nasledovaný ešte ďalšími dvoma „dvojcifernými“ autormi – Z. Skořepom (14) a M. Ledererom (10).

Meranie GNSS

Moravské kartografické centrum Velké Opatovice

Geoportál ČÚZK

přístup k mapovým produktům a službám resortu

Česky English
[Přihlášení do aplikace](#)

Vítejte
Aplikace
Datové sady
Síťové služby
INSPIRE

Úvod
O Geoportálu ČÚZK
Technické požadavky
Časté otázky (FAQ)
Hlášení chyb v datech
Důležité odkazy
Vaše názory na tento web
Kontakty

Nyní jste zde: [Vítejte](#) / [Úvod](#)

Vítejte na Geoportálu ČÚZK

● **Aplikace**

Vyhledávání, prohlížení a nákup mapových produktů a služeb

● **Datové sady**

Informace o datových sadách včetně detailních metadat

● **Síťové služby**

Informace o poskytování dat prostřednictvím služeb

● **INSPIRE**

Informace o směrnici INSPIRE

Aktuality

28.11.2011
 Webová služba pro zpětnou transformaci
[Více](#)

18.11.2011
 Zveřejnění mapové služby Esri ArcGIS Server
[Více](#)

07.11.2011
 Katalogová služba a prohlížeč služby spříjeli INSPIRE
[Více](#)

21.10.2011
 Vyhledávání adres v aplikaci Mapové okno
[Více](#)

08.09.2011
 Vylepšení grafické kvality produktu ZM 10 - barevná bezelová
[Více](#)

Geoportál ČÚZK

GEOPORTÁL

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

:: PODMIENKY POUŽITIA ::

Akékoľvek kopírovanie alebo zverejňovanie celého kartografického diela alebo jeho podstatnej časti bez súhlasu autora, a to aj pre osobnú potrebu a na účel, ktorý nie je priamo alebo nepriamo obchodný, je v zmysle zákona č. 618/2003 Z. z. (autorský zákon) **zakázané**. Nerešpektovanie tohto zákazu svojvoľným kopírovaním produktov zverejnených na tomto webovom portáli zakladá občianskoprávnú aj trestnoprávnú zodpovednosť propagácie konajúcej osoby podľa osobitných predpisov.

Súhlasím s podmienkami
 Nesúhlasím s podmienkami

:: ZB GIS ::

:: ZM 1:50 000 ::

:: TM 1:50 000 ::

:: Geodetické základy ::

:: Ďalej nájdete ::

- základné mapy 1:10 000, 1:100 000
- topografickú mapu 1:25 000
- hranice území
- spojité vektorové mapy SVM50
- národné
- stanice SK POS
- pokrytie územia KN a ÚO
- digitálny model terénu a kvázigeoidu
- mapy pôsobnosti štátnej správy

:: Katastrálna mapa orientácia ::

:: Klady mapových listov ::

:: Historická mapa ::

:: Výsledok dotazu GZ ::

© ÚGKK SR
 Všetky práva vyhradené.
 Akékoľvek kopírovanie a zverejňovanie sa riadi autorským zákonom.
geoportal@geodetia.sk

Geoportál ÚGKK SR

76

Tab. 10 Počty jednotlivých článkov podľa odborných oblastí a ročníkov 2001 až 2011

Odborná oblasť	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Spolu
kataster, evidencia nehnuteľností, katastrálne mapovanie, pozemkové úpravy	6	8	4	3	4	7	3	4	5	1	10	55
geodetické základy, astronómia, gravimetria	3	6	5	5	3	4	2	2	5	4	2	41
prístroje, zariadenia, vynálezy, zlepšovacie návrhy	2	-	-	3	2	-	3	-	1	1	-	12
matematická štatistika, teória, výpočty	3	4	6	3	5	4	3	1	3	2	1	35
topografické mapovanie	2	-	1	-	-	2	1	-	1	-	1	8
vzdelávanie, (školy)	-	1	1	1	-	1	-	1	1	1	-	7
z iných štátov, medzinárodné styky	1	-	-	1	1	-	1	1	1	1	-	7
výročia	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	4
metódy, technológie	6	3	-	-	1	1	1	4	3	3	5	27
kartografia, zobrazenia, GIS	8	-	9	6	10	5	8	6	9	6	9	76
inžinierska geodézia	2	1	3	3	2	4	2	1	2	1	3	24
organizácia, administratíva, produktivita	2	1	1	3	1	-	3	1	2	3	3	20
zákony, nariadenia, pokyny, predpisy	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
výhľadové projekty, iné	4	3	2	1	2	2	3	4	7	6	1	35
kozmickej geodézia, diaľkový prieskum Zeme, GPS	3	2	5	3	3	2	4	5	1	1	2	31
Spolu	42	30	37	32	34	32	36	30	42	32	37	384

6.4 Časopis na internetových stránkach

Pre úplnosť treba dodať, že z tejto časovej etapy časopisu bolo treba naskenovať ešte štyri chýbajúce ročníky (2001-2004), čo predstavovalo ďalších 48 čísiel a 1 277 strán. Počínajúc rokom 2005 už sú všetky ročníky archivované v digitálnej forme, takže etapa skenovania bola týmto úspešne zavŕšená.

Zhrnieme súčasný stav umiestnenia a dostupnosti nášho časopisu na internetových stránkach pri jeho hľadaní pomocou niektorého z najbežnejších internetových vyhľadávačov, napr. Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera či Google.

Ak nás zaujímajú iba obsahy jednotlivých čísiel a abstrakty hlavných článkov posledných ročníkov, v súčasnosti sa k nim dostaneme na stránke Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (ČÚZK) <http://www.cuzk.cz/> cez záložku „Výzkum a vývoj“, položka „Periodika a publikace resortu“, pod ktorou sa nachádza aj GaKO. Po kliknutí na „Obsahy jednotlivých čísel časopisu a abstrakty článků“ si môžeme vybrať buď jednotlivé čísla vo formáte „pdf“ alebo každý ročník v jednom súbore „pdf“ (zoraďené sú po ročníkoch od súčasného po 2002).

V prípade, že hľadáme časopis vo fulltextovej podobe, zo stránky ČÚZK prejdeme na stránku Zeměměřického úřadu, kde pod záložkou „Ústřední archiv“ a položkou „Aplikace Prohlížení archiválií ÚAZK“ vyhledáme ikonu „Zeměměřický Věstník - GaKO“. Pod týmto nadpisom sa nachádzajú všetky ročníky časopisu od roku 1913 až po ročník 2010. RR prijala rozhodnutie, že každý ďalší ročník bude vo fulltextovej podobe zverejnený pol roka po jeho ukončení, teda ročník 2011 bude k dispozícii 1. 7. 2012.

Poznámka: Úplný obsah všetkých 100 ročníkov časopisu GaKO predstavuje pri uložení textových a obrazových údajov vo formáte „pdf“ digitálne dáta v objeme cca 3 100 MB (3,1 GB).

ČÚZK

VÍTEJTE NA STRÁNKÁCH STÁTNÍ SPRÁVY ZEMĚMĚŘICTVÍ A KATASTRU

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ KATASTRÁLNÍ ÚŘADY ZEMĚMĚŘICKÉ A KATASTRÁLNÍ INSPEKTORÁTY ZEMĚMĚŘICKÝ ÚŘAD

Periodika a publikace

Výroční zpráva ČÚZK

- ▶ [Výroční zpráva ČÚZK ke stažení](#)

Zpravodaj

- ▶ [Zpravodaj ČÚZK ke stažení](#)

Statistické přehledy půdního fondu

- ▶ [Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí České republiky](#)
- ▶ [Statistická ročenka půdního fondu](#)

Geodetický a kartografický obzor (GaKO)

- ▶ [Obsahy jednotlivých čísel časopisu s abstrakty článků](#)

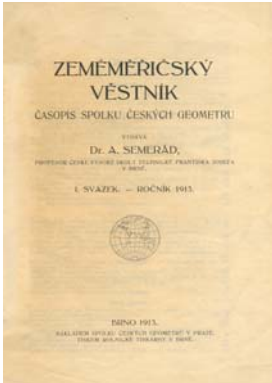
Vyhledávání odborných publikací a periodik (VÚGTK)

- ▶ [Sborníky prací, výroční zprávy a jiné publikace VÚGTK](#)
- ▶ [Novinky zeměměřické knihovny \(NZK\)](#)
- ▶ [Katalog odvětvové knihovny ODIS VÚGTK](#)

Poslední aktualizace: 01.04.2011 12:40
Verze aplikace: 1.8.7
Prohlášení o přístupnosti

GaKO na webe - <http://www.cuzk.cz/> - Výzkum a vývoj - Periodika a publikace resortu

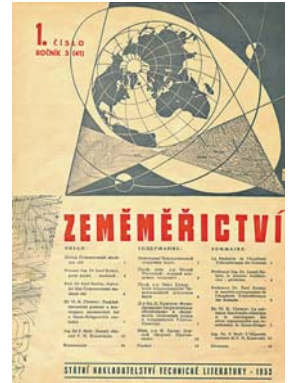
6.5 Vývoj vzhledu obálok časopisu za 100 rokov – ukážky z jednotlivých časových etáp

1913 – 1939 (formát A5-B5)

1940 – 1950 (formát A4 až podnes)

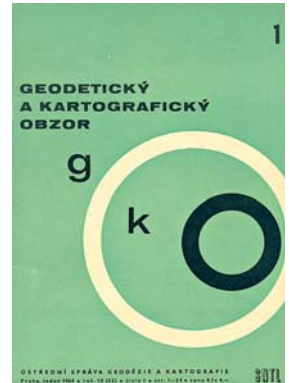
1951 – 1954

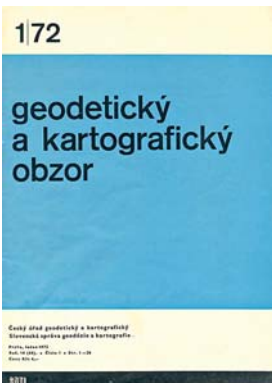
1955 – 1958

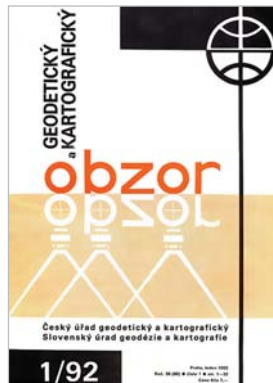
1959 – 1963

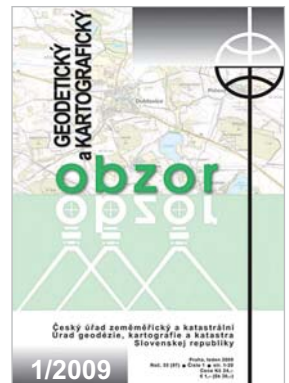
1964 – 1967

1968 – 1991

1992 – 2008

Od roku 2009

6.6 Niektoré doplnujúce štatistické údaje

Tab. 11 Súhrnná kvantifikácia čísiel, číslovaných, nečíslovaných a skenovaných strán

Ročník	Počet čísiel	Počet čísl. strán	Nečísl. strany (obsah, obal, prílohy a pod.)	Spolu skenov. strán	Ročník	Počet čísiel	Počet čísl. strán	Nečísl. strany (obsah, obal, prílohy a pod.)	Spolu skenov. strán
1913	10	156	4	160	1957	12	240	4	244
1914	10	128	3	131	1958	12	240	40	280
1915	10	80	5	85	1959	12	240	40	280
1916	10	64	2	66	1960	12	240	40	280
1917	5	64	2	66	1961	12	240	40	280
1918	5	80	3	83	1962	12	240	40	280
1919	6	92	2	94	1963	12	340	40	380
1920	6	94	2	96	1964	12	308	89	397
1921	8	120	2	122	1965	12	336	52	388
1922	10	156	2	158	1966	12	340	84	424
1923	10	164	7	171	1967	12	340	79	419
1924	10	160	4	164	1968	12	332	75	407
1925	10	192	6	198	1969	12	324	74	398
1926	10	188	15	203	1970	12	316	119	435
1927	12	234	13	247	1971	12	316	115	431
1928	12	360	21	381	1972	12	340	116	456
1929	10	194	4	198	1973	12	360	81	441
1930	10	168	15	183	1974	12	360	76	436
1931	10	180	7	187	1975	12	360	76	436
1932	10	188	6	194	1976	12	360	76	436
1933	10	176	4	180	1977	12	328	76	404
1934	10	160	8	168	1978	12	328	76	404
1935	10	160	19	179	1979	12	340	76	416
1936	10	244	20	264	1980	12	316	74	390
1937	10	160	10	170	1981	12	330	67	397
1938	10	192	3	195	1982	12	344	75	419
1939	10	96	3	99	1983	12	328	76	404
1940	12	188	6	194	1984	12	316	75	391
1941	12	198	3	201	1985	12	324	75	399
1942	12	192	3	195	1986	12	296	75	371
1943	12	188	9	197	1987	12	352	76	428
1944	8	128	2	130	1988	12	324	74	398
1945	4	64	6	70	1989	12	296	74	370
1946	12	192	5	197	1990	12	318	76	394
1947	12	192	8	200	1991	12	274	74	348
1948	12	200	4	204	1992	12	266	73	339
1949	12	172	28	200	1993	12	272	76	348
1950	12	204	45	249	1994	12	264	76	340
1951	12	192	5	197	1995	12	278	82	360
1952	12	192	8	200	1996	12	260	76	336
1953	12	192	12	204	1997	12	272	60	332
1954	12	240	4	244	1998	12	280	51	331
1955	12	240	4	244	1999	12	292	48	340
1956	12	240	4	244	2000	12	264	52	316
SPOLU (1913-2000)						974	20898	3417	24315

Ročník	Počet čísiel	Počet čísl. strán	Nečísl. strany (obsah, obal, prílohy a pod.)	Spolu skenov. strán	Ročník	Počet čísiel	Počet čísl. strán	Nečísl. strany (obsah, obal, prílohy a pod.)	Spolu skenov. strán
2001	12	324	48	372	2005	12	268		
2002	12	244	52	296	2006	12	228		
2003	12	262	47	309	2007	12	296		
2004	12	252	48	300	2008	12	260		
SPOLU (2001-2004)	48	1082	195	1277	2009	12	300		
					2010	12	268		
SPOLU (1913-2004)	1022	21980	3612	25592	2011	12	308		
					SPOLU (2001-2011)	132	3010		
					SPOLU (1913-2011)	1106	23908		

V prvej časti tab. 11 je pre jednotlivé ročníky 1913 až 2000 uvedený počet čísiel, počet číslovaných a počet nečíslovaných strán – tých boli v niektorých rokoch desiatky až stovky. Ich súčet predstavuje celkové počty skenovaných strán.

V druhej časti tab. 11, ktorú sme robili dodatočne, sú týmto spôsobom doplnené len ročníky 2001 až 2004 (ktoré ešte bolo treba naskenovať), v ročníkoch 2005 až 2011 je už uvedený len počet čísiel a počet číslovaných strán. Počet nečíslovaných strán je v týchto ročníkoch už prakticky štandardný (4 stránky obálky jednotlivých čísiel a v každom ročníku jednorazovo 4 stránky obsahu ročníka), ich podrobnejšie uvádzanie je teda irelevantné.

Údaje z tab. 11 boli doplnené zaujímavou, velavravnou štatistikou z posledného obdobia vydávania časopisu. Tú pripravila vedúca bratislavskej redakcie GaKO J. Prandová. Výsledkom je tab. 12, v ktorej sú uvedené počty hlavných článkov uverejnených v GaKO v rokoch 2001 až 2010 podľa inštitúcií, ktoré autori reprezentovali. Pri jej zostavovaní sa brali do úvahy len hlavné články (vrátane novoročných príhovorov predsedov úradov) a v prípade, že článok mal viacerých autorov z rôznych inštitúcií, bola spravidla uvažovaná inštitúcia prvého z nich. Tabuľka je doplnená aj grafickým znázornením (pozri graf na str. 82). Tento pohľad na prakticky súčasný stav v oblasti hlavných článkov nášho časopisu dokresľuje ostatné „historické“ štatistické údaje a je výzvou na vážne zamyslenie sa nad jeho stránkami v najbližšej budúcnosti.

Zo štatistiky rozdelenej v tab. 12 na dve 5-ročné obdobia vyplýva, že:

- najvýznamnejšími prispievateľmi do GaKO (ako v ČR, tak aj v SR) sú školy. To len potvrdzuje opodstatnenosť existencie nášho časopisu pre potreby získavania vedeckých a pedagogických habilitácií.
- alarmujúci je počet príspevkov zo slovenských rezortných organizácií (GKÚ, VÚGK) – v priemere cca 1 príspevok/rok. Reputáciu zachraňuje aspoň ÚGKK SR (takmer 4 príspevky/rok), ale aj tu má počet príspevkov klesajúcu tendenciu.

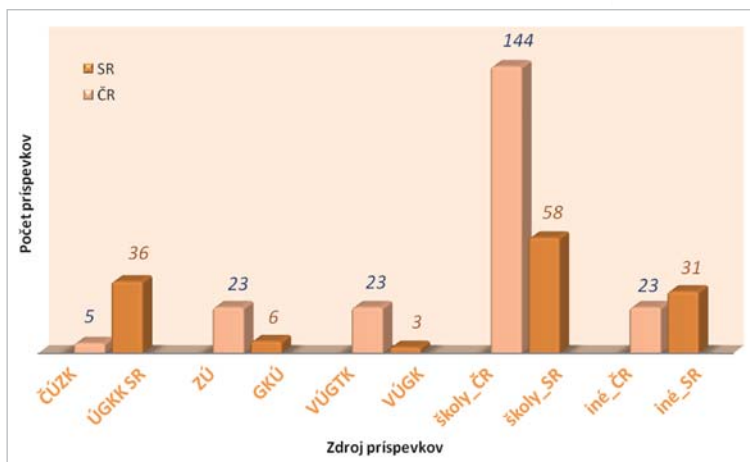
- vyrovnaný je v obidvoch 5-ročných obdobiach počet príspevkov od prispievateľov z iných inštitúcií (SAV, SSGK...).

Pokiaľ ide o rubrikové články, tie síce neboli za toto obdobie štatisticky spracované, ale odhadom cca 80 – 90 % príspevkov je z pera českých autorov. Týka sa to najmä rubrik „Z medzinárodných stykov“, „Z činnosti orgánov a organizácií rezortu“, „Spoločensko-odborná činnosť“ atď.

Bolo by žiaduce, aby vedenie rezortov podporovalo publikačnú činnosť a viedlo k nej aj nastupujúcu generáciu geodetov v rezortoch, aby táto išla v šľapajach svojich starších kolegov, ktorí svoje poznatky a skúsenosti prezentovali na stránkach GaKO oveľa častejšie. Aby aj širšia verejnosť bola informovaná, čo sa v rezortoch deje a čo nás čaká.

Tab. 12 Analýza hlavných článkov v rokoch 2001 až 2010 podľa prispievateľov

Roky	ČR					SR				
	ČÚZK	ZÚ	VÚGTK	Školy – ČR	Iné – ČR	ÚGKK SR	GKÚ	VÚGK	Školy – SR	Iné – SR
2006 až 2010	3	11	14	64	12	15	2	2	33	16
2001 až 2005	2	12	9	80	11	21	4	1	25	15
Σ2001 až 2010	5	23	23	144	23	36	6	3	58	31
	218					134				
	352									

Počet hlavných článkov v rokoch 2001 až 2010

6.7 Redakcia a redakčná rada časopisu

Kým v predchádzajúcich častiach sme informovali len o významnejších osobnostiach v RR v tomto období, teraz ponúkame zoznam všetkých redaktorov a členov RR, ktorí sa podieľali na tvorbe nášho časopisu od jeho začiatkov v roku 1913 až do dnešných dní. Celkom ich bolo 145, aj keď toto číslo nemusí byť úplne presné, pretože v rokoch 1976-1977 sa v časopise uvádzali iba mená redaktorov. Mená členov RR sme získali len zo zápisov zo zasadnutí RR, ktoré sme mali k dispozícii až od novembra 1976, takže nejaké nepresnosti v zozname sa môžu vyskytnúť. Mená sú zostavené do dvoch tabuliek – v jednej sú nežijúci (tab. 13), v druhej žijúci funkcionári časopisu (tab. 14). Tu treba poznamenať, že pri niektorých osobách (hlavne tých, ktoré pôsobili v RR dávnejšie a krátko) bolo problematické zistiť, či sú ešte nažive, takže za prípadné nezrovnalosti v tabuľkách sa touto cestou ospravedľujeme.

Osoby v oboch tabuľkách sú zoradené podľa počtu rokov ich aktívnej služby v časopise (zostupne) a pri každej z nich je aj funkcia a obdobie činnosti v RR. Pokiaľ sa nám podarilo získať aj ich fotografie, signalizuje to písmeno „F“ v poslednom stĺpci týchto tabuliek, za údajom o dĺžke pôsobenia v RR. Galéria fotografií (časť 6.7.1 a 6.7.2) je potom zostavená v abecednom poradí. Treba podotknúť, že mnohé fotografie nežijúcich funkcionárov (časť 6.7.1) pochádzajú zo starších ročníkov časopisu, takže ich reprodukcia z knižnice nie je, žiaľ, vždy najlepšia.

Zaujímavé je, že takmer celých 65 rokov bola tvorba časopisu výlučne v rukách mužov. Až v roku 1978 začala ako členka RR pracovať prvá žena – Z. Roulová, ktorá ale ostala osamotená ďalších 26 rokov (do roku 2004). Dnes už je situácia iná a pomer „síl“ v RR sa pomaly vyrovnáva.

Tab. 13 Prehľad nežijúcich redaktorov a členov redakčnej rady

Meno	Funkcia a obdobie činnosti	Počet rokov vo funkcii
1. Fiala František	redaktor (riadiaci) 1928-1939, RR 1926-1968	43 (F)
2. Peňáz Josef	člen RR 1923-1950	28 (F)
3. Růžička Josef	redaktor (riadiaci) 1923-3/1937, RR 1937-1950	28
4. Ryšavý Josef	člen RR 1923-1950	28 (F)
5. Böhm Josef	člen RR 1946-1972	27 (F)
6. Petráš Jozef	člen RR 1960-1986	27 (F)
7. Mašín Zdeněk	člen RR 1951-1975	25
8. Sídlo Bohumil	redaktor 1965-1968, techn. red. 1969-1972, 1990-2/2005	23
9. Štokán František	člen RR 1951-1953, 1962-1969, výkonný red. 1954-1961, odborný red. 1970-1973	23 (F)
10. Krumphanzl Václav	člen RR 1951-1972	22 (F)
11. Boguszak František	člen RR 1933-1953	21
12. Dvořák Karel	člen RR 1955-1973, 75, vedúci redaktor 1974-6/1975	21

Meno	Funkcia a obdobie činnosti	Počet rokov vo funkcii
13. Kocián Ján	člen RR 1955-1974	20 (F)
14. Pecka Karel	člen RR 1956-1975	20
15. Kladivo Bohumil	člen RR 1924-2/1943	19 (F)
16. Kukuča Ján	podpredseda RR 1969-1986	18 (F)
17. Štván Antonín	člen RR 1933-1950	18
18. Sachunský Vladislav	redaktor (riadiaci) 1955-6/1972	17,5 (F)
19. Cermák Ivan	technický redaktor 1973-1977, vedúci redaktor 1978-1989	17 (F)
20. Hodač Karel	člen RR 1959-1975	17
21. Pour Bohumil	riadiaci, hlavný a zodp. redaktor 1937-1950, člen RR 1951-1953	17
22. Fílkuka Vladimír	člen RR 1924-1939	16
23. Prokůpek František	člen RR 1924-1939	16
24. Beňák Marián	člen RR 1990-2004	15 (F)
25. Janoušek Ladislav	člen RR 1955-1969	15
26. Krčmář Ondřej	zástupca vedúceho redaktora 1933-1947	15
27. Petřík Josef	zást. vedúceho redaktora 1930-1932, člen RR 1933-5/1944	14,5 (F)
28. Hauf Miroslav	člen RR 1973-1986	14
29. Potužák Pavel	člen RR 1940-1953	14 (F)
30. Malivánek Rudolf	člen RR 1956-1968	13 (F)
31. Tichý Alois	člen RR 1923-1924, 1940-1950	13 (F)
32. Hlavsa Václav	člen RR 1933-1936, 1940-1947	12
33. Chudoba Petr	člen RR 1990-2/2002	12 (F)
34. Polák Bedřich	člen RR 1953-1964	12
35. Wiesner František	člen RR 1928-1939	12
36. Baše Jan	člen RR 1923, 1927-1936	11 (F)
37. Falta František	člen RR 1940-1950	11
38. Fíker Adolf	člen RR 1936-1939, 1945-1951	11
39. Mašek František	člen RR 1940-1950	11
40. Poslušný František	člen RR 1956-1961, 1965-1969	11
41. Abelovič Jaroslav	člen RR 1987-1996	10 (F)
42. Hanák Rudolf	člen RR 1923-1932	10 (F)
43. Klega Karel	člen RR 1923-1932	10
44. Lukeš Ladislav J.	člen RR 1948-1957	10 (F)
45. Pokorný Antonín	člen RR 1930-1939	10
46. Semerád Augustin	redaktor (riadiaci) 1913-3/1923	10 (F)
47. Kelemen Albert	výkonný, odborný red. 1969-1972, zástupca ved. red. 1973-1977	9 (F)
48. Klobouček Josef	člen RR 1945-1953	9 (F)
49. Kuska František	člen RR 1956-1964	9 (F)
50. Matula Zdenko	člen RR 1969-1977	9
51. Šimek Alois	člen RR 1924-1932	9
52. Valovič Ján	člen RR 1969-1977	9 (F)
53. Brousek Jiří	člen RR 1945-1950, 1952-1953	8
54. Buchar Emil	člen RR 1946-1953	8 (F)
55. Kučera Karel	člen RR 1946-1953	8 (F)
56. Lenko Daniel	zástupca vedúceho redaktora a podpredseda RR 1969-1976	8 (F)
57. Prokopec Josef	člen RR 1940-1947	8
58. Steklý Václav	člen RR 1956-1963	8
59. Pokora Matěj	člen RR 1955, 1970-1975	7 (F)
60. Průša Jaroslav	člen RR 1948-1950, riadiaci redaktor 1951-1954	7 (F)
61. Pschorn Jindřich	člen RR 1958-1964	7
62. Šinka Ladislav	člen RR 1969-1975	7 (F)
63. Gál Pavel	člen RR 1948-1953	6 (F)

Meno	Funkcia a obdobie činnosti	Počet rokov vo funkcii
64. Kádner Slavoj	člen RR 1970-1975	6
65. Kavalír Jan	člen RR 1940-1945	6
66. Koutný Zdeněk	člen RR 1970-1975	6 (F)
67. Kovařík Jaroslav	člen RR 1970-1975	6 (F)
68. Kučera František	člen RR 1970-1975	6
69. Kukeně Milouš	člen RR 1970-1975	6 (F)
70. Pichlík Jaroslav	člen RR 1945-1950	6 (F)
71. Pukl Miroslav	člen RR 1965-1970	6
72. Strnad Jan	člen RR 1970-1975	6
73. Svoboda Karel	člen RR 1970-1975	6 (F)
74. Šilar František	člen RR 1965-1969	5
75. Klimeš Milan	člen RR 1965-1969	5 (F)
76. Botto Ondrej	člen RR 1951-1954	4 (F)
77. Fejlek Jaroslav	člen RR 1936-1939	4
78. Humík Ján	člen RR 1974-1977	4
79. Bartoš Karol	člen RR 1951-1953	3 (F)
80. Brnčal Alois	člen RR 1951-1953	3 (F)
81. Čípa Karel	člen RR 1973-1975	3
82. Farka Václav	člen RR 1937-1939	3 (F)
83. Gašpar Ján	člen RR 1951-1953	3 (F)
84. Hahn Vilém	člen RR 1951-1953	3
85. Hojovec Vladislav	člen RR 1973-1975	3
86. Koláčný Antonín	člen RR 1951-1953	3
87. Lupač Emil	člen RR 1951-1953	3 (F)
88. Maxmilián Karel	člen RR 1970-1972	3 (F)
89. Minich Ľudovít	člen RR 1951-1953	3 (F)
90. Musil Alois	člen RR 1937-1939	3
91. Novotný Cyril	člen RR 1948-1950	3
92. Šteiner František	člen RR 1956-1958	3
93. Zdeněk Karel	člen RR 1948-1950	3
94. Brož František	člen RR 1953-1954	2
95. Buršík Alois	člen RR 1952-1953	2
96. Císař Jan	člen RR 1938-1939	2 (F)
97. Hrdlovič Felix	člen RR 1951-1952	2
98. Chvátal Jan	člen RR 1952-1953	2
99. Kloss Rudolf	člen RR 1952-1953	2
100. Kudělásek Radim	člen RR 1953-1954	2 (F)
101. Staněk Václav	člen RR 1946-1947	2
102. Baar J.	člen RR 1923	1
103. Blažek Vilém	člen RR 1951	1
104. Galař Oldřich	člen RR 1955	1
105. Jeřábek Ondřej	člen RR 1969	1
106. Mikula Julius	člen RR 1951	1
107. Papež J.	člen RR 1925	1
108. Prokeš Antonín	člen RR 1954	1
109. Severa Jaroslav	člen RR 1953	1
110. Skládal Ladislav	člen RR 1970	1 (F)
111. Zuklín František	člen RR 1923	1

Tab. 14 Prehľad žijúcich redaktorov a členov redakčnej rady (súčasní členovia sú zvýraznení)

Meno	Funkcia a obdobie činnosti	Počet rokov vo funkcii
1. Roulová Zdeňka	členka RR 1978 – doteraz (2012)	34 (F)
2. Vanko Ján	člen RR 11/1976-1977, zástupca. ved. redaktora 1978-2007	31 (F)
3. Olejník Stanislav	techn. redaktor 8/1978-2/1990, ved. redaktor 3/1990-2006	28,5 (F)
4. Delong Bořivoj	predseda RR 7/1972-2/1990	18,5 (F)
5. Černohorský Jiří	predseda a podpredseda RR 1994 – doteraz (2012)	18 (F)
6. Ištvánffy Ivan	člen RR 8/1988-1/2004	16,5 (F)
7. Kadlic Juraj	predseda a podpredseda RR 6/1991-2007	16,5 (F)
8. Hefty Ján	člen RR 9/1996 – doteraz (2012)	15,5 (F)
9. Hornánský Imrich	člen RR 1978-86, 2008-3/2011, podpredseda RR 1987-7/88	13,5 (F)
10. Hánek Pavel	člen RR 9/1999 – doteraz (2012)	12,5 (F)
11. Novák Zdenek	člen RR 1987-8/1999	12,5 (F)
12. Cimbálník Miloš	člen RR 1958-1969	12 (F)
13. Michalčák Světopluk	člen RR 7/1969-1977	8,5 (F)
14. Dokoupilová Svatava	členka RR 2004 – doteraz (2012)	8 (F)
15. Jirmus Jaroslav	výkonný redaktor 1962-1969	8 (F)
16. Lukáč Štefan	člen RR 9/2004 – doteraz (2012)	7,5 (F)
17. Mach Petr	technický redaktor 3/2005 – doteraz (2012)	7 (F)
18. Kohl Hynek	člen RR 1970-1975	6 (F)
19. Kouba Jaroslav	člen RR 1970-1975	6 (F)
20. Beneš František	vedúci redaktor 2007 – doteraz (2012)	5 (F)
21. Slaboch Václav	člen RR 1973-1977	5 (F)
22. Hrnčiar Dušan	člen RR 1987, predseda a podpredseda RR 8/1988-5/1991	4,5 (F)
23. Fičor Dušan	člen RR 2/2004-2007	4 (F)
24. Vaingát Jiří	vedúci redaktor 7/1975-7/1978	3 (F)
25. Prandová Jana	zástupkyňa vedúceho redaktora 4/2009 – doteraz (2012)	3 (F)
26. Šíma Jiří	predseda RR 6/1991-1993	2,5 (F)
27. Daňko Richard	predseda a podpredseda RR 9/2009-2011	2,5 (F)
28. Švarc Karel	člen RR 3/2002-2003	2 (F)
29. Zahn Ondřej	zástupca vedúceho redaktora 2008-3/2009	1 (F)
30. Stankovský Vladimír	predseda a podpredseda RR 8/2008-8/2009	1 (F)
31. Čálek Jiří	člen RR 1990	1 (F)
32. Leitmannová Katarína	členka RR 4/2011-12/2011, predsedníčka RR – od 1/2012	1 (F)
33. Radouch Ferdinand	člen RR 1970	1 (F)
34. Tóthová Bronislava	predsedníčka RR 1/2008-8/2008	0,5 (F)

Zo zasadnutia redakčnej rady (Praha, august 2002)

Zo zasadnutia redakčnej rady (Brno, január 2012)

6.7.1 Z galérie nežijúcich redaktorov a členov redakčnej rady časopisu

Jaroslav ABELOVIČ

Karol BARTOŠ

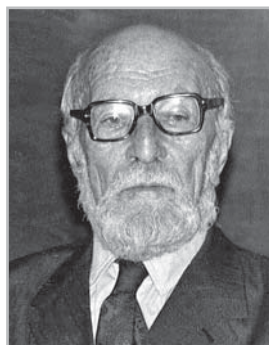
Jan BAŠE

Marián BEŇÁK

Ondrej BOTTO

Josef BÖHM

Alojz BRNČAL

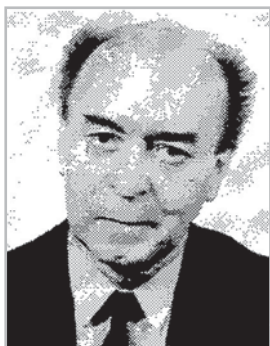

Emil BUCHAR

Jan ČÍSAŘ

Ivan ČERMÁK

Václav FARKA

František FIALA

Pavel GÁL

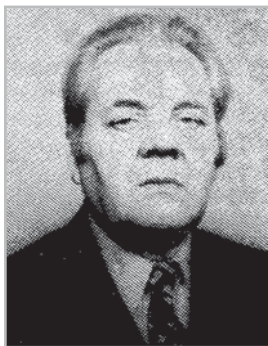
Ján GAŠPAR

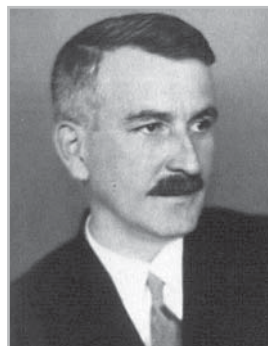
Rudolf HANÁK

Petr CHUDOBA

Albert KELEMEN

Bohumil KLADIVO

Milan KLIMÉŠ

Josef KLOBOUČEK

Ján KOCIÁN

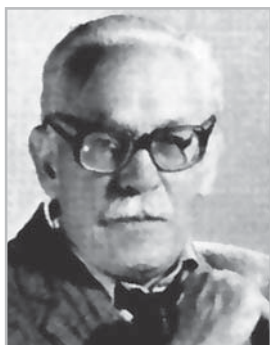
Zdeněk KOUTNÝ

Jaroslav KOVAŘÍK

Václav KRUMPHANZL

Karel KUČERA

Radim KUDĚLÁSEK

Milouš KUKENĚ

Ján KUKUČA

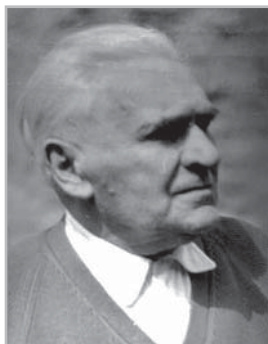
František KUSKA

Daniel LENKO

Ladislav J. LUKEŠ

Emil LUPAČ

Rudolf MALIVÁNEK

Karel MAXMILIÁN

Ludovít MINICH

Josef PEŇÁZ

Jozef PETRÁČ

Josef PETŘÍK

Jaroslav PICHLÍK

Matěj POKORA

Pavel POTUŽÁK

Jaroslav PRŮŠA

Josef RYŠAVÝ

Vladislav SACHUNSKÝ

Augustin SEMERÁD

Ladislav SKLÁDAL

Karel SVOBODA

Ladislav ŠINKA

František ŠTORKÁN

Alois TICHÝ

Ján VALOVIČ

6.7.2 Z galérie redaktorov a členov redakčnej rady časopisu (nedávnych a súčasných)

František BENEŠ

Miloš CIMBÁLNÍK

Jiří ČÁLEK

Jiří ČERNOHORSKÝ

Richard DAŇKO

Bořivoj DELONG

Svatava DOKOUPILOVÁ

Dušan FIČOR

Pavel HÁNEK

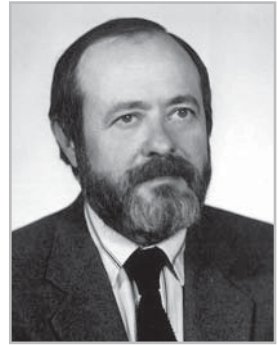

Ján HEFTY

Imrich HORŇANSKÝ

Dušan HRNČIAR

Ivan IŠTVÁNFFY

Jaroslav JIRMUS

Juraj KADLIC

Hynek KOHL

Jaroslav KOUBA

Katarína LEITMANNOVÁ

Štefan LUKÁČ

Petr MACH

Svätopluk MICHALČÁK

Zdenek NOVÁK

Stanislav OLEJNÍK

Jana PRANDOVÁ

Ferdinand RADOUCH

Zdenka ROULOVÁ

Václav SLABOCH

Vladimír STANKOVSKÝ

Jiří ŠÍMA

Karel ŠVARC

Bronislava TÓTHOVÁ

Jiří VAINGÁT

Ján VANKO

Ondrej ZAHN

6.8 Podakovanie autora

Na záver by sme chceli vyjadriť podakovanie všetkým, vďaka ktorým dnes túto útlú publikáciu držíte v rukách.

S myšlienkou usporiadať sériu článkov o našom odbornom a stavovskom časopise do súbornej publikácie prišiel Jiří Černohorský, ktorého podporili František Beneš, ako aj ostatní členovia RR.

Veľký kus práce vykonali predovšetkým lektori jednotlivých 6-tich častí, do ktorých je celé dielo rozčlenené. Boli to Ján Vanko (1. až 3. časť), Imrich Horňanský (4. a 5. časť) a najmä Janka Prandová, ktorá okrem posúdenia, úprav a doplnenia 6. časti urobila záverečnú redakciu celého textu a tabuliek. Okrem iného zostavila podrobný zoznam redaktorov a členov RR za celé obdobie vydávania časopisu (s rokmi ich pôsobenia a s meniacimi sa dobovými názvami ich funkcií v RR) – od roku 1913 až do roku 2011. Zoznam využil autor na doplnenie a spresnenie tab. 13 a 14.

Ďalej je to podakovanie tým, ktorí poskytli viaceré podklady (okrem iného napr. fotografie redaktorov a členov RR do „obrázkovej galérie“). Boli to najmä (v abecednom poradí): Karol Badlík, Július Bartaloš, Drahomír Dušátko, Pavel Hánek, František Hofman, Radek Petr, Ludvík Pozníček, Josef Pražák, Helena Ryšková, Ladislav Skládal, Helena Vovsová a ďalší.

Keď autor v začiatkoch písania série hodnotiacich článkov o GaKO z praktických dôvodov pristúpil k digitalizácii najstarších ročníkov časopisu, netušil, aký praktický dopad bude táto jeho činnosť mať v konečnom dôsledku. V súčasnosti už sú všetky čísla časopisu od roku 1913 po rok 2010 (t. j. 98 ročníkov) prístupné širokej verejnosti na webových stránkach Zeměměřického úřadu (ZÚ) Praha. Na tom má nemalú zásluhu nielen vedenie ZÚ, ale aj viacerí zamestnanci ÚAZK, najmä Stanislav Meissner a Miroslav Kronus, za čo im patrí rovnako veľké uznanie a vďaka.

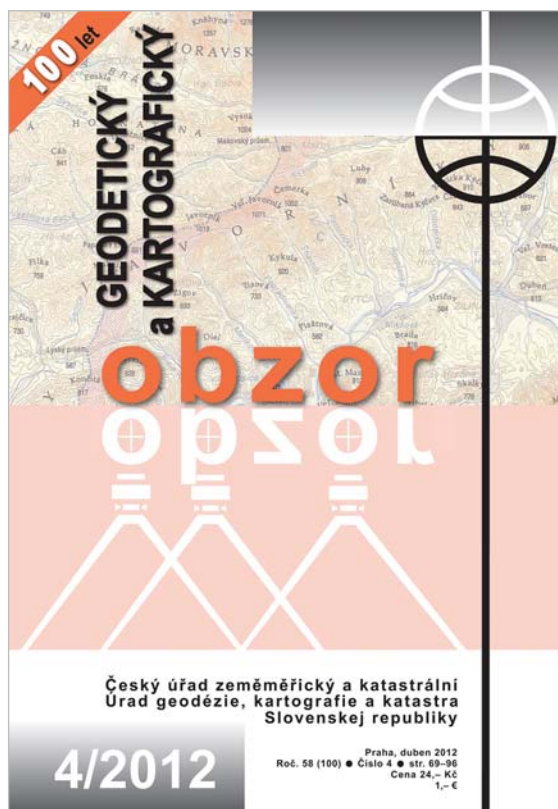
Podakovanie patrí v neposlednom rade aj viacerým nemenovaným kolegom, ktorí k vydaniu publikácie akokoľvek prispeli, ale aj tým, ktorí už výsledky digitalizácie časopisu úspešne využívajú (vyhľadávaním a prezeraním časom síce už často „vyblednutých“, no obsahom stále aktuálnych a potrebných článkov a informácií na webe). Mnohí už túto službu vysoko ocenili a zostávajú časopisu verní aj v súčasnosti. A to je pre autora vždy neoceniteľne vzácny pocit, ktorý prekryje všetky problémy vyskytujúce sa pri zostavovaní takmer každej publikácie.

Na úplnom konci (nie však významom) chceme poďakovať vedeniu organizácie, ktorá sa podujala toto dielko vydať tlačou (ZÚ Praha). Autor potom ďakuje osobitne Petrovi Machovi, ktorého náročná záverečná redakcia a úprava spravila zo suchého časopiseckého textu mimoriadne krásnu knižôčku, ktorá je hodná 100-ročného jubilea nášho časopisu. Úprimná vďaka.

LITERATÚRA:

- [1] BARTALOŠ, J.: Zememeračské časopisy v Uhorsku. Informácia 2008. [Nepublikované.]
- [2] Magyar Geodéziai Irodalom 1498-1960. [Bibliográfia.] Redig. Dr. László Bendefy. Budapest, Műszaki Kiadó 1964. 420 s.
- [3] MAREK, J.–NEJEDLÝ, A.: Kataster – historický prehľad. Bratislava, SSGK 2002.
- [4] MAREK, J.–NEJEDLÝ, A.–PRIAM, Š.: Geodetické základy – historický prehľad. Bratislava, SSGK 2006.
- [5] MAREK, J. a kol.: Mapovanie – historický prehľad. Bratislava, SSGK 2007.
- [6] Zeměměřický Věstník. Ročníky 1913 až 1922, Brno, Spolek českých (československých) geometrů 1913 až 1922.
- [7] MAREK, J.: Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (1. časť, roky 1913-1922). Geodetický a kartografický obzor, 55 (97), 2009, č. 1, s. 11-16.
- [8] Zeměměřický Věstník. Ročníky 1923 až 1938. Brno (Praha), Spolek československých zeměměřičů 1923 až 1938.
- [9] Zeměměřický Věstník. Ročník 1939. Praha, Spolek československých (od 7/1939 českých) zeměměřičů 1939.
- [10] Historické reminiscencie o geodetoch a geodézii. Bratislava, Slovenská spoločnosť geodetov a kartografov 2008.
- [11] BARTALOŠ, J.–ČIŽMÁR, J.: Tlač a písmo. Informácia 2008. [Nepublikované.]
- [12] MAREK, J.: Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (2. časť, roky 1923-1939). Geodetický a kartografický obzor, 55 (97), 2009, č. 2, s. 34-38.
- [13] VÁŠA, P.–TRÁVNÍČEK, F.: Slovník jazyka českého. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha, vydavatel František Borovy 1941.
- [14] Zeměměřický Obzor. Ročníky 1940 až 1945. Praha, Spolek českých inženýrů SIA v Praze 1940 až 1945.
- [15] Zeměměřický Obzor SIA (Zeměměřický Obzor – od 8/1946). Ročníky 1946 až 1950. Praha, Spolek československých inženýrů (Spolek československých inženýrů a techniků – od roku 1949) v Praze 1946 až 1950.
- [16] Zeměměřictví. Ročníky 1951 až 1954. Praha, Ústředí výzkumu a technického rozvoje 1951, Ministerstvo stavebního průmyslu 1952. Ministerstvo stavebnictví 1953, Ústřední správa geodesie a kartografie 1954.
- [17] Geodetický a kartografický obzor. Ročník 1955. Ústřední správa geodesie a kartografie 1955.
- [18] MAREK, J.: Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (3. časť, roky 1940-1955). Geodetický a kartografický obzor, 55 (97), 2009, č. 3, s. 53-58.
- [19] Geodetický a kartografický obzor. Ročníky 1956 až 1975. Ústřední správa geodesie (geodézie) a kartografie 1956 až 1975.
- [20] HORŇANSKÝ, I.: Praca redakcie a redakčnej rady časopisu GaKO. Informácia 2009. [Nepublikované.]
- [21] MAREK, J.: Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (4. časť, roky 1956-1975). Geodetický a kartografický obzor, 55 (97), 2009, č. 8, s. 174-180.
- [22] Geodetický a kartografický obzor. Ročníky 1976 až 2000. ČÚGK, SÚGK – do r. 1992, ČÚZK, ÚGKK SR – od roku 1993.
- [23] MAREK, J.: Náš odborný a stavovský časopis – história jeho vývoja a analýza obsahu (5. časť, roky 1976-2000). Geodetický a kartografický obzor, 55 (97), 2009, č. 12, s. 285-291.
- [24] Geodetický a kartografický obzor. Ročníky 2001 až 2011. ČÚZK, ÚGKK SR 2001 až 2011.

**Geodetický a kartografický obzor - náš odborný a stavovský časopis,
história jeho vývoja a analýza obsahu v rokoch 1913 až 2011**

1. vydanie

Vydal: Český úřad zeměměřický a katastrální v roku 2012

Text: Ing. Jozef Marek

Redakčné práce: Ing. Jana Prandová, Ing. František Beneš, CSc.

Grafická úprava: Petr Mach

Vytlačil: Zeměměřický úřad, mimo EP

© Český úřad zeměměřický a katastrální, 2012

Český úřad zeměměřický a katastrální

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky